

КЫРГЫЗ-ТҮРК
“МАНАС”
УНИВЕРСИТЕТИ

2017

**Административдик
иштердин отчету**

2017-жылдагы Административдик иштердин отчету

КЫРГЫЗ-ТҮРК “МАНАС” УНИВЕРСИТЕТИ
Ректордун канцеляриясы
Бишкек/КЫРГЫЗСТАН

2017

Манастын жети осуяты:

- 1.Эл журттун ажырагыс бүтүндүгү жана бир жакадан баш, бир жеңден кол чыгарган ички биримдиги;*
- 2.Улут аралык ынтымак, достук жана кызматташтык;*
- 3.Улуттук ар-намыс жана атуулдук ариет;*
- 4.Арыбас мээнет, алдыңкы өнөр-билим аркылуу бакыбат дөөлөткө умтулуу;*
- 5.Гуманизм, айкөлдүк, кечиримдүүлүк;*
- 6.Табият менен таттуу мамиледе болуу;*
- 7.Кыргыз мамлекеттүүлүгүн чыңдоо жана аны көздүн карегиндей сактоо.*

“БИЛИМ – ЖАШООНУН ЧЫНЫГЫ ДААНЫШМАНЫ”

K. Atatürk

	МАЗМУНУ
ЖЕТЕКЧИЛЕРДИН СӨЗҮ.....	9
I. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ.....	12
А) МИССИЯ ЖАНА КОНЦЕПЦИЯ.....	16
В) АНЫКТАМАЛАР, ЫЙГАРЫМ УКУКТАР, МИЛДЕТТЕР ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИКТЕР.....	19
С) УНИВЕРСИТЕТ ЖӨНҮНДӨ МААЛЫМАТ.....	19
1. МАТЕРИАЛДЫК-ТЕХНИКАЛЫК БАЗА	19
2. УЮШТУРУУЧУЛУК ТҮЗҮМҮ.....	37
3. МААЛЫМАТТЫК ЖАНА ТЕХНОЛОГИЯЛЫК РЕСУРСТАР.....	42
4. АДАМ РЕСУРСТАРЫ.....	52
5. КӨРСӨТҮЛГӨН КЫЗМАТТАР.....	64
6. БАШКАРУУ ЖАНА ФИНАНСЫЛЫК КОНТРООЛДОО СИСТЕМАСЫ.....	114
II. НЕГИЗГИ САЯСАТ ЖАНА ПРИОРИТЕТТЕР.....	115
III. ИШ-ЧАРАЛАР ТУУРАЛУУ МААЛЫМАТ ЖАНА БААЛОО ИШТЕРИ	116
А) КАРЖЫ ИШТЕРИ БОЮНЧА МААЛЫМАТ.....	116
1. БЮДЖЕТТИ АТКАРУУНУН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫ.....	116
2. НЕГИЗГИ ФИНАНСЫЛЫК КӨРСӨТКҮЧТӨРДҮН ТАБЛИЦАСЫ БОЮНЧА ТҮШҮНДҮРМӨЛӨР.....	122
В) ИШМЕРДҮҮЛҮКТҮН КӨРСӨТКҮЧТӨРҮ БОЮНЧА МААЛЫМАТ.....	130
IV. МЕКЕМЕНИН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮНҮН ЖАНА ЖӨНДӨМДҮҮЛҮКТӨРҮНҮН БААЛАНЫШЫ.....	136
А) АРТЫКЧЫЛЫКТАР.....	136
В) КЕМЧИЛИКТЕР.....	136
С) МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР.....	137
D) КООПТУУ ЖАГДАЙЛАР.....	138
V) УНИВЕРСИТЕТТЕ ИЧКИ КОНТРОЛДУ КАМСЫЗДОО БОЮНЧА БИЛДИРҮҮ.....	139
VI) КАРЖЫЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР БОЮНЧА БӨЛҮМ БАШЧЫСЫНЫН БИЛДИРҮҮСҮ.....	140
КОРУТУНДУ.....	141

ТАБЛИЦАЛААРДЫН ТИЗМЕСИ

1-Таблица. “Манас” университетине таандык кыймылсыз мүлктөрдүн бөлүштүрүлүшү.....	27
2-Таблица. 2017-жылында кошумча курулган имараттар.....	27
3-Таблица. Курулушу улантылып жаткан имараттар.....	28
4-Таблица. Жабык аянттардын административдик түзүмдөргө карата бөлүштүрүлүшү	28
5-Таблица. Жабык аянттардын академиялык түзүмдөргө карата бөлүштүрүлүшү.....	29
6-Таблица. Бир студентке туура келген чарчы метрдик аянт.....	29
7-Таблица. Унаалар.....	30
8-Таблица. Окуу бөлмөлөрү, дарсканалар	30
9-Таблица. Ашканалар жана кантин-кафетерийлер.....	33
10-Таблица. Конок үйү.....	34
11-Таблица. Кызматкерлердин турак-жайлары.....	34
12-Таблица. Студенттер үйү.....	36
13-Таблица. Спорттук объекттер.....	36
14-Таблица. Жыйын залдары жана конференц-залдар.....	36
15-Таблица. Склад, архив жана устаканалар.....	37
16-Таблица. Кинозал жана концерттик залдар.....	37
17-Таблица. Программалык жабдыктар жана компьютерлер.....	44
18-Таблица. Китепканалык ресурстар.....	47
19-Таблица. Башка маалыматтык жана технологиялык ресурстар.....	48
20-Таблица. Маалыматтык жана технологиялык ресурстардын бөлүштүрүлүшү.....	48
21-Таблица. Лабораториялар.....	49
22-Таблица. Кызматкерлердин саны.....	52
23-Таблица. Академиялык кызматкерлердин саны.....	54
24-Таблица. КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлер.....	54
25-Таблица. ТР жана башка мамлекеттердин жараны болгон академиялык кызматкерлер.....	55
26-Таблица. Башка университеттер тарабынан “Манас” университетине дайындалган академиялык кызматкерлер.....	56
27-Таблица. Академиялык кызматкерлердин жашына карата бөлүнүшү.....	57
28-Таблица. Академиялык кызматкерлердин илимий наамына карата бөлүнүшү.....	57
29-Таблица. Келишимдик негизде иштеген толук ставкалуу академиялык кызматкерлер.....	58

30-Таблица. Академиялык кызматкерлерди кызмат ордуна дайындоо/кызмат ордунан бошотуу.....	59
31-Таблица. Административдик кызматкерлердин түзүмдөр боюнча санына карата бөлүнүшү.....	60
32-Таблица. Административдик кызматкерлердин билим деңгээли.....	61
33-Таблица. Административдик кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү.....	61
34-Таблица. Административдик кызматкерлердин жашына карата бөлүнүшү.....	62
35-Таблица. Административдик кызматкерлерди кызмат ордуна дайындоо/кызмат ордунан бошотуу.....	62
36-Таблица. Убактылуу жумушчулар (кызмат орду боюнча).....	63
37-Таблица. Факультет/жогорку мектеп жана кесиптик жогорку мектепке карата орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларынын саны.....	65
38-Таблица. 2016-2017-окуу жылындагы студенттердин жалпы саны.....	67
39-Таблица. 2016-2017-окуу жылындагы студенттердин жарандыгына карата саны.....	68
40-Таблица. Студенттерге бөлүнгөн квота жана квотаны толтуруу коэффициенти.....	69
41-Таблица. 2016-2017-окуу жылында окуудан чыгарылган студенттердин саны.....	69
42-Таблица. 2016-2017-окуу жылында “Манас” университетине которулган, “Манас” университетинен башка университеттерге которулган жана университеттин ичинде бир факультеттен башка факультетке которулган студенттердин саны.....	69
43-Таблица. 2016-2017-окуу жылында дисциплинардык жаза алган студенттердин саны.....	69
44-Таблица. Стипендия алган студенттердин саны.....	70
45-Таблица. Бүтүрүүчүлөрдүн саны.....	71
46-Таблица. Жылдар боюнча ар бир окутуучуга туура келген студенттердин саны.....	71
47-Таблица. 2016-2017-окуу жылында профессордук-окутуучулук курамдын ар бир мүчөсүнө туура келген студенттердин саны.....	71
48-Таблица. 2016-2017-окуу жылында студенттик алмашуу программасы боюнча “Манас” университетине которулган студенттер.....	72
49-Таблица. 2016-2017-окуу жылында студенттик алмашуу программасы боюнча башка университеттерге которулган студенттер.....	73
50-Таблица. Студенттердин магистратура (диссертациялуу/ диссертациясыз) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (Коомдук илимдер институту)	75

51-Таблица. Студенттердин магистратура (диссертациялуу/ диссертациясыз) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (Табигый илимдер институту).....	77
52-Таблица. “Манас” университетине кирүү сынагы-2017 боюнча абитуриенттердин жалпы саны (статистика)	87
53-Таблица. Психологиялык кеңеш берүү.....	87
54-Таблица. Медициналык кызмат көрсөтүүлөр.....	88
55-Таблица. Университеттин спортчулары тууралуу маалымат.....	101
56-Таблица. Сыйлыктар.....	102
57-Таблица. Спорт жаатындагы сыйлыктар.....	102
58-Таблица. 2017-жылында күчүнө кирген инструкция жана жоболор.....	113
59-Таблица. Бюджеттик кирешелер.....	116
60-Таблица. Бюджеттик чыгашалар.....	117
61-Таблица. 2017 жылындагы чыгашалардын экономикалык жактан бөлүнүшү.....	121
62-Таблица. 2017 жылында университеттин базасындагы чыгашалар.....	121
63-Таблица. Чыгашалардын бөлүштүрүлүшү.....	122
64-Таблица. 2016-2017-окуу жылында жасалган төлөмдөрдүн экономикалык классификациясы.....	123
65-Таблица. Жылдарга карата бюджеттен бөлүнгөн каражаттар жана чыгашалар.....	123
66-Таблица. 2013-2017-жж. кызматтык иш сапары үчүн төлөнүүчү акыларды каттоо.....	124
67-Таблица. 2017 жылында факультеттерге жумшалган чыгашалардын бөлүштүрүлүшү.....	127
68-Таблица. 2017 жылында жогорку мектеп/кесиптик жогорку мектепке жумшалган чыгашалардын бөлүштүрүлүшү.....	127
69-Таблица. 2017 жылында институттарга жумшалган чыгашалардын бөлүштүрүлүшү.....	127
70-Таблица. 2017-жылдагы административдик түзүлүштөрдүн сарптоолорунун бөлүштүрүлүшү.....	128
71-Таблица. Өткөн жылдарда башталып, азыркы учурда ишке ашырылып жаткан инвестициялык долбоорлор (Курулуш иштери башкармалыгы)	129
72-Таблица. 2017-жылы аяктаган инвестициялык долбоорлор	129
73-Таблица. Илимий иш-чаралар.....	130
74-Таблица. Таблица. Илимий долбоорлор.....	133

ГРАФИКТЕР

1-График. Академиялык кызматкерлердин кызмат ордуна карата бөлүнүшү	53
2-График. Академиялык кызматкерлердин жарандыгына карата бөлүнүшү	55
3-График. Академиялык кызматкерлердин жашына карата бөлүнүшү.....	57
4-График. Кызматкерлердин кызмат ордуна карата бөлүнүшү	68
5-График. Административдик кызматкерлердин жарандыгына карата бөлүнүшү (үлүштүк)	59
6-График. Административдик кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү.....	61
7-График. Административдик кызматкерлердин жашына карата бөлүнүшү.....	62
8-График. Студенттердин жарандыгына карата бөлүнүшү.....	68
9-График. 2016-2017-окуу жылындагы студенттердин саны.....	77
10-График. Бүтүрүүчүлөрдүн жумуш боюнча көрсөткүчтөрү.....	94
11-График. Бюджеттик кирешелер.....	117
12-График. 2017-жылдагы экономикалык классификация деңгээли боюнча бюджеттик төлөмдөр.....	118
13-График.2017-жылдагы чыгашалардын экономикалык классификацияга карата бөлүнүшү.....	118
14-График. 2016-2017-окуу жылындагы чыгашалардын бөлүнүшү.....	119
15-График. 2017 жылында ай сайын мүлк жана тейлөө кызматтарына кеткен чыгымдар.....	119
16-График. 2017 жылында ай сайын күнүмдүк которуулар.....	120
17-График. 2017 жылында ай сайын капиталдык чыгымдар.....	120
18-График. 2017-жылдагы сарптоолордун экономикалык классификацияга карата бөлүштүрүлүшү.....	121
19-График. 2016-2017-жж. карата чыгымдардын бөлүштүрүлүшү.....	122
20-График. 2016-2017-жж. Экономикалык классификация боюнча баштапкы ассигнованиелер.....	123

Ректор жана Биринчи проректордун сөзү

Дос жана боордош Түркия менен Кыргызстандын ортосунда кол коюлган келишимдин негизинде ачылган өзгөчө статустагы мамлекеттик университет болуп саналган Кыргыз-Түрк “Манас” университети сапатты жогорулатуу жаатында тийиштүү иш-чараларды жүргүзүү менен өнүгүп-өсүүдө.

Кыргызстан менен Түркиянын ортосунда “алтын көпүрө” болгон Кыргыз-Түрк “Манас” университети түрк дүйнөсүн келечекке алып барчу жаштарга заман талабына ылайык деңгээлде билим берип, өз атын жер шарынын бардык материктерине, дүйнөнүн 33 өлкөсүнө таанытты.

Коом алдындагы зор жоопкерчилигин терең сезип, өз ишмердүүлүгүн кылдаттык менен жүргүзүп келаткан Кыргыз-Түрк “Манас” университети ата-бабаларыбыздын адамзатка тартуулаган маданиятын асыл таш сыяктуу аяглап сактап, илим дүйнөсүнүн Кут жылдызы болуу үчүн ишенимдүү кадамдар менен алга карай умтулууда.

Нобель сыйлыгын биринчилерден болуп алган түрк элинин уулу проф., док. Азиз Санжардын 2018-жылы окуу жайыбызга иш сапары менен келиши, ага университеттин “Ардактуу доктору” наамынын берилиши жана “Проф., док. Азиз Санжар атындагы” китепкананын ачылышы окуу жайыбыз жана Кыргызстан үчүн өтө чоң жетишкендик болду.

“Манас” университети Орхон алмашуу программасын ишке ашырып, түрк дүйнөсүнүн жогорку билим берүү тармагын ачуу жолунда алмашуу программасын биринчилерден болуп жүзөгө ашырган.

“Жаңычылдык” түшүнүгү менен жаңы ой, жаңы долбоор, жаңы иш жана жаңы натыйжа сыяктуу негизги принциптерди бекем тутуп, өз ишмердүүлүгүн жүргүзгөн окуу жайыбыз ата-бабаларыбыздын баскан жолун уланта турган жаңы муундарды даярдоодо тарыхый процесстин натыйжасында алынган зор тажрыйбаларды колдонуу менен иштеп чыгылган заманбап окуу программалары, дасыккан тажрыйбалуу профессордук-окутуучу курамы, күчтүү материалдык-техникалык базасы, кылдаттык

менен тандалып алынган студенттери, коомдун ар бир тармагында өткөргөн иш-чаралары аркылуу Борбордук Азиядагы студенттик шаарчага ээ алдыңкы университеттердин бири болуу менен бирге эле стратегиялык пландын негизинде чечкиндүү кадамдарды жасап, келечекке үмүт жана ишеним менен карайт.

Башында ишке ашпас кыялдай болуп сезилген, бирок 23 жыл ичинде алдыга койгон бардык максаттарын ишке ашырып, ийгиликтен ийгиликке жетишкен жана айрыкча акыркы 8 жыл ичинде олуттуу ийгиликтерди жараткан Кыргыз-Түрк “Манас” университети билим берүүнүн сапатын күндөн-күнгө жогорулатып, “билим берүүдө эл аралык марка”, “өзүнө тартып турган илимий борбор”, “коомчулук жана иш чөйрөсү үчүн чыныгы баалуулук”, “интернационалдашууда үлгүлүү жогорку окуу жайы”, “түрк дүйнөсүнүн биримдигинин калыптанышы жана өнүгүшүндө таасирдүү күч” жана “дүйнөлүк илимге салым кошууда абройлуу университет” болуу багытында өтө тездик менен өнүгүүдө.

Бул отчетто 2017-2018-окуу жылында университетте аткарылган окуу-тарбиялык жана илимий изилдөө иш-чаралары тууралуу маалыматтар камтылган. “Манас” университетинин мүчөсү болуу сыймыгы менен талыкпай иштеген, жыл сайын университеттин деңгээлин улам бийиктикке жогорулаткан, алдыга коюлган максаттарды аткарган, ардактуу элибиздин ишенимин актаган, колдо болгон бардык мүмкүнчүлүктөрдү пайдалануу менен бейпилдик өкүм сүргөн чөйрөдө натыйжалуу жана жигердүү эмгектенген, иштери мактоого татыган академиялык, административдик кызматкерлерибизге жана студенттерибизге чоң рахмат айтабыз. Бул окуу жылында да университетке көрсөткөн колдоолору жана кошкон салымдары менен бизди кубандырган, ишке болгон кызыгуубузду арттырган Түркия Республикасына жана Кыргыз Республикасына, ардактуу элибизге, университеттин Камкорчулар кеңешине жана Текшерүү комиссиясына, окуу жайыбыздын максаттарын жүзөгө ашырууда зор салым кошуп, колдоо көрсөткөн мекемелерге, уюмдарга, өкмөттүк эмес уюмдарга жана студенттерибиздин үй-бүлөлөрүнө ыраазычылыгыбызды билдиребиз.

проф., док. Асылбек Кулмырзаев

Биринчи проректор

проф., док. Себахаттин Балжыл

Ректор

Түркия Республикасында 2006-жылдын 1-январында күчүнө кирген жана жүзөгө ашырылган мамлекеттик финансыларды башкаруу системасы мамлекеттик бюджеттен каржылануучу мекемелерге көбүрөөк мүмкүнчүлүк берип, административдик жоопкерчиликтин алкагында аларга берилген мүмкүнчүлүктөрдү стратегиялык пландын негизги максаттарына ылайык пландаштыруу, колдонуу жана жүзөгө ашыруу тартибинин “ачык-айкындыктын” жана “отчеттуулуктун” негизинде жүрүшү үчүн маалыматтык-башкаруу системасы менен катар ар кандай чара көрүү шартын

түзүп берди.

Коомчулукка сунуштоо максатында эл аралык келишимдин негизинде 1995-жылында түптөлгөн университеттин жетекчилеринин атынан даярдалган 2016-жылдагы административдик иштердин отчету мамлекеттик финансыларды башкаруу системасы алып келген “жаңы тартип” жана “түшүнүктүүлүк” принциптеринин алкагында системалык түзүлүштүн ичинде кылдат иштелип чыккан.

Жалпысынан 5.571 окуучулардын, 536 академиялык кызматкерлери, 297 административдик кызматкерлери жана 169 келишимдик негизде иштеген убактылуу кызматкер менен 1002 кызматкер кызмат берип Университет өзүнүн 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде жана 1 кесиптик жогорку мектебинде орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча, ошондой эле 2 институтта ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары жана 5 изилдөө борборлору боюнча билим берүү жана илимий изилдөө жаатында коомго кызмат көрсөтүүлөрүн ийгиликтүү жүргүзүп келүүдө.

“Айкындык” жана “отчеттуулук” түшүнүктөрүнүн алкагында даярдалган финансылык маалыматтар ички жана тышкы текшерүүлөрдүн жыйынтыктары, ошондой эле таблица жана графиктер менен коштолуп, колдонуучулардын анализдөө ишине ылайык түзүлгөн.

Университеттин 2017-жылдагы административдик иш-чаралардын отчетунун даярдалышында өз салымын кошкон бардык кызматкерлерге терең ыраазычылыгымды билдирем.

Зия Арпалы

Башкы катчы

ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

КЫРГЫЗСТАН

Памир-Алай тоолорунун түштүк-батыш, Тянь-Шань тоолорунун түндүк-чыгыш жагында жайгашкан жана Орто Азиядагы өлкөлөрдүн бири болгон Кыргызстандын аянты 198.500 миң км². Кыргызстандын аймагынын 4,4 % пайызын суу, 5,3 % пайызын токойлор, 54,1 % пайызын айыл-чарба жерлери, 36,2 % пайызын болсо башка жерлер ээлейт. Түндүгүндө Казахстан Республикасы, түштүк-чыгышында Кытай Эл Республикасы, батышында Өзбекстан Республикасы, түштүк-батышында Тажикстан Республикасы менен чектешет. Чек арасынын жалпы узундугу 3.878 км.

Советтер Союзу таркагандан кийин 1990-жылдардан баштап Кыргызстанда өлкөнү демократизациялаштырууга багытталган олуттуу иш-чаралар көрүлгөн. 1991-жылдын 31-августунда Кыргыз ССРы Кыргыз Республикасынын мамлекеттик көз каранды эместиги жөнүндө Декларациясын кабыл алган. Кыргыз Республикасынын Конституциясы 1993-жылдын 5-майында Жогорку Кеңеш тарабынан бир добуштан кабыл алынып, ошол эле убакта Жогорку Кеңештин жалпы жыйынында кабыл алынган чечим менен мамлекеттин расмий аты “Кыргыз Республикасы” деп бекитилген.

Кыргызстан терең ойдуңдар, өрөөндөр жана бийик тоолорго ээ. Деңиз деңгээлинен орточо бийиктиги 2750 метр. Кыргыз Республикасынын эң бийик жери Жеңиш чокусу. Бийиктиги 7439 метр. Эң төмөн жайгашкан жери деңиз деңгээлинен 132 м бийиктикте жайгашкан Кара-Дарыя.

Кыргызстандын негизги байлыгы – элдик маданият. Кылымдар бою Кыргызстандын территориясында жашаган ар түрдүү улуттагы элдердин маданиятын өздөштүрүп жана өнүгүп келген кыргыз маданияты көп түрдүүлүгү жана тереңдиги менен айырмаланат.

Кыргыздар байыркы түрк элдеринин бири болуп саналат. “Кыргыз” термини б.з.ч. II кылымда кытай булактарында кездешет. Албетте, ушундай узак тарыхка ээ улуттун маданиятын түзгөн бөлүкчөлөрдүн бири болуп бир кыйла бай жана көр түрдүү оозеки чыгармалар эсептелет. Бул чыгармалардын ичинде эң көркөмдүү жана эң көлөмдүү чыгарма болуп кыргыз элинин тарыхын, этнографиясын жана маданиятын чагылдырган “Манас” эпосу саналат.

Кыргыз эли өзүнүн маданиятын дүйнөгө тааныткан залкар жазуучу Чынгыз Айтматов менен түбөлүк сыймыктанат. 2008-жылында 80 жашында дүйнөдөн кайткан улуу жазуучу Чынгыз Айтматовдун чыгармалары 130дан ашык тилге которулган.

Кыргызстандын борбор калаасы жана эң ири шаары – Бишкек. Айрыкча, Чүй областынын борбору болуп саналат. 1878-жылы түптөлгөн шаардын аты Пишпек деп аталып, андан соң Советтер Союзунун мезгилинде Фрунзе болуп өзгөртүлгөн. 1991-жылы борбор шаарыбыз Бишкек атын алган.

Бишкек шаарынын борбордук аянттары, көчөлөрү, проспектилери түз. Айлана-чөйрөнү көркө бөлөп турган бак-дарактар жана сейил бактар менен Бишкек шаары жапжашыл жана көрктүү шаар болуп эсептелет. Шаардын көчөлөрү шахматтын тактасы түрүндө пландаштырылып, көчөлөрдүн эки тарабында бак-дарактарды сугарып туруу максатында тар арыктар жайгашкан. Ушундай жол менен сугарылган бак-дарактар жай мезгилинде күндүн аптабынан сактайт, ошондой эле шаарга өзгөчө көрк берип турат. Чүй областындагы жаңы шаарлардын бири болгон Бишкек шаарында өткөн кылымдарга таандык тарыхый эстеликтер жок, бирок шаардын борбордук аянтында Тарых музейи жайгашкан

Кыргыз-Түрк “Манас” Университетинин Курулушу жана Тарыхый Өнүгүүсү

Кыргыз-Түрк «Манас» университети 1995-жылдын 30-сентябрында Түркиянын Измир шаарында Түркия Республикасы менен Кыргыз Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан кол коюлган “Кыргызстандын борбор шаары – Бишкекте “Кыргыз-Түрк “Манас” университетин куруу тууралуу” келишимдин негизинде курулган. 1995-жылы Бишкек шаарынын Манас проспектисинде ижарага алынган чакан имаратта иштей баштаган бул университет таалим-тарбия иштерин 1997-1998-окуу жылында баштаган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2001-жылдын 5-ноябрында кабыл алган 764 номерлүү чечими боюнча эски аэропорттун тилкесинен 85 гектар жер тилкеси 49 жылдык мөөнөт менен университетибизге өткөрүлүп берилген.

Жер тилкелери бөлүнүп берилгенден кийин экономика жана башкаруу факультети менен коммуникация факультетинин имараттарын куруу боюнча тендер жарыяланып, 2002-жылдын 22-майында аты аталган факультеттердин имараттарын куруу иштери башталган.

1997-1998-окуу жылында университетте гуманитардык жана табигый илимдер факультетинин түркология жана тарых бөлүмдөрү, экономика жана башкаруу факультетинин менеджмент бөлүмү, инженердик факультеттин компьютердик инженерия бөлүмү жана чет тилдер жогорку мектебинин түрк жана кыргыз тилдери боюнча даярдоо курсу ачылып, 3 факультет, 4 бөлүм жана 1 жогорку мектепте 86 студент билим алып, бардыгы болуп 127 кызматкер, алардын ичинен 89 административдик жана 38 академиялык кызматкер иштеген.

Университеттин “түзүлүш мезгили” катары каралган алгачкы 15 жылдын ичинде 2009-2010-окуу жылынан баштап бардыгы болуп 2.261 студент орто жана жогорку кесиптик билим алышкан.

2014-2015 окуу жылында уюшулганына 20 жыл болгон жана андан ары өнүгүүгө багыт алган университет 9 факультетинде, 4 жогорку мектебинде, 1 кесиптик жогорку мектебинде, 2 институтунда жана 4 илимий изилдөө борборунда окутуу-тарбиялоо жана илимий изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5136 студентке, анын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 4870 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 272 студентке билим берген. Окуу жайдын 658 кызматкерлеринин, алардын ичинен 274 академиялык жана 284 административдик кызматкерлеринин жардамы менен 617 студентти, 54 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. Бул окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 4743 студентти, 571 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2016-жылдын декабрь айын кошуп эсептегенде университет 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 кесиптик жогорку мектебинде, 2 институтунда жана 4 илимий изилдөө борборунда окутуу-тарбиялоо жана илимий изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5313 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча

5037 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 276 студентке билим берген. Окуу жайдын 1007 кызматкерлеринин, алардын ичинен 552 академиялык, 269 административдик жана 159 келишимдик негизде иштеген убактылуу кызматкерлеринин жардамы менен 697 студентти, 36 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. Бул окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 5440 студентти, 607 магистранттарды жана докторанттарды уясынан учурган.

22 жылдык тажрыйбасы бар университет 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 кесиптик жогорку мектебинде жана 2 институтунда окуу-тарбия жана илимий изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5571 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5277 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 294 студентке билим берген. Окуу жайдан 1002 кызматкерлеринин, алардын ичинен 536 академиялык, 297 административдик жана 169 келишимдик негизде иштеген убактылуу кызматкерлеринин жардамы менен 729 бакалавр, 42 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. Бул окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 6169 студентти, 649 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2 кампустуу университет статусуна ээ окуу жайыбыз Ректораттын башкы имаратында жана Ч. Айтматов атындагы кампуста жайгашкан болжол менен 2017 жылында жалпы аянты 116.765.68 чарчы метрдик жабык аянтта окуу-тарбия иштерин жана административдик кызмат көрсөтүүлөрүн улантып келүүдө.

А) МИССИЯ ЖАНА КОНЦЕПЦИЯ

МИССИЯ

Түрк тилдүү жана боордош мамлекеттердин жаш муундарынан баштап, үзгүлтүксүз билим алууга умтулган коомдун бардык катмарларына билим берүү жана орток көз-караштарды иштеп чыгуу максатында өз тармагында мыкты, өзүнө болгон ишеними жогору, орток маданий баалуулуктар алкагында адеп-ахлактык принциптерге жана жалпы дүйнөлүк баалуулуктарга ээ болгон, коомдун алдында жооптуу, заманбап, эл аралык деңгээлде иштей алчу адистерди даярдоо жана түрк цивилизациясы менен дүйнөлүк илимге салым кошуу.

КОНЦЕПЦИЯ

Билим берүү тармагында эл аралык марка катары академиялык иштер жана коомго көрсөтүлгөн кызматтар аркылуу түрк дүйнөсүнө жана жалпы адамзатка салым кошкон “эл аралык деңгээлде абройлуу жана дүйнөгө таанылган университет” болуу.

ПРИНЦИПТЕР

Ататүрктүн мекенчилдик түшүнүгүнө, принциптерине жана революциясына таянуу

Экологиялык аң-сезимди калыптандыруу жана ар бир кишиге урмат-сый менен мамиле кылуу;

Этикалык баалуулуктарга таянуу

Социалдык жоокерчиликти сактоо

Коомчулукка кызмат көрсөтүү

Инсанга багытталган окутуу

Маалымат жана илимий көз карашына маани берүү

Жаңычылык

Дисциплиналар арасындагы мамиле

Башкаруу ишине катышуу

Жөндөмдүүлүктөрдү өнүктүрүү

Коллективдик өз ара

МАКСАТТАР

Билим берүүдө эл аралык марка болуу

Тажрыйбалуу адистерди даярдоо

Болонья процессине шайкеш болуу

Технологияга таянган билим берүү

Ички жана тышкы өнөктөштөр менен таасирдүү мамиле жана өнүмдүү кызматташтык түзүү

Коомчулукка кызмат көрсөтүү

Билим берүүдө ийкемдүүлүк

Үзгүлтүксүз билим берүү

Өмүр бою үйрөнүү

Өзгөрүүлөрлүргө шайкештик жана тынымсыз өнүгүү

Практикалык билим жана технологияга багытталган илимий-изилдөө жана тажрыйбалык-конструктордук иштер

Жергиликтүү жана эл аралык жогорку окуу жайларга мүчө болуу жана аккредитация алуу

Вертикалдуу өнүгүү
Материалдык-техникалык базаны өнүктүрүү

Жашоо чөйрөлөрүн түзүү

Интернационалдаштыруу

В) АНЫКТАМАЛАР, ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫ, МИЛДЕТ ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИКТЕР

1995-жылдын 17-декабрында Кыргыз Республикасы жана Түркия Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Уставы” тууралуу келишимге кол коюлуп, эки өлкөнүн ыйгарым укуктуу органдары тарабынан бекитилгенден кийин күчүнө кирген Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Уставы боюнча:

Университет эки тараптуу келишимдин негизинде курулган өзгөчө статустагы жогорку окуу жай болуп саналат.

Университет юридикалык статуска жана илимий өзүнчөлүккө ээ.

Университеттин эң жогорку чечим чыгаруучу органы болуп Камкорчулар кеңеши саналат. Камкорчулар кеңеши англо-саксондук университет моделине окшош жана көз карандысыз орган болуп, университет менен эки өлкөнүн Өкмөттөрү арасындагы мамилелерди жөнгө салат.

Административдик, финансылык жана академиялык жактан текшерүү иштерин көз карандысыз орган – “Текшерүү комиссиясы” жүргүзөт.

Университеттин жетекчилиги биргелешкен башкаруу принцибине таянат. Тараптардын башкаруу органында жана көзөмөлдөө органында тең өкүлчүлүгү бар.

Университетте берилген дипломдор эки өлкө тарабынан таанылат.

С) УНИВЕРСИТЕТ ТУУРАЛУУ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

Кыргыз-Түрк “Манас” университети окуу-тарбиялоо иштерин жана административдик кызмат көрсөтүүлөрүн Ректораттын башкы имаратында жана Ч. Айтматов атындагы кампустун ичинде жайгашкан имараттарда жүргүзүп келет.

1. Материалдык-техникалык база

БАШКЫ ИМАРАТ

БАШКЫ ИМАРАТ КАМПУСУ

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан 1995-жылы университетке өткөрүлүп берилген бул имарат 1998-жылы реконструкцияланып жана оңдолуп бүткөн. Бул иш-чараларга 14 миллион АКШ доллары жумшалып, 1998-жылдын 13-ноябрында эки өлкөнүн Президенттеринин катышуусунда имараттын ачылыш аземи болуп өткөн.

Жалпы аянты 8.713,62 чарчы метрди түзгөн бул имаратта төмөнкү түзүмдөр жайгашкан:

Ректорат;

Баш катчылык;

Чет тилдер жогорку мектеби;

Административдик-чарбалык ишти камсыздоо башкармалыгы;

Стратегиялык пландаштыруу башкармалыгы;

Студенттерге жана кызматкерлерге тамактануу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү жүргүзгөн ашкана жана кантин-кафетериялар;

Жалпы аянты 395 чарчы метр болгон китепкана

Жашылдандыруу, электр энергиясын камсыздоо, электроника, металл жана жыгач иштетүү, сантехника ж.б. кызмат көрсөтүүлөрдү жүргүзгөн устаналар бар.

ЧЫҢГЫЗ АЙТМАТОВ АТЫНДАГЫ КАМПУС

ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИНИН ИМАРАТЫ

Экономика жана башкаруу факультетинин имараты 11.053,68 чарчы метрдик жалпы аянты менен 2005-жылдын март айында ачылып пайдаланууга берилген. Бул имаратта экономика жана башкаруу факультети, гуманитардык факультет, студенттик иштер башкармалыгы, маалыматтык технологиялар башкармалыгы, басма жана полиграфиялык иштер мүдүрлүгү жайгашкан.

КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИНИН ИМАРАТЫ

Коммуникация факультетинин имараты 9.363,15 чарчы метрдик жалпы аянты менен 2005-жылдын апрель айында ачылып пайдаланууга берилген. Бул имаратта коммуникация факультети, теология факультети жана «Манас» радиосу жайгашкан.

КЕСИПТИК ЖОГОРУ МЕКТЕБИ

2008-2009 окуу жылында коммуникация факультетинин эки кабинетинде, экономика жана башкаруу факультетинин 3 аудиториясында 3 окуу программасы менен окуу-тарбия иштерин жүргүзө баштаган кесиптик жогорку мектеби 2009-жылдын сентябрь айынын аягында басмакана катары кабыл алынган 5816 чарчы метрдик ачык аянтка жана 3576 чарчы метрдик жабык аянтка ээ болгон имаратка көчүрүлүп, Чынгыз Айтматов атындагы кампуста “Офис-менеджмент жана жетекчинин жардамчысы”, “Курулуш технологиясы”, “Бухгалтердик жана салыктык эсеп”, “Автоунааларды оңдоо жана тейлөө”, “Мектеп жашына чейинки балдарды тарбиялоо”, “Маркетинг” жана “Туризм жана мейманкана иштетүү” окуу программалары менен окуу-тарбия иштерин жүргүзүп келген.

2016-2017-окуу жылында кесиптик жогорку мектебинде бардыгы болуп 332 студент билим алган. Бул студенттердин арасынан 13ү “Офис-менеджмент жана жетекчинин жардамчысы”, 18и “Бухгалтердик эсеп”, 12си “Курулуш технологиясы”, 8и “Автоунааларды оңдоо жана тейлөө”, 20сы “Мектеп жашына чейинки балдарды тарбиялоо”, 3ү “Туризм жана мейманкана иштетүү” жана 16сы “Маркетинг” окуу программалары боюнча билим алып, бардыгы болуп 90 бүтүрүүчү болгон.

ОКУУ-ТАРБИЯЛЫК ЖАНА ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ КОМПЛЕКСИ

Университеттин окуу-тарбиялык жана илимий изилдөө комплекси 2017-2018-окуу жылында жалпы аянты 14.628,65 чарчы метр болгон аянтта жайгашкан 14 имараттын ичинде окуу-тарбия иштерин жүргүзө баштаган. Бул комплексте айыл чарба факультети, ветеринария факультети, көркөм өнөр факультети, туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби, коомдук илимдер институту жана табигый илимдер институту жайгашкан. Комплекс заманбап стандарттарга ылайык курулган. Студенттер маданият борборунун конференц-залында, туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектебинин окуу-практикалык борборунда, устаканаларда, лабораторияларда жана клиникаларда өздөрүнүн теориялык билимдерин жана практикалык көндүмдөрүн өркүндөтүп келишет. Ошондой эле коомго кызмат көрсөтүү жаатында ветеринария факультетинде ачылган ветеринардык клиникада оорулуу айбандарды дарылоо жана ар түрдүү операцияларды жасоо иштери жүргүзүлүп жатат.

ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ БОРБОРЛОРУ

Өзүнчө турган эки кабаттуу 5 имаратта илимий изилдөө борборлору менен катар музыкалык жана театралдык өнөр бөлүмдөрү, дене-тарбия жана спорт жогорку мектеби, бардык кызматкерлерге медициналык жана социалдык кызмат көрсөткөн медициналык борбор менен социалдык багытта колдонулган VIP конок үйү бардык студенттерге жана кызматкерлерге пайдаланууга берилген.

ТЕХНОЛОГИЯ БОРБОРУ

2.567,88 чарчы метрдик жабык аянтка ээ болгон технология борборунда окуу-тарбия иштерин жүргүзүп келген ветеринария, көркөм өнөр жана айыл-чарба факультеттери 2017-2018-окуу жылында университеттин

окуу-тарбиялык жана илимий изилдөө комплексине көчүрүлгөн. Технология борбору жакынкы келечекте курулушу пландаштырылган технопарк боюнча тийиштүү иштерин жүргүзүп жатат.

ТУРМУШ ТИРИЧИЛИКТИ ТЕЙЛӨӨ КОМПЛЕКСИ

4.742 чарчы метрдик жабык аянтка ээ болгон турмуш тиричиликти тейлөө комплекси 2012-жылдын август айында пайдаланууга берилген. Бул имаратта ашкана жана буфеттерди иштетүү бөлүмү, студенттер жана кызматкерлер үчүн ашканалар, конференц-зал жайгашкан.

кеңселери, көргөзмө залы, ал эми 2-кабатында Ректордун, Биринчи проректордун жана Проректорлордун кабинеттери, башкы катчылык, тышкы байланыш бюросу, басма сөз жана коом менен байланыш бюросу, Ректордун канцеляриясы, 232 орундук конференц-залы жана окумуштуулар кеңешинин залы жайгашкан. Табигый илимдер факультети

РЕКТОРАТ, ТАБИГЫЙ ИЛИМДЕР ФАКУЛЬТЕТИ ЖАНА ИНЖЕНЕРИЯ ФАКУЛЬТЕТИНИН ИМАРАТЫ

Бул имарат 11.256,37 чарчы метрдик жабык аянтка ээ болгон 2 эки блоктон турат. Ректорат жайгашкан блоктун 1-кабатында курулуш иштери, административдик-чарбалык ишти камсыздоо, маалыматтык технологиялар башкармалыктарынын

жана инженердик факультет жайгашкан блокто аудиториялар, лабораториялар, кабинеттер, кантин, архив бөлмөсү жана техникалык бөлмөлөр жайгашкан.

ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ ЖАНА АБДУЛКЕРИМ САТУК БУГРА ХАН АТЫНДАГЫ ОКУУ-ПРАКТИКАЛЫК МЕЧИТИ

4.216,75 чарчы метрдик аянтка ээ болгон университеттин окуу-практикалык мечитинин куполунун диаметри - 26 м, бийиктиги - 34 м жана намаз окулуучу жердин жалпы аянты 2464 чарчы метрди түзөт. Бийиктиги 59 м болгон үч балкондуу эки мунарасы бар.

Мечитте намаз окулуучу жер, имамдын бөлмөсү, кызматкерлердин уктоо бөлмөлөрү, башкаруу бөлмөсү, дааратканалар, өлүккана, маркум жуулучу жай, көп максаттуу салон, китепкана, окуу залы, семинар залы, складдар

жана мал союулуучу жай жайгашкан.

3.537,15 чарчы метрдик аянтка ээ болгон теология факультетинин имаратында 6 дарскана, 2 лекциялык зал, кеңселер жана архив бөлүмү жайгашып, коомго ак дилинен кызмат кыла турган жаштарга окуу-тарбия иштери жүргүзүлөт.

СТУДЕНТТЕР ҮЙҮ

12.697 чарчы метрдик жабык аянтка ээ студенттер үйүнүн А-корпусу 2013-жылдын сентябрь айында пайдаланууга берилип, анда бардыгы болуп 680 студент, алардын ичинен 472 кыз жана 208 эркек жашайт. Студенттер үйүнүн Б-корпусунда болсо 460 студентке, ал эми В-корпусунда 240 студентке кызмат көрсөтүлөт.

ЖАБЫК СПОРТ КОМПЛЕКСИ

3.377,91 чарчы метрдик жабык аянтка ээ болгон 550 орундук спорт комплексинде 3 дарскана, 1 көп максаттуу спорттук аянтча, 1 гимнастика залы, 5 кабинет, 1 сауна, душ бөлмөлөрү, укалоо сабагы боюнча бөлмөлөр, жетекчилердин кабинети, радио жана спикердин бөлмөсү жана спорттук шаймандар бөлмөлөрү жайгашкан. Жабык спорт комплексинин чатыры тез тургузулчу конструкциялардан (металл конструкцияларынан) курулган. Анын туурасы 37,48 метр болуп, Кыргызстандагы өзгөчөлүү чатыр болуп эсептелет. Бул комплексте социалдык жана маданий иш-чаралар менен кошо спорттук таймаштарды уюштуруу үчүн заманбап шарттар түзүлгөн.

2017-жылында ачык спорт комплексинин курулушу аяктаган. Мунун натыйжасында бул комплексте университеттин да, Кыргызстандын да спорттук жана маданий иш-чараларын өткөрсө болот.

1.1. Кыймылсыз мүлктөр

1.1.1. Жабык аянттардын бөлүштүрүлүшү

Кыргыз-Түрк “Манас” университети башкы имаратта жана Ч. Айтматов атындагы кампуста бардыгы болуп болжол менен 116.765,68 чарчы метрдик жабык аянт менен 20.254,55 чарчы метрдик ачык жана 3.377,91 чарчы метрдик жабык спорт объекттеринде кызмат көрсөтүп келет.

1-Таблица. “Манас” университетине таандык кыймылсыз мүлктөрдүн бөлүштүрүлүшү

Имараттын аталышы	Жалпы (м ²)	% Көрсөткүч
Башкы имарат	8.713,62	7,46
Студенттер үйү А корпусу	12.697,57	10,87
Студенттер үйү Б корпусу	4.746,17	4,06
Студенттер үйү В корпусу	1.432,30	1,23
Кесиптик жогорку мектеп	3.018,62	2,59
Кызматкерлердин турак-жайы 61 батирлүү	7.590,56	6,50
Кызматкерлердин турак-жайы 24 батирлүү	2.454,76	2,10
Жабык спорт комплекси	3.377,91	2,89
Факультеттердин кошумча эки кампустагы имараттары-5 даана	1.603,45	1,37
Технология борбору	3.493,66	2,99
Коммуникация факультети	9.363,15	8,02
Экономика жана башкаруу факультети	11.053,68	9,47
Окуу залы	384,46	0,33
Турмуш тиричиликти тейлөө комплекси	4.742,07	4,06
Ветеринардык клиника	454,78	0,39
Ректорлук, табигый жана инженердик факультеттер	11.256,37	9,64
Теология факультетинин мечити	4.216,75	3,61
Теология факультети	3.537,15	3,03
Айыл чарба факультети жана туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби имараттары	8.300,50	7,11
Көркөм өнөр факультети жана ветеринария факультеттеринин имараттары	14.328,15	12,27
ЖАЛПЫ	116.765,68	100,00

Булак : Курулуш иштери башкармалыгы

2-Таблица. 2017-жылында эксплуатацияга берилген кыймылсыз мүлктөр

Кампустун аталышы	Аянты (м ²)	% Көрсөткүч
2016-ж. аягында жалпы жабык аянты (м ²)	90.599,98	77,59
Теология факультети (м ²)	3.537,15	3,03
Айыл чарба факультети жана туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	8.300,50	7,11
Ветеринария факультети	14.328,15	12,27
Өзгөрүү чен (%)	26.165,80	22,41
2017-ж. аягындагы жалпы жабык аянт (м ²)	116.765,68	100,00

3-Таблица. Курулушу улантылып жаткан имараттар

Имараттын аталышы	м ²	Аяктоо датасы
Билим берүү жана илимий-изилдөө комплексине электр өткөрүү жана жылуулук системасын орнотуу	-	31.04.2017
Спорт комплексинин кошумча объектилери, унаа токтотуучу жай жана оңдоп-түзөтүү иштери	22.532,00	30.06.2017
Теология факультети	2.662,00	31.03.2017
ЖАЛПЫ	25.194,00	

Булак : Курулуш иштери башкармалыгы

1.1.2. Имараттардын кызмат чөйрөсүнө карата бөлүштүрүлүшү

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде академиялык жана административдик түзүмдөрдүн жалпы аянты болжол менен 83.263,45 чарчы метрди түзөт. Жалпы пайдалануудагы жерлердин (коридорлор, холлдор, тепкичтеги аянттар, балкондор, дааратканалар ж.б.) 33.502,23 чарчы метрдик аянтын кошуп эсептегенде, жабык аянттардын жалпы аянты 116.765,68 чарчы метрге жетет.

4-Таблица. Имараттардын административдик түзүмдөргө карата бөлүштүрүлүшү

Кызмат чөйрөсү	Башкы Кампусу (м ²)	Ч. Айтматов Кампусу (м ²)	Жалпы(м ²)
Ректорат	454,40	1.327,75	1.782,15
Башкы катчылык	322,19	1.092,22	1.414,41
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	59,50	269,82	329,32
Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы	395,00	884,69	1.279,69
Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	597,79	28.984,49	29.582,28
Студенттик иштер башкармалыгы	36,00	139,00	175,00
Кадрлар башкармалыгы	0,00	104,50	104,50
Административдик-чарбалык иштерди камсыздоо башкармалыгы	298,15	1.146,21	1.444,36
Курулуш иштери башкармалыгы	472,35	3.205,29	3.677,64
Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы	163,98	0,00	163,98
Манас радиосу	0,00	880,29	880,29
Студенттерди таңдоо жана жайгаштыруу борбору	0,00	82,97	82,97
ЖАЛПЫ	2.799,36	38.117,23	40.916,59

Булак : Курулуш иштери башкармалыгы

5-Таблица. Имараттардын академиялык түзүмдөргө карата бөлүштүрүлүшү			
Кызмат чөйрөсү	Башкы Кампусу (м ²)	Ч. Айтматов Кампусу (м ²)	Жалпы(м ²)
Гуманитардык факультет	127,28	3.540,24	3.667,52
Табигый илимдер факультети	0,00	1.531,02	1.531,02
Көркөм өнөр факультети	18,00	2.317,69	2.335,69
Экономика жана башкаруу факультети	0,00	2.249,16	2.249,16
Коммуникация факультети	0,00	2.278,52	2.278,52
Инженердик факультет	0,00	2.684,95	2.684,95
Ветеринардык факультет	0,00	6.007,07	6.007,07
Айыл чарба факультети	0,00	3.166,12	3.166,12
Теология факультети	0,00	5.521,17	5.521,17
Табигый илимдер институту	0,00	193,91	193,91
Коомдук илимдер институтусу	0,00	156,43	156,43
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	0,00	3.495,50	3.495,50
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	0,00	1.387,51	1.387,51
Чет тилдер жогорку мектеби	2.623,69	160,98	2.784,67
Технология борбору	0,00	2.567,88	2.567,88
Кесиптик жогорку мектеп	0,00	2.319,75	2.319,75
ЖАЛПЫ	2.768,97	39.577,89	42.346,86

Булак : Курулуш иштери башкармалыгы

6-Таблица. Бир студентке туура келген аянт (м ²)			
	Аянт (м ²)	Студенттердин саны	Бир студентке эсептелген аянт (м ²)
Ачык аянттар	840.140,00	5.292	160,66
Жабык аянттар	116.765,68	5.292	17,12
Окуу аянттары	42.346,86	5.292	5,41

Булак : Курулуш иштери башкармалыгы

1.2. Унаалар

7-Таблица. Унаалар			
Унаанын түрү	Номери	Сатып алынган күнү	Камсыздоо түрү
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	4751 BC	19.08.2008	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	1014 BC	19.08.2008	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	3831 BC	19.06.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	3832 BC	19.06.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	3833 BC	19.06.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	4293 BC	18.09.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	4294 BC	18.09.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	2078 BC	29.05.2008	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	06FF8337	29.04.2014	Сатып алуу
Минибуc (8 орундук кызматтык автоунаа)	0096 BC	21.06.2013	Сатып алуу
Пикап (3 же 6 орундук кызматтык автоунаа)	0059 BC	20.03.2013	Сатып алуу
Пикап (3 же 6 орундук кызматтык автоунаа)	6933 BA	17.03.2001	Сатып алуу
Тез жардам автоунаасы (медициналык жабдыктар менен жабдылган)	6903 BA	02.03.2001	Сатып алуу
мотоцикл	–	22.03.2016	Сатып алуу
велосипед	–	22.03.2016	Сатып алуу
Трактор	0736 TRSB	04.05.2012	Сатып алуу
ЖАЛПЫ	19		

Булак : Курулуш иштери башкармалыгы

1.3. Окуу бөлмөлөрү, дарсканалар

Кыргыз-Түрк “Манас” университетиндеги окуу бөлмөлөрүнүн сыйымдуулугуна жараша бөлүштүрүлүшү 8-таблицада көрсөтүлгөн. Теориялык сабактар өтүлүүчү дарсканалардын жалпы саны – 164. Университетте 20 компьютердик лаборатория, 54 окуу-практикалык лаборатория жана 8 устакана бар.

8-Таблица. Окуу бөлмөлөрү, дарсканалар					
Окуу бөлмөсү (даана)	Лекциялык зал	Дарскана	Компьютердик лаборатория	Башка лаборатория	Жалпы
0–25 орундук	0	47	13	31	91
26–50 орундук	2	97	6	21	126
51–75 орундук	5	2	0	0	7
76 жана андан көп орундуу	11	0	1	1	13
Жалпы	18	146	20	53	237

Университеттин максатына ылайык заманбап билим берүү жана илимий изилдөө иштеринин сапатын жогорулатуу үчүн заманбап технология менен жабдылган жаңы лабораториялар курулуп, студенттерге практикалык көндүмдөрдү калыптандыруу, сапаттуу билим алуу жана илимий-изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн ыңгайлуу шарттар түзүлгөн.

Университеттин академиялык түзүмдөрүндө инфратүзүмү жакшыртылган жана жаңы заманбап жабдуулар менен жабдылган лабораториялар курулган. 2017-жылды кошуп эсептегенде, лаборатория жана устаканалардын жалпы саны 82ге жетет. Окуу-практикалык жана илимий изилдөө комплекси менен кошо ачылган ветеринардык клиника жана лабораториялар, туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектебинин устаканалары менен көркөм өнөр факультетинин өнөрканалары 2017-жылы пайдаланууга берилген. Ошону менен катар, заманбап технологияларды колдонгон тамак-аш азыктарын анализдөө лабораториясы, биологиялык лабораториялар табигый илимдер багыты боюнча окуган студенттердин өнүгүүсүнө өбөлгө түзөт.

Ошондой эле HD сапаттагы Касым Карахан атындагы интерактивдик класс, көркөм өнөр факультетиндеги театралдык сахна, Конфуций атындагы мультимедиялык аудитория, синхрондук котормо бөлүмү үчүн лингафондук кабинеттер жана устаканалар ачылып, пайдаланууга берилген.

Media Manas телекөрсөтүү жана радио борборунда өткөн жылдардагыдай эле 2017-жылы да коомго кызмат көрсөтүү жаатында көптөгөн долбоорлор жүзөгө ашырылды. Алардын ичинен Саламаттыкты сактоо министрлиги менен Media Manas'тын ортосундагы кызматташтыктын негизинде ишке ашырылган Media Park долбоорунда профилактикалык медицина боюнча калкты маалыматтандыруу программалары уюштурулуп, бул программалар тууралуу оң пикирлер айтылган.

Күнүмдүк турмушта кездешүүчү юридикалык суроолор боюнча Юстиция министрлиги менен Media Manas'тын ортосундагы кызматташтыктын негизинде жүзөгө ашырылган долбоордун алкагында телекөрсөтүү жана радиоуктуруу аркылуу биргелешкен программалар уюштурулуп, телекөрүүчүлөргө жана радиоугучуларга керектүү маалыматтар берилген. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик салык кызматы жана Социалдык фонд менен түзүлгөн кызматташтыктын негизинде даярдалган программалардын алкагында күнүмдүк турмушта кездешүүчү ар түрдүү маселелер боюнча адистер тарабынан телекөрүүчүлөргө жана радиоугучуларга маалыматтар берилген. Көчмөндөр оюндарынын катчылыгы менен Media Manas'тын ортосундагы кызматташтыктын негизинде оюндарга даярдык көрүү иштери башталган.

Орто Азиядагы заманбап телестудия болуп эсептелген университеттин телестудиясы жана радиостудиясы реконструкцияланып, телекөрсөтүү жана радио студиясына айланган. Бул студияда коомдун бардык катмарлары үчүн көптөгөн кызыктуу программалар уюштурулуп, алар радио толкундары аркылуу Кыргызстанга, интернет жана социалдык тармак аркылуу аудиовизуалдык түрдө бүткүл дүйнөгө тараган.

Атактуу кишилер телекөрсөтүү жана радио борборунда конок болуп, түз эфирге чыгып, телекөрүүчү жана радиоугучулар менен актуалдуу көйгөйлөр боюнча ой-пикирлерин бөлүшүшкөн. Университетте жана шаарда уюштурулган ар түрдүү иш-чаралар жана концерттер түз эфирде көрсөтүлүп, социалдык, маданий жана университетке тиешелүү кабарлар Media Manas тарабынан TRT үчүн да даярдалып, Media Manas логотипи менен TRT Avaz каналында жарыяланган.

TRT Аваз, КТРК жана ЭЛТР каналдары үчүн программалар/ репортаждар даярдалган. Министрликтер жана мамлекеттик эмес уюмдар үчүн социалдык роликтер даярдалып, маанилүү коомдук иш-чараларга маалыматтык колдоо көрсөтүп келет.

Media Manas'тын салты катары Орто Азиядагы телерадио каналдары менен ишке ашырылган программалар улантылып, анын натыйжасында Азербайжандагы жана Татарстандагы социалдык, маданий ж.б. иш-чараларга тиешелүү маалыматтар да радиоугучуларга берилген.

1.4. Социалдык багыттагы имараттар

Университеттин студенттерине, кызматкерлерине жана конокторуна кызмат көрсөткөн ашкана, буфет, студенттер үйү ж.б.у.с. объекттер төмөнкү таблицаларда көрсөтүлгөн.

Университеттин аймагында 1.380 орундук кыздар жана уландар үчүн студенттер үйү, 8 батирлүү коноктор үйү, 1 VIP конок үйү, 79 батирлүү кызматтык турак жай, ачык спорт комплекси (футбол талаасы, баскетбол жана волейбол аянтчалары, теннистик корт, балка ыргытуу, чуркоо аянты ж.б.) жайгашкан.

1.4.1. Ашкана жана буфеттер

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттери менен академиялык жана административдик кызматкерлеринин тамактанууга болгон керектөөсүн камсыздоо үчүн башкы имаратта жана Жал кампусунда ашкана жайгашкан. Бул ашканаларда күн сайын ысык тамак берилип турат. Ошондой эле университеттин академиялык жана административдик кызматкерлери көрсөткөн материалдык жардамдын негизинде муктаж студенттерге акысыз тамак берилет.

9-Таблица. Ашкана жана буфеттер			
Түзүмдөр	Даана	Жабык аянт (м ²)	Сыйымдуулугу (орундук)
Университеттин башкы имаратындагы студенттик ашкана	1	208	238
Турмуш тиричиликти тейлөө комплексиндеги студенттик ашкана	1	725	454
Университеттин башкы имаратындагы кызматкерлер үчүн ашкана	1	110	100
Турмуш тиричиликти тейлөө комплексиндеги кызматкерлер үчүн ашкана	1	725	300
Көп функционалдуу жыйын залы	1	286	104
VIP конок үйү	1	73	35
Мини-маркет	1	15	–
Университеттин башкы имаратындагы кантин	1	67	56
Кесиптик жогорку мектептин имаратындагы кантин	1	190	45
Студенттер үйүндөгү (А корпусу) кантин	1	131	60
Студенттер үйүндөгү (Б корпусу) кантин	1	127	85
Экономика жана башкаруу факультетинин имаратындагы кантин	1	174	104
Инженердик факультеттин имаратындагы кантин	1	628	60
Теология факультети имаратындагы кантин	1	230	50
ЖАЛПЫ	14	3.689,00	1.691

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

1.4.2. Конок үйү

Университеттин коноктор үйү 8 батирден жана 1 VIP конок үйүнөн турат. Бардык коноктор үйүндө санариптик телеберүү, чач кургатуучу жабдык жана 24 саат бою ысык суу берилет. Бөлмөлөрдө кабелсиз интернет (wireless) бар.

Конок үйүндө эс алган коноктор университеттин ашкана, буфет ж.б. мүмкүнчүлүктөрүнөн пайдалана алышат. Коноктор үйү университеттин меймандарына, кызматкерлерине жана алардын үй-бүлөсүнө кызмат көрсөтөт.

	Даана	Жабык аянт (м ²)	Сыйымдуулугу (орундук)
Конок үйү	8	827,81	38 (8 эки керебеттүү жана 22 бир керебеттүү)
VIP Конок үйү	1	138,1	5 (1 эки керебеттүү ve 3 бир керебеттүү)
Жалпы	9	965,91	43

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

1.4.3. Кызматкерлердин турак-жайы

6.204,90 чарчы метрдик аянтта 5 имараттан турган 1+1, 2+1, 3+1 бөлмөлүү 61 батирлүү кызматтык турак жай 2010-жылдан бери кызматкерлердин студенттик шаарчанын ичинде коопсуз жана ыңгайлуу шарттарда жашашы үчүн кызмат көрсөтүп келүүдө.

61 батирлүү жана 24 батирлүү кызматтык турак жайдан сырткары 9 кабаттуу имараттагы 3 батир да колдонулат. Университеттеги кызматтык турак жайлардын жалпы саны 79га жетет.

Сыйымдуулугу	Бош эмес	Бош	Жабык аянт (м ²)
1 бөлмөлүү	2	0	66
2 бөлмөлүү	9	0	578,43
3 бөлмөлүү	37	0	3534,02
4 бөлмөлүү	23	0	2634,38
3 бөлмөлүү дуплекс	4	0	358,4
4 бөлмөлүү дуплекс	4	0	413,2
Жалпы	79	0	7584,43

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

1.4.4. Студенттер үйү

3 даана студенттер үйү А корпусу (680 орундуу), Б корпусу (460 орундуу) жана В корпусу (234 орундуу) болуп бөлүнөт. А жана Б корпусунан турган студенттер үйүнө кыздар жана уландар үчүн өз өзүнчө киришет. В корпусунда болсо жалаң гана студент кыздар жашашат. Студенттер үйүндө кантин, чексиз интернет, окуу залдары, компьютердик залдар, 24 саат бою ысык суу, акысыз эртең мененки тамак, санариптик телеберүү, ар бир бөлмөдө жуунучу жай жана даараткана ж.б. бардык шарттар түзүлүп, аларга кызматкерлер жоопкерчилик жана ачык маанай менен күнү-түн кызмат кылышат.

Студенттер үйү

А корпусу

- Сыйымдуулугу: 680
- Бөлмөлөрдүн саны: 140
- Орундун толушу: %100

Б корпусу

- Сыйымдуулугу: 460
- Бөлмөлөрдүн саны: 94
- Орундун толушу: %100

В корпусу

- Сыйымдуулугу: 240
- Бөлмөлөрдүн саны: 40
- Орундун толушу: % 100
- Студенттер кыздар жана уландар үчүн өз өзүнчө курулган студенттер үйүндө 4 жана 6 орундуу бөлмөлөрдө жашашат.

ОКУУ ЗАЛДАРЫ

Студенттер үйүндө Б корпусунда 100 орундуу 1 даана, А корпусунда 5 даана окуу залы жайгашкан. Окуу залдары кадыресе күндөрү 23:00го чейин, ал эми сынак тапшыруу мезгилинде 24 саат бою иштейт. Студенттер үйүндө кир жуучу жана үтүктөөчү атайын бөлмөлөр, о.э. студенттер үчүн Wi-Fi интернет түйүнү, видео көзөмөлдөө системасы, санариптик телекөрсөтүү менен камсыздалган жана тамактануу кызматын көрсөткөн кантин бар.

12-Таблица. Студенттер үйү

Бир бөлмөдөгү орундардын саны	Саны	Сыйымдуулугу (орундук)		
		Кыз	Эркек	Жалпы
4 орундук	144	448	128	576
6 орундук	121	474	258	732
8 орундук	9	0	72	72
Жалпы	274	922	458	1380

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

1.4.5. Спорттук объекттер

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде студенттер менен академиялык жана административдик кызматкерлердин колдонуусуна берилген жалпы аянты 20.254,55 м²ди түзгөн 3 даана ачык спорт комплекси жана 1 даана жабык спорт комплекси бар.

13-Таблица. Спорттук объекттер

Объекттер	Саны (даана)	Аянт (м ²)	Түшүндүрмө
Ачык спорттук аянтчалары	3	20.254,55	Жабык спорт комплексинин жанындагы 14.525 м ² аянт. Студенттер үйүнүн Б корпусунун жанындагы 5.439.68 м ² аянт ж-а Б корпусунун жанындагы баскетбол аянты 289.87 м ² .
Жабык спорт комплекси	1	3.888,12	
Жалпы		24.142,67	

Булак: Курулуш иштери башкармалыгы

1.4.6. Жыйын залдары жана конференц-залдар

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде басымдуу көпчүлүгү 0-50 орундуу 11 даана жыйын залы менен ар кандай сыйымдуулукта 3 даана конференц-зал бар.

14-Таблица. Жыйын жана конференц залдары

Сыйымдуулугу	Жыйын залы	Конференц-зал	Жалпы
0–50 орундук	10	0	10
51-150 орундук	1	0	1
151–250 орундук	0	1	1
251 жана андан жогору орундуу	0	2	2
Жалпы	11	3	14

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

1.5. Склад, архив жана устаканалар

Университеттин архивдөө бөлүмү КРнын Улуттук архив фондунун Эксперттик-текшерүү усулдук комиссиясы тарабынан даярдалган жана Ректораттын буйругу менен бекитилген жобого ылайык иш-чараларды ишке ашырат.

	Даана	Аянт (м ²)
Складдар	10	875,21
Архивдер	18	483,401
Устаканалар	8	1129
Жалпы	36	2487,611

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт баш. жана Бардык бөлүмдөр

1.6. Башка социалдык багыттагы имараттар

	Даана	Аянт (м ²)	Сыйымдуулугу (орундук)
Кинозал	1	128 м ²	132

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

2. Уюштуруучулук түзүмү

Университеттин башкаруу органы

Кыргыз-Түрк “Манас” университети Кыргыз Республикасы жана Түркия Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан 1995-жылдын 30-сентябрында Измир шаарында кол коюлган «Кыргызстандын борбору Бишкек шаарында Кыргыз-Түрк «Манас» университетин ачуу боюнча эл аралык келишимдин» негизинде ачылып, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Уставына ылайык аныкталган.

Камкорчулар кеңеши

Университеттин эң жогорку чечим чыгаруучу органы болуп Камкорчулар кеңеши саналат. Камкорчулар кеңеши университеттин жалпы башкаруусун алып баруу максатында биргелешип иштетүү – биргелешип башкаруу принцибине ылайык эки тараптуу 8 кишиден турат. Кеңештин төрагасы жана үч мүчөсү Түркия Республикасынын Өкмөтү (Президент, Премьер-министр жана министр) тарабынан кабыл алынган чечим менен дайындалат. Бул чечимдер Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү кеңешинин Аткаруу комиссиясынын сунушу боюнча Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлиги тарабынан даярдалат.

Камкорчулар кеңешинин калган 4 мүчөсү Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана

илим министрлигинин сунушу боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн чечими менен дайындалат. Кеңештин мүчөлүгүнүн мөөнөтү 5 жыл. Мүчөлүк мөөнөтүнөн мурун аяктаган учурда мурдагыдай эле тартипте мүчө дайындалат. Камкорчулар кеңешинин мүчөлүгүнө дайындалган төрага жана мүчөлөр негизги жумуш ордунан бошотулганда Камкорчулук кеңешиндеги кызматы да аяктайт.

Текшерүү комиссиясы

Университеттин административдик, финансылык жана академиялык жактан текшерүү иштери эки өлкөнүн өкмөттөрү тарабынан дайындалган жана 4 мүчөдөн турган Текшерүү комиссиясы тарабынан жылда бир жолкудан кем эмес өткөрүлөт. Текшерүү комиссиясынын мүчөлөрү Камкорчулар кеңеши аныктаган тартипте 5 жылдык мөөнөткө дайындалат. Текшерүү комиссиясынын төрагасы 2 жылда бир жолу Текшерүү комиссиясынын мүчөлөрүнүн ичинен кезеги менен эки өлкөнүн өкмөттөрү тарабынан дайындалат. Текшерүү комиссиясы Камкорчулар кеңешинин чыгымдарын ж.б. иш-чараларын да текшерет. Текшерүү комиссиясынын бирден мүчөсү эки өлкөнүн Өкмөттөрүнө караштуу Финансы министрлигинин бюджет бөлүмүнүн кызматкерлеринин ичинен шайланат.

Ректор – Биринчи проректор

Ректор жана Биринчи проректор (Ректордун биринчи орун басары) Келишимде аныкталган тартипте 4 жылдык мөөнөткө дайындалышат. Ректордун жана Биринчи проректордун кызмат мөөнөтү аяктаганда, алар кайрадан дайындалышы мүмкүн. Биринчи проректордон сырткары 2 проректор дайындалат. Проректорлор Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан 4 жылдык мөөнөткө дайындалышат. Ректордун кызмат мөөнөтү аяктаган кезде, проректорлордун да

кызмат мөөнөтү аяктайт. Университеттин административдик, финансылык жана академиялык иш-чаралары Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан жүргүзүлөт.

Окумуштуулар кеңеши

Окумуштуулар кеңеши университеттин академиялык түзүмү болуп саналат. Ректор -окумуштуулар кеңешинин төрагасы. Окумуштуулар кеңешинин курамына проректорлор, декандар, институттардын жана жогорку мектептердин мүдүрлөрү менен ар бир факультеттин кеңеши тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалган профессордук-окутуучулук курамдын 1 мүчөсү кирет.

Университеттин башкаруу кеңеши

Ректордун төрагалыгындагы университеттин Башкаруу кеңеши институттардын, факультеттердин, жогорку мектептердин жана университетке караштуу башка окуу бөлүмдөрүнүн өкүлдөрүнүн ичинен тандалган 5 профессордон түзүлүп, Окумуштуулар кеңеши тарабынан 5 жылдык мөөнөткө дайындалат. Биринчи проректор университеттин Башкаруу кеңешинин анык мүчөсү болот жана добуш берүү укугуна ээ. Ал эми проректорлор добуш берүү укугуна ээ эмес, бирок Башкаруу кеңешинин жыйынына катыша алышат.

Факультеттер

Факультеттин башкаруу органдары – факультеттин деканаты, факультеттин кеңеши жана факультеттин башкаруу кеңеши болуп саналат. Факультеттин жана ага караштуу бөлүмдөрдүн өкүлү болгон декандар Ректордун сунушу боюнча Камкорчулар кеңеши тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Ар бир декандын университетте толук айлык акы менен иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык

мөөнөткө дайындалган 2 орун басары болот. Декандын орун басарлары декандын сунушу боюнча Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан дайындалат. Декандын кызмат мөөнөтү аяктаган кезде орун басарларынын дагы кызмат мөөнөтү аяктайт. Кызмат мөөнөтү аяктаган декандар кайрадан дайындалышы мүмкүн.

Институттар

Институттун башкаруу органдары – институттун мүдүрүлүгү, институттун кеңеши жана институттун башкаруу кеңеши болуп саналат. Институттун мүдүрү Ректордун сунушу боюнча Камкорчулар кеңеши тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Кызмат мөөнөтү аяктаган институттун мүдүрү кайрадан дайындалышы мүмкүн. Ар бир институттун мүдүрүнүн университетте толук айлык акы менен иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык мөөнөткө дайындалган 2 орун басары болот. Институттун мүдүрүнүн орун басарлары институттун мүдүрүнүн сунушу боюнча Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан дайындалат. Институттун мүдүрүнүн кызмат мөөнөтү аяктаган кезде орун басарларынын дагы кызмат мөөнөтү аяктайт.

Жогорку мектептер

Жогорку мектептин башкаруу органдары – жогорку мектептин мүдүрүлүгү, жогорку мектептин кеңеши жана жогорку мектептин башкаруу кеңеши болуп саналат. Жогорку мектептин мүдүрү Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Кызмат мөөнөтү аяктаган жогорку мектептин мүдүрлөрү кайрадан дайындалышы мүмкүн. Ар бир жогорку мектептин мүдүрүнүн университетте толук айлык акы менен иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык мөөнөткө дайындалган 2 орун басары болот. Жогорку мектептин мүдүрүнүн орун басарлары жогорку

мектептин мүдүрүнүн сунушу боюнча Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан дайындалат. Жогорку мектептин мүдүрүнүн кызмат мөөнөтү аяктаган кезде орун басарларынын дагы кызмат мөөнөтү аяктайт.

Бөлүмдөр

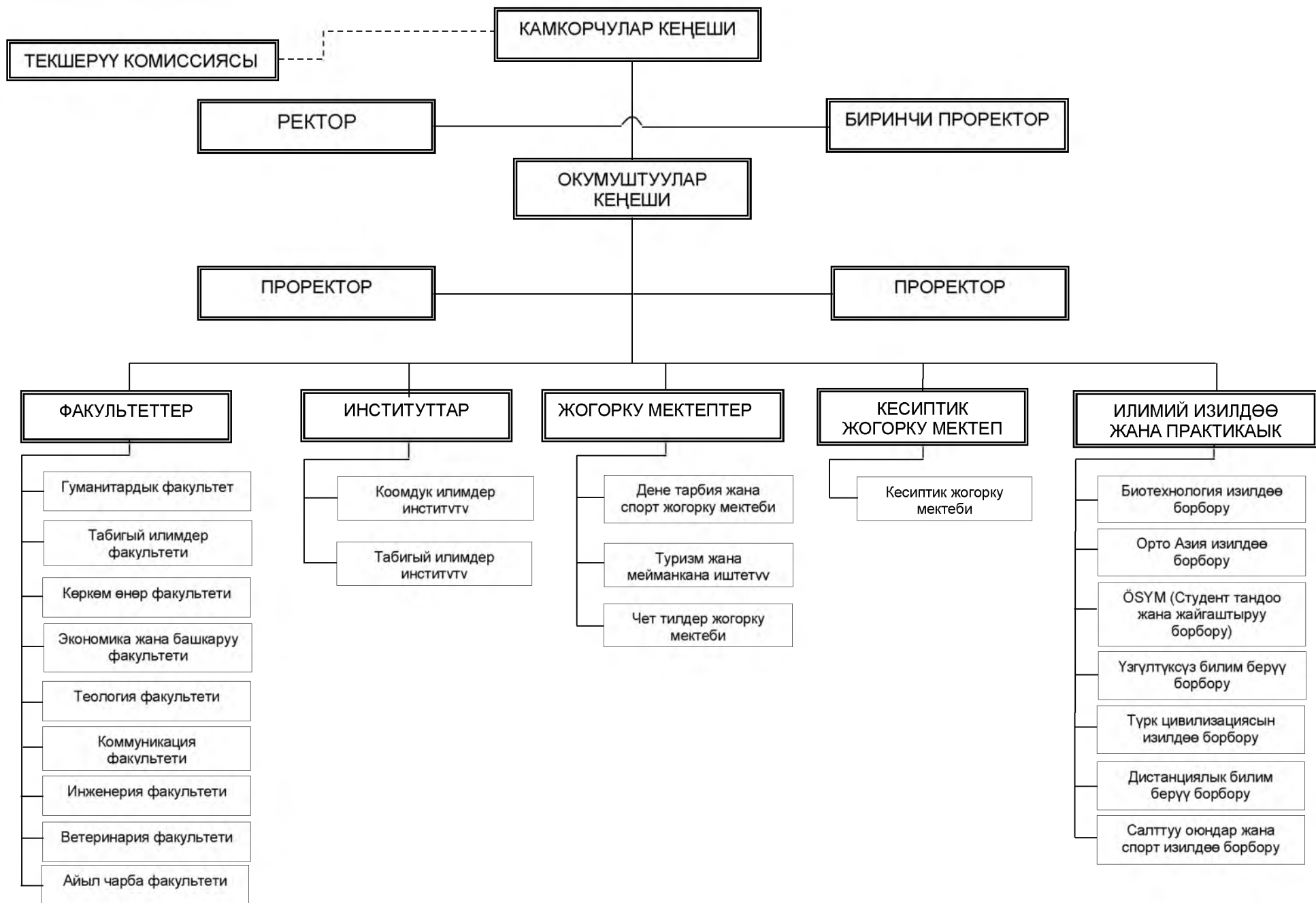
Бир факультетте же жогорку мектепте бирдей же ага окшош окуу программаларын ишке ашырган эки бөлүм болбойт. Бөлүмдөр бөлүм башчылары тарабынан жөнгө салынат. Бөлүмдүн башчылыгына профессорлор, бөлүмдө профессорлор болбогон кезде, алардын ордуна доценттер, доценттер болбогон учурда доценттин милдетин аткаруучулар факультеттерде декандын, ал эми жогорку мектептерде мүдүрдүн сунушу боюнча Биринчи проректордун макулдугу менен Ректор тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Кызмат мөөнөтү аяктаган бөлүм башчылары кайрадан дайындалышы мүмкүн.

Илимий изилдөө борборлору

Илимий изилдөө борборлору университетин ичинде жана сыртында жергиликтүү жана эл аралык уюмдар менен кызматташып турат. Ар кандай коомдук катмарларга теориялык жана практикалык түрдө билим берүү, негизги жана практикалык изилдөөлөрдү жана долбоорлорду жүргүзүү үчүн бул борборлорго Ректорат тарабынан толук айлык акы менен иштеген профессордук-окутуучулук курамдын 3 мүчөсү мүдүр болуп дайындалат. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин академиялык жана административдик түзүмдөрү 1-схемада жана 2-схемада көрсөтүлгөн.

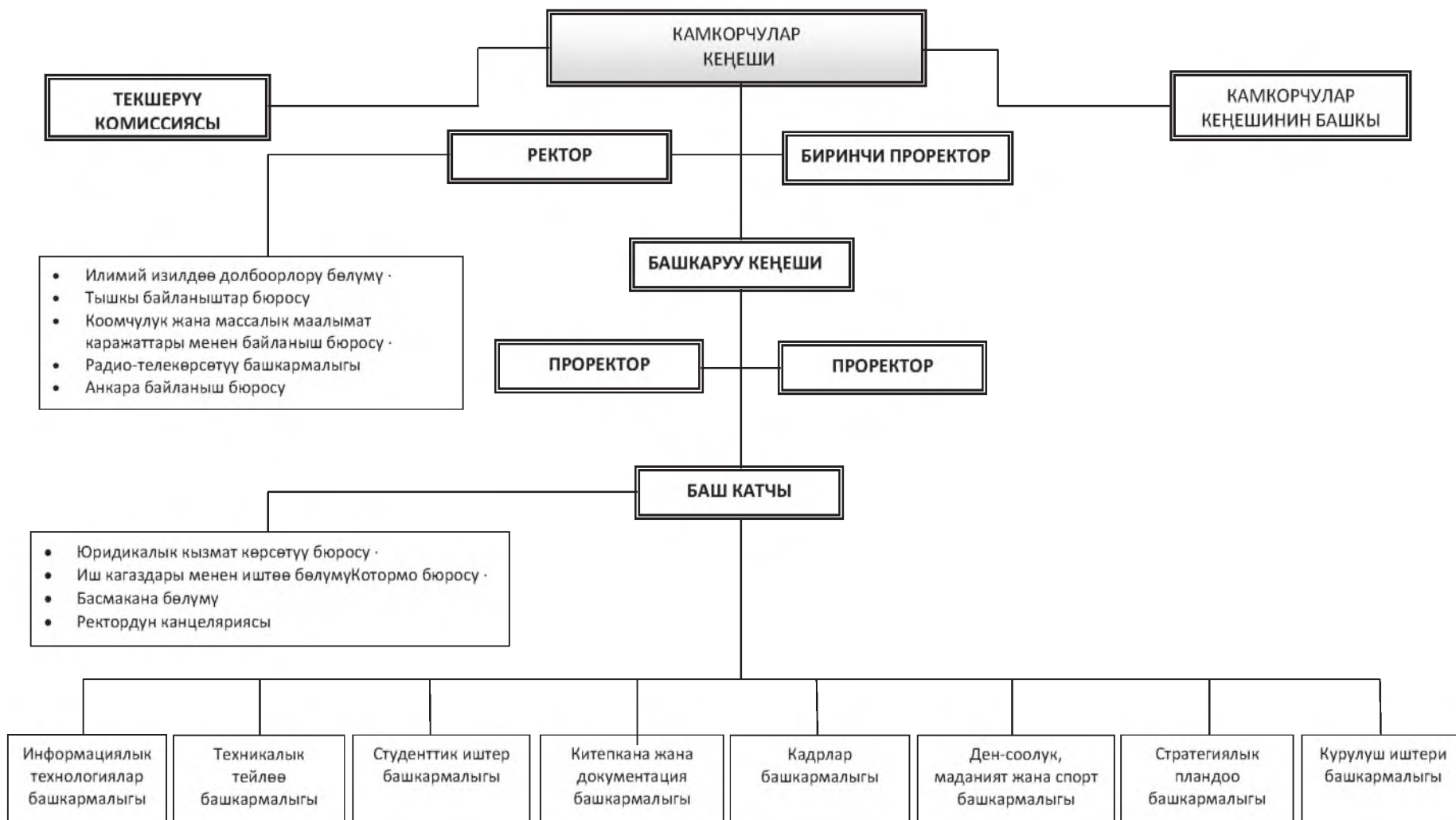

КЫРГЫЗ-ТҮРК «МАНАС» УНИВЕРСИТЕТИНИН
АКАДЕМИЯЛЫК ТҮЗҮМҮНҮН СХЕМАСЫ

КЫРГЫЗ-ТҮРК «МАНАС» УНИВЕРСИТЕТИНИН

АДМИНИСТРАТИВДИК ТҮЗҮМҮ

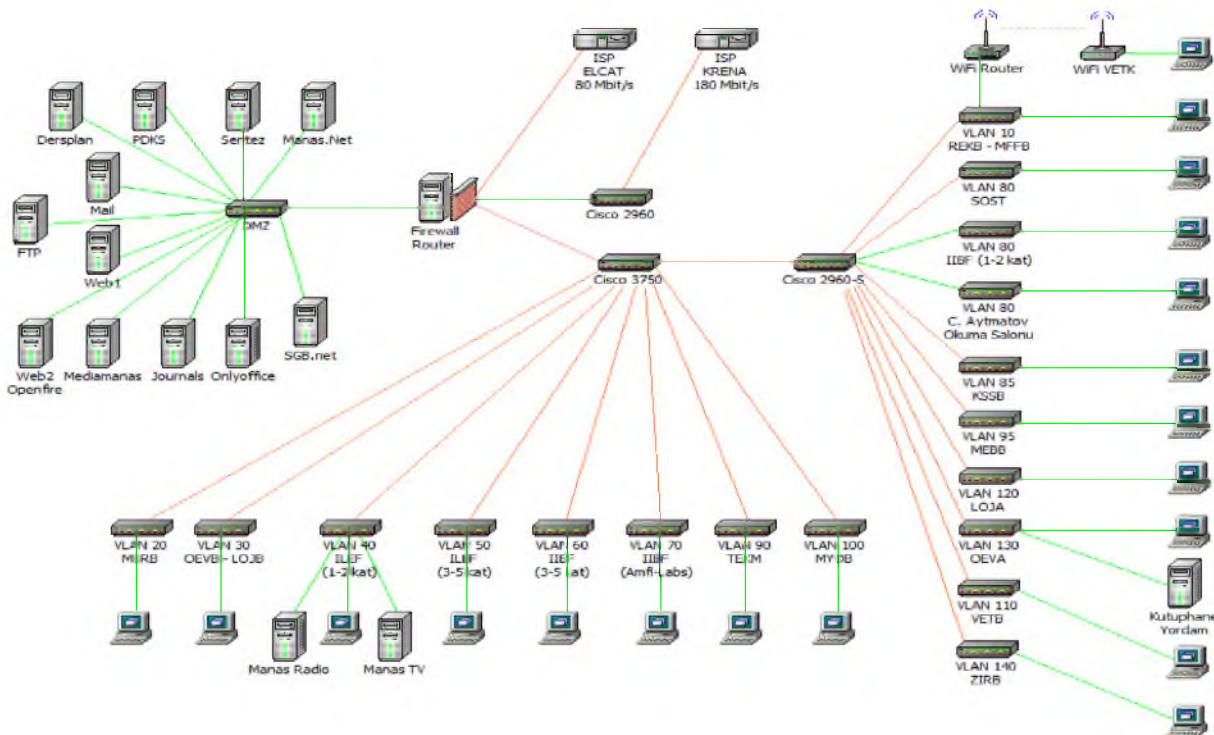
3. Маалыматтык жана технологиялык ресурстар

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде окуу процессинин натыйжалуу жүрүшү үчүн керектүү лицензиялуу программалык жабдуулар (software) менен камсыздоо жана колдонуучуларга ыңгайлуу шарттарды түзүү иштери улантылып жатат. Университет маалыматтык система жана байланыш-катыш тармагынын түзүлүшү боюнча өз саясатын аныктап, муктаж болгон түзүмдөргө тийиштүү маалыматтарды берип жана керектүү маалыматтык системаларын түзүп, алардын ишин багыттап жөнгө салып турат.

Университеттин түзүмдөрүнүн бири-бири менен маалымат алмашуусу үчүн керектүү системалар орнотулган. Бирдиктүү маалымат базасы түзүлүп, маалыматтарды топтоо, иштеп чыгуу, колдонуу жана алмашуу боюнча стандарттар аныкталып жүзөгө ашырылган.

шаарчанын Server бөлмөсүндө Cisco 3750 switch жана 1 даана Cisco 2960-S switch, ошондой эле коммуникация факультетинде 2 даана Nortel switch жана 2 даана Zyxelswitch, экономика жана башкаруу факультетинде 3 даана Nortel жана 1 даана Cisco-Linksys-switch, университеттин башкы имаратында 1 даана Cisco-Lynksysswitch, интернет тармагынын коопсуздугун камсыздоо үчүн мындан мурун колдонулган 1 даана Labris L8 антивирустук программанын ордуна университеттин кызматкерлери тарабынан иштелип чыккан DEBIAN операциялык системанын жардамы менен иштеген Linux өзөгүнүн негизинде Open Source KTMÜ– DEBIAN аттуу программалык жабдуулар колдонулат. Персоналдык компьютерлерде колдонулган антивирустук программа катары Microsoft фирмасынын Security Essential программасы колдонулууда. Студенттик шаарчанын ар түрдүү жерлеринде (университеттин башкы имараты, Ч.Айтматов атындагы студенттик шаарча, кызматкерлердин турак жайы жана студенттер үйлөрү)

Ч. Айтматов атындагы студенттик

WI-FI интернет түйүнү орнотулган.

3.1. Студенттик шаарчанын була-оптикалык байланышы

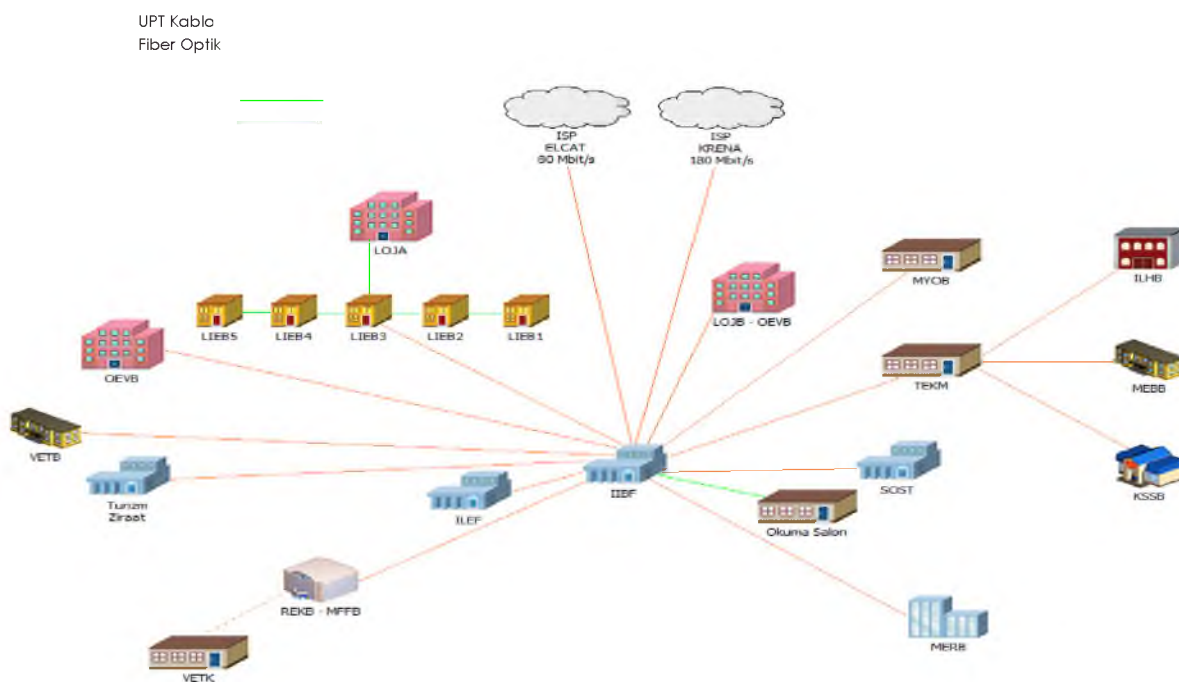
Студенттик шаарчада була-оптикалык байланыш линиясын куруу үчүн 2004-жылдан тарта бүгүнкү күнгө чейин 22 имараттын ортосунда “singlemode” була-оптикалык кабель орнотулган. LAN байланышы болсо, имараттын бийиктигине жана колдонуучулардын санына жараша коммутаторлорго (switch) ажырап, болжол менен 20 VLANдан туруп, кабелдүү жана кабелсиз жабдыктар колдонулууда. Ошону менен катар студенттик шаарчаны кеңейтүү планы боюнча жаңы курулган имараттарда интернет түйүнү орнотулуп, курула турган жаңы имараттардын материалдык-техникалык базасын чыңдоо боюнча иштер улантылууда. Бул өңүттө жакында эле эксплуатацияга берилген ветеринария жана айыл чарба факультеттеринин имаратында була-оптикалык кабелдерди орнотуу иштери бүтүрүлгөн.

маалыматтык технологиялар башкармалыгы байланыш-катыш (network) программалык жабдууларды иштетүү жана башкаруу, була-оптикалык кабелдерди орнотуу сыяктуу маалыматтык тейлөө кызматтарын көрсөтүп, ушул кызматтардын сапатын жогорулатуу үчүн инфратүзүмдү жакшыртуу иштерин улантып келүүдө.

Ошону менен катар студенттик шаарчаны кеңейтүү планы боюнча жаңы курулган имараттарда интернет түйүнү орнотулуп, курула турган жаңы имараттардын материалдык-техникалык базасын чыңдоо боюнча иштер улантылууда. Бул өңүттө жакында эле эксплуатацияга берилген Ректораттын административдик имаратында, инженерия жана табигый илимдер факультеттеринин имаратында, жабык спорт комплексинде, теология факультетинин имаратында була-оптикалык кабелдерди орнотуу иштери бүтүрүлгөн.

Ошондой эле жалпы максаттагы компьютердик лабораториялардан сырткары университеттин дистанттык окутуу борборунун интерактивдүү лабораториясында Radvision

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин

жана Tanberg сыяктуу конференц-системалар колдонулууда. Бул конференц-системалар Түркиядагы университеттер же дүйнөнүн башка университеттеринин ортосунда сабактарды өткөрүү боюнча иштерди жеңилдетет.

3.2. Программалык жабдуулар жана компьютерлер:

Университеттин маалыматтык жана технологиялык ресурстарын серверлер, байланыш-катыш (network) программалык жабдуулары, компьютерлер ж.б. кеңсе жабдыктары түзөт. Маалыматтык жана технологиялык ресурстар төмөндөгү таблицада жана сүрөттөрдө көрсөтүлгөн тартипте колдонулат. Университетте пайдаланылган компьютерлердин жана программалык жабдуулардын болжол менен 10-15 %ы жыл сайын жаңыланып турат. Колдонуунун максаты, пайдаланылган жери жана даанасы тууралуу маалыматтар төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн. Университеттеги бардык электроникалык каражаттардын ырааттуу жана

натыйжалуу иш алып баруусу үчүн сервистер талап кылынат. Пайдаланылып келаткан HP Proliant сервиси үчүн Open Source Linux операцияндук система орнотулуп, активдүү иштетилип жатат. Бул система болжол менен 6700 колдонуучу үчүн керектүү операцияларды ичине камтыйт. Интернет тармагында жасалган өнүгүүлөргө катарлаш көрсөтүлгөн кызматтар: электрондук университет болуу максатында веб-серверди, электрондук почта системасына кошумча катары колдонулган 28ге жакын маалыматтык системаларды ManasBIS (“Манас” университетинин маалыматтык системасы) аттуу интерфейстен башкаруу мүмкүнчүлүгү камсыздалып, аны өнүктүрүү иштери улантылууда.

Электрондук университет болуу максатында интернет тармагында жасалган өнүгүүлөргө катарлаш көрсөтүлгөн кызматтар төмөндө көрсөтүлгөн программалык жабдуулар менен камсыздалып, маалыматтык системалар кеңири колдонулууда.

17-Таблица. Программалык жабдыктар жана компьютерлер

Түрү	Административдик максаттагы	Билим берүү максатындагы	Изилдөө максатындагы	Жалпы
Программалык жабдык	12	6	-	18
Компьютер	324	655	8	987
Ноутбук	20	103	1	124

3.3. Китепкана кызматтары жана окуу борборлору

Китепкананын максаты ар кыл багытта эмгектенген илимпоздордун, кенже илимий кызматкерлердин жана студенттердин окуу-тарбия, илим изилдөө жана жалпы эле маданий муктаждыктарын камсыз кылуу болуп саналат. Китепканабыздын коллекциясы жардам катары келген жана сатып алынган маалымат булактары менен күндөн күнгө толукталууда. Китепкананын базасында 97484 даан китеп, мезгилдүү басма сөз каражаттары, аудио-видео материалдар, дипломдук, диссертациялык иштер жана электрондук китептер бар.

Университет кызматташтык түзгөн ар бир тармак боюнча өнөктөштүктү бекемдөөчү, ишенимди арттыруучу, байланыштарды күчөтүүгө шарт түзө турган жыйындардын, коомдук жана маданий иш-чаралардын уюштурулушуна, биргелешкен долбоорлордун жүргүзүлүшүнө өзгөчө көңүл бөлүп келет.

Электрондук китеп жана мультимедиа мүмкүнчүлүктөрү

Китепкананын электрондук каталогу окурмандарга 2005-жылдын 1-ноябрынан баштап кызмат көрсөтүп келет. 2009-жылдан 2016-жылга чейин 451509 каттоо жүргүзүлсө, 2017-жылы 45358 каттоо жасалган. Тактап айтканда, бардыгы болуп, 496867 каттоо жүргүзүлгөн. Бул каталогто киргизиүү иши интернет аркылуу жүргүзүлүп, <http://www.yordam.manas.edu.kg> дареги аркылуу бүткүл дүйнөгө ачык.

2016-жылдын февраль айынан баштап колдонууга берилген

китепканабыздын электрондук каталогунун “Чөнтөк китепканам” деген мобилдик версиясынан булак издөө, үйгө алган материалдар, окуу залы, предметтик китептер, үйгө алган китептин мөөнөтүн узартуу, жардам катары келген китептер, китепти өткөзүп берүү, архив жана китепканага каттоо тууралуу маалымат функцияларын пайдалануу менен бирге эле электрондук китептерди колдонуу мүмкүнчүлүгү түзүлгөн. 2016-жылдын март айынан тарта онлайн анкета, темалардын

каталогу, авторлордун маалымат базасы, гуманитардык жардам көрсөткөндөрдүн модулу, университетибиздин академиялык кызматкерлери менен илимий изилденүүчүлөрдүн илимий басылмаларын бир жерге топтоо, колдонуучулар үчүн ал маалыматтарды оңой табуу мүмкүнчүлүгүн түзүү максатында ISI, Scopus, РИНЦ тарабынан университетибизге таандык бардык илимий басылмалар чогултулуп, “Манас” илимий каталогунун маалыматтар базасы колдонууга берилди. 2017-жылдын аягына чейин илимий каталогубузда 680 даана макала катого киргизилген.

2017-жылдын январь айында КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан “Web of Science” маалыматтар базасына бир жылдык төлөмү менен, апрель айында “Royal Society Journals”, март айында “Cambridge Journals Online”, сентябрь айында болсо “Токтом” маалыматтар базасына бир жылдык акысыз туташуу камсыз кылынган. Ноябрь айында “Web of Science” маалыматтар базасындагы “InCites” ситемасына, декабрь айында болсо “Scopus” маалыматтар базасына бир айлык акысыз пилоттук туташуу камсыз кылынган. 2017-жылы бардыгы болуп 55 ар кандай электрондук маалыматтар базасына туташуу болгон. (Төлөмү менен 5; долбоор катары акысыз абоненттик – 20; китепкана тарабынан түзүлгөн – 3; ачык туташуу катары – 25; пилоттук туташуунун саны - 2ге жеткен). 2017-жылдын 15-февралында 120 кишини катышуусу менен Кыргызстандагы илимпоздор үчүн “Web of Science эл аралык маалыматтар платформасы” деген аталыштагы семинар уюштурулган. Февраль айында “Web of Science” маалыматтар базасында университеттин профили түзүлүп, жылдын аягында университетибизге таандык 194 басылма профилге кошулган.

2018-жылдын 17-октябрынан 28-ноябрына чейин “Web of Science маалыматтар базасы”, “Башка индекстер жана маалыматтар базасы” деген темалардын алкагында семинарлардын сериясы өткөрүлдү. Жалпы жонунан алганда семинарлардын 4 сериясы, 12 семинар өткөрүлгөн. Семинарларга 22 магистрант, 49 академиялык кызматкер юолуп бардыгы 134 киши катышкан.

Ректораттын R.30.KDD-201/6373-номерлүү 23.05.m чечими менен “КТМУнун китепкана боюнча нускамасынын” 22-беренесине ылайык, китепканага

катталган инвентарлардын эсебин тактоо максатында 2017-жылдын 12-июнунан 16-июнуна чейин Инвентаризациялоо комиссиясы түзүлгөн. Текшерүүнүн жыйынтыгында 50 (элүү) даана китеп жоголгон, 53 (элүү үч) китеп эскирген, 19 (он тогуз) китеп барактары тытылып жоголгондуктан улам колдонууга жараксыз деп табылган. Окурмандар 2016-2017-окуу жылы ичинде 55 (элүү беш) китеп жоготушкан. Университеттин “Китепкана боюнча нускамасынын” 14-беренесинин б) бүлүгүнө ылайык, окурман тарабынан жоготулган китептин баасынын 4 (төрт) эсесин төлөтүп алуу шарты каралгандыктан, айып пул катары жалпы суммасы 40273,00 сомду түзгөн акча каржаты университеттин бюджетине катталган. Бардыгы болуп 177 (жүз жетимиш жети) даана китеп китепкананын эсебинен чыгарылган. Ар жылы окуу жылынын башында университетибиге жаңы келген студенттер үчүн элктрондук маалыматтар базасын колдонууну үйрөтүү менен бирге эле китепкана менен тааныштыруу иш-чарасы жүргүзүлөт. 2017-жылдын 15-17 ноябрь күндөрү даярдоо курсунун студенттери үчүн «Китепкана менен тааныштыруу» деген аталыштагы 14 семинар уюштурулуп, 47 группанын 1014 студенти семинарга катышкан. 2017-жылдын ноябрь айында Web of Science маалыматтар базасындагы “InCites” системасынан «Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин акыркы 6 жыл (2011-2016) ичинде жарык көргөн илимий басылмаларына карата отчеттук анализи жасалган. “Scopus” маалыматтар базасында университетибиздин профили түзүлдү. Жылдын аягына чейин 221 басылма профилге катталган. Университеттердин QS рейтингине кирүү үчүн арыз менен кайрылып, университетибиздин профили QS’ке киргизилди. 2017-жылдын 17-февралынан тарта башкы имараттагы китепкана жума, ишемби күндөрү 24 саат бою иштей баштаган.

18-таблица. Китепкана булактары

Бөлүмү	Китеп	Материал (CD, DVD, Карта, v.b.)	Мезгилдүү басма сөз		Элект. басылма	Диссертация	Жалпы
			Жеркилуктуу басма	Чет өлкөлүк басма			
Техника ж-а табигый илимдер	10.076	35	0	0	1.505	144	1.1760
Экономика ж-а башкаруу	8.585	7	1	2	450	154	9.199
Коомдук илимдер	25.669	334	10	12	1.650	220	27.895
Жуналистика	1.448	5	0	0	49	27	1.529
Айыл чарба ж-а Ветеринария	2.423	1	2	3	129	7	2.565
Грамматика	16.187	137	5	0	320	68	16.717
Туризм ж-а мей-кана иштетүү	2041	6	0	2	170	14	2.233
Дене тарбия ж-а спорт	486	0	0	6	118	0	610
Искусство	2.328	39	0	0	107	15	2.489
Медицина	724	0	0	0	67	0	791
Башкалар	21.199	32	31	9	396	29	21.696
Жалпы	91.166	596	49	34	4.961	678	97.484

Булак: Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы

3.3. Башка маалыматтык жана технологиялык булактар

Түрү	Административдик жана билим берүү максатындагы (Саны)			
	1995-2015*	2016	2017	Жалпы
Проектор	88	16	11	115
Слайд	1	0	0	1
Кодоскоп	0	0	0	0
Принтер	165	19	23	207
Басма машинелери	2	0	0	2
Ксерокөчүрмө	0	1	2	3
Факс	10	0	0	10
Фотоаппарат	46	2	10	58
Камера	28	0	71	99
Телевизор	227	1	13	241
Сканер	3	0	1	4
Музыкалык центр	61	0	0	61
Микроскоп	83	5	0	88
DVD	29	0	0	29
Кондиционер	48	2	1	51
Телефон	583	2	16	601
Спутникалык антенна	24	0	0	24
Муздаткыч	94	2	14	110
Сейф	20	0	0	20
Ресивер (спутникалык телевидениенин системасы)	113	2	5	120
Терминал	10	0	0	10
Жалпы	1.635	52	167	1.854

*Колдонуу мөөнөтү бүткөн буюм-тайымдардын колдонуудан чыгарылышы.

Булак: Административдик-чарбалык иштерди камсыздоо башкармалыгы

Бөлүмү							
Административдик	324	89	20	9	35	50	5
Академиялык	663	95	104	62	35	32	8
Жалпы	987	184	124	71	70	82	13

Булак: Маалымат технологиялар башкармалыгы

21-таблица. Лабораториялар (Бардык академиялык бөлүмдөр б-ча)		
	Лаборатория/Устакана Аты	Колдонулган жер
1	Конфичюс институту лабораториясы	Гуманитардык факультет
2	Синрондук котормо тил лабораториясы	Гуманитардык факультет
3	Психологиялык кеңеш жана көмөк лабораториясы	Гуманитардык факультет
4	Компьютердик лаборатория	Табигый илимдер институту
5	Физика лабораториясы	Табигый илимдер институту
6	Биохимия лабораториясы	Табигый илимдер институту
7	Цитология / Гистология Лабораториясы	Табигый илимдер институту
8	Компьютердик лаборатория	Көркөм өнөр факультети
9	Театр сахнасы	Көркөм өнөр факультети
10	Театр сахнасы	Көркөм өнөр факультети
11	Проф. Мехмет Башбуг Живопись Устаканасы	Көркөм өнөр факультети
12	Смарт класс (Проф. Касым Карахан Лекциялык залы)	Экономика жана башкаруу факультети
13	Компьютердик лаборатория	Экономика жана башкаруу факультети
14	Графика лабораториясы	Коммуникация факультети
15	Монтаж лабораториясы	Коммуникация факультети
16	Анимация лабораториясы	Коммуникация факультети
17	Сүрөт студиясы	Коммуникация факультети
18	Cisco Тармак технологиялары лабораториясы	Инженерия факультети
19	Изилдөө жана долбоорлоо лабораториясы	Инженерия факультети
20	Программалоо лабораториясы	Инженерия факультети
21	Смарт класс лабораториясы	Инженерия факультети
22	Илимий изилдөө лабораториясы	Инженерия факультети
23	Жалпы химия лабораториясы	Инженерия факультети
24	Органикалык химия лабораториясы	Инженерия факультети
25	Радиоэкология лабораториясы	Инженерия факультети
26	Экомониторинг лабораториясы	Инженерия факультети
27	Экология инженерлиги лабораториясы	Инженерия факультети
28	Илимий изилдөө лабораториясы	Инженерия факультети
29	Башкы имараттагы изилдөө лабораториясы	Инженерия факультети

30	Тамак-аш технология лабораториясы	Инженерия факультети
31	Тамак-аш анализи лабораториясы	Инженерия факультети
32	Физика- химия лабораториясы	Инженерия факультети
33	Микробиология лабораториясы	Инженерия факультети
34	Биостатистика лабораториясы	Ветеринария факультети
35	Фармакология лабораториясы	Ветеринария факультети
36	Биохимия лабораториясы	Ветеринария факультети
37	Айбандарды тоюттандыруу жана ага байланыштуу ооруларды изилдөө лабораториясы	Ветеринария факультети
38	Зоотехния лабораториясы	Ветеринария факультети
39	Студенттердин практикалык лабораториясы-1	Ветеринария факультети
40	Студенттердин практикалык лабораториясы-2	Ветеринария факультети
41	Азык-түлүк гигиенасы жана технологиясы лабораториясы	Ветеринария факультети
42	Патология лабораториясы	Ветеринария факультети
43	Генетика лабораториясы	Ветеринария факультети
44	Паразитология лабораториясы	Ветеринария факультети
45	Микробиология лабораториясы	Ветеринария факультети
46	Вирусология лабораториясы	Ветеринария факультети
47	Анатомия лабораториясы	Ветеринария факультети
48	Гистология лабораториясы	Ветеринария факультети
49	Клиникалык аныктоо лабораториясы	Ветеринария факультети
50	Компютердик лаборатория	Ветеринария факультети
51	Энтомология лабораториясы	Айыл чарба факультети
52	Молекулярдык биология жана биотехнология лабораториясы	Айыл чарба факультети
53	Фитопатология лабораториясы	Айыл чарба факультети
54	Өсүмдүктөрдүн клиникасы лабораториясы	Айыл чарба факультети
55	Биотехнология лабораториясы	Айыл чарба факультети
56	Мөмө-жемиш өсүмдүктөрү лабораториясы	Айыл чарба факультети
57	Талаа өсүмдүктөрү лабораториясы	Айыл чарба факультети
58	Тоят өсүмдүктөрү лабораториясы	Айыл чарба факультети
59	Нематология лабораториясы	Айыл чарба факультети
60	Помология лабораториясы	Айыл чарба факультети

61	Гербология лабораториясы	Айыл чарба факультети
62	Үрөнчүлүк лабораториясы	Айыл чарба факультети
63	Компьютердик лаборатория	Айыл чарба факультети
64	Тамак-аш өндүрүш лабораториясы-1	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби
65	Тамак-аш өндүрүш лабораториясы-2	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби
66	Сервис лабораториясы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби
67	Бар лабораториясы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби
68	Компьютердик лаборатория	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби
69	Авто унаа лабораториясы	Кесиптик жогорку мектеп
70	Бетон иштетүү лабораториясы	Кесиптик жогорку мектеп
71	Компьютердик лаборатория-CAD лабораториясы	Кесиптик жогорку мектеп
72	Компьютердик графика лабораториясы	Кесиптик жогорку мектеп
73	Техникалык чийме устаканасы	Кесиптик жогорку мектеп
74	Заманбап кеңсе лабораториясы	Кесиптик жогорку мектеп
75	Кыш жана бетон иштери устаканасы	Кесиптик жогорку мектеп
76	Жыгач устаканасы	Кесиптик жогорку мектеп
77	Компьютердик Зал	Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы
78	Компьютердик Зал	Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы
79	Компьютердик Зал	Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы
80	Компьютердик лаборатория	Маалымат технологиялар башкармалыгы
81	Компьютердик лаборатория	Маалымат технологиялар башкармалыгы

Булак: Бардык академиялык бөлүмдөр

4. Адам ресурстары

Университет биз адам ресурстарын башкарууда талбай изденүү жана ачык башкаруу жолун тандап алган. Бул жаатта кызматкерлердин иш натыйжалуулугун арттырууга жана өнүккөн технологияга ылайык долбоорлорду даярдоо максаттарын көздөп жатат.

Университет кызматкерлерди жумушка алууда санына эмес сапатына басым жасоо менен иш уюштурууга өзгөчө маани берет.

2010-жылдан бери 2547 номерлүү “Жогорку билим берүү жөнүндөгү” мыйзамга ылайык, Түркиянын 60 университетинен 349 академиялык жана 77 административдик кызматкер болуп бардыгы 426 кызматкер жумушка алынса, 301 академиялык, 101 административдик кызматкер болуп бардыгы 402 кызматкер жумуштан кеткен.

Ошондой эле, Камкорчулар кеңешинин чечимине ылайык сапаттуу академиялык кызматкер менен камсыздоо жана профессордук-окутуучулук курамды даярдоо жаатындагы иш-чаралар өз нугунда улантылып келет. Бөлүмдөрдүн ишин жакшыртуу үчүн 2010-жылдан тарта 32 кенже илимий кызматкер, 26 доценттин м.а кызматына дайындалган.

22-таблица. Кызматкерлердин саны					2016-2017 % дык жогорулоо
	2014	2015	2016	2017	
Академиялык кызматкер	492	514	552	536	-2,9
Административдик кызматкер	284	307	296	297	1,03
Кыска мөөнөттүү келишим м-н иштеген администр. кызматкерлер	133	133	159	169	6,29
Жалпы	909	954	1.007	1.002	-0,50

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

Академиялык
кызматкер

% 53,50

Административдик
кызматкер

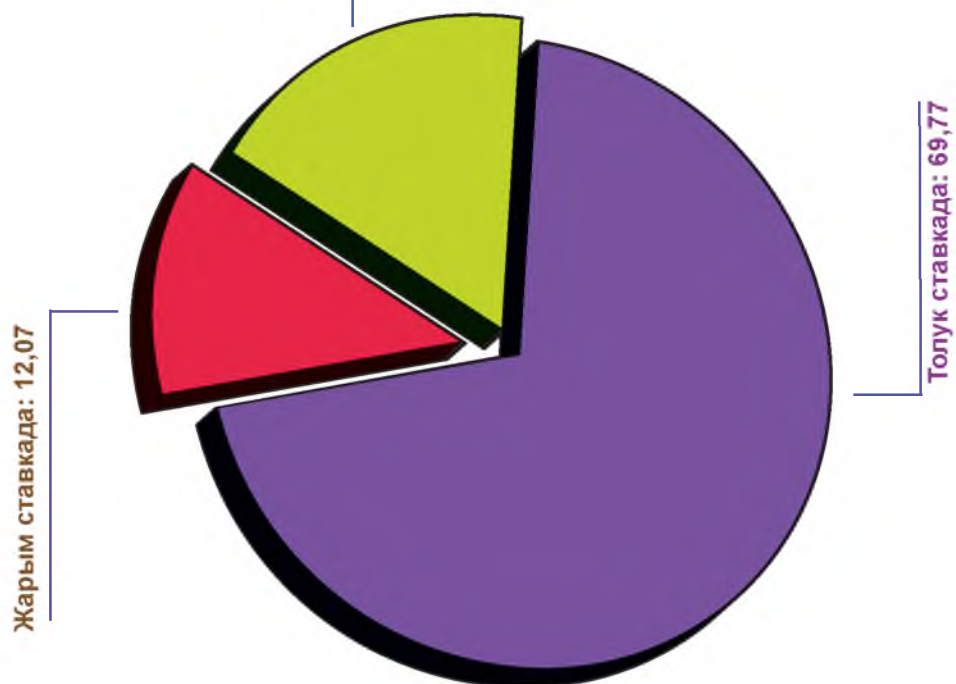
% 29,64

Келишим м-н иштеген
админист. кызматкерлер

% 16,86

1-график. Кадрлардын ишке алынышына карата бөлүнүшү

Саат б-ча акы төлөнүүчү: 17,53

23-таблица. Академиялык кызматкерлердин саны

Наамы	Штаттык кызмат орундарына жараша			
	Толук ставка	Жарым ставка	Саат боюнча акы	Жалпы
Профессор	50	9	11	70
Доцент	46	10	32	88
Доцент м.а.	38	-	-	38
Ага окутуучу. Докт.	55	9	13	77
Ага окутуучу	50	23	25	98
Окутуучу	93	17	13	123
Адис	11	-	-	11
Кенже илим. кызмат	31	-	-	31
Жалпы	374	68	94	536

Булак: Кадрлар башкармалыгы (Декабрь, 2017)

4.1. Кыргыз Республикасынын жараны болгон академиялык кызматкерлер

Университетибизде 376 Кыргызстандык жаран академиялык кызматкер катары эмгектенишет. Алардын ичинен 220сы толук ставка менен, 65и жарым ставка менен, 91и саат боюнча акы төлөө жолу менен иштешет.

24-таблица. Кыргыз жараны болгон академиялык кызматкерлер

Наамы	Штаттык кызмат орундарына жараша			
	Толук ставка	Жарым ставка	Саат боюнча акы	Жалпы
Профессор	20	9	10	39
Доцент	25	10	32	67
Доцент м.а.	18	-	-	18
Ага окутуучу. Докт.	49	9	13	71
Ага окутуучу	33	21	23	77
Окутуучу	45	16	13	74
Адис	5	-	-	5
Кенже илим. кызмат	25	-	-	25
Жалпы	220	65	91	376

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

4.2. Түркия Республикасынан жана башка өлкөлөрдөн келген окутуучулар

Университетте Түркиядан 151, Кытайдан 5 жана Германиядан 2 жана АКШдан 1 жана Сириядан келген 1 академиялык кызматкер болуп бардыгы 160 чет элдик академиялык кызматкер эмгектенет.

Наамы	Штаттык кызмат орундарына жараша			
	Толук ставка	Жарым ставка	Саат боюнча акы	Жалпы
Профессор	30	-	1	31
Доцент	21	-	-	21
Доцент м.а.	20	-	-	20
Ага окутуучу. Докт.	6	-	-	6
Ага окутуучу	17	2	2	21
Окутуучу	48	1	-	49
Адис	6	-	-	6
Кенже илим. кызмат	6	-	-	6
Жалпы	154	3	3	160

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

2-график. Академиялык кызматкерлердин жарандыгына карата бөлүштүрүлүшү

4.3. Башка университеттерден келип, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде иштеп жаткан академиялык кызматкерлер

Түркия Республикасынын 2547-номерлүү “Жогорку билим берүү жөнүндөгү” мыйзамынын негизинде кызматка алынган 59 академиялык кызматкер эмгектенет.

Таблица 26. Башка университеттерден келип иштеген академиялык кызматкерлер			
Наамы	Иштеген бөлүмү	Келген университети	Киши саны
Проф.	Гуманитардык факультети Табигый илимдер факультети Экономика жана башкаруу фак. Теология факультети Коммуникация факультети Ветеринария факультети Айыл-чарба факультети Кесиптик жогорку мектеп	Селчук университети Ондокуз Майыс университети Эржиес университети Памуккале университети Акдениз университети Балыкесир университети Фырат университети Газиосманпаша университети Сакаря университети Ахи эвран университети Анкара университети Жумхуриет университети Мармара университети Мерсин университети Режеп Тайип Эрдоган университети Сутчу имам университети Йылдырым Бейазыт университети Йылдыз Текник университети	25
Доцент	Гуманитардык факультети Табигый илимдер факультети Көркөм өнөр факультети Экономика жана башкаруу фак. Теология факультети Коммуникация факультети Ветеринария факультети Айыл-чарба факультети Дене тарбия ж-а спорт жогорку мектеби уризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби Кесиптик жогорку мектеп	Эржиес университети Ататүрк университети Нежметтин Эрбакан университети Селчук университети Ондокуз Майыс университети Акдениз университети Балыкесир университети Чукурова университети Думлупынар университети Килис 7 Аралык университети Муш Алпарслан университети	21
Доцент м.а.	Гуманитардык факультети Табигый илимдер факультети Экономика жана башкаруу фак. Теология факультети Ветеринария факультети Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби Кесиптик жогорку мектеп	Селчук университети Ондокуз Майыс университети Нежметтин Эрбакан университети Памуккале университети Газиосманпаша университети Сакаря университети Аднан Мендерес университети Гүмүшхане университети Измир жогорку технология Институсу Мимар Синан көркөм өнөр Üniversitesi Шырнак Üniversitesi Ушак Üniversitesi Ялова Üniversitesi	13
Жалпы			59

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

4.4. Академиялык кызматкерлердин жаш курагына карай бөлүнүшү

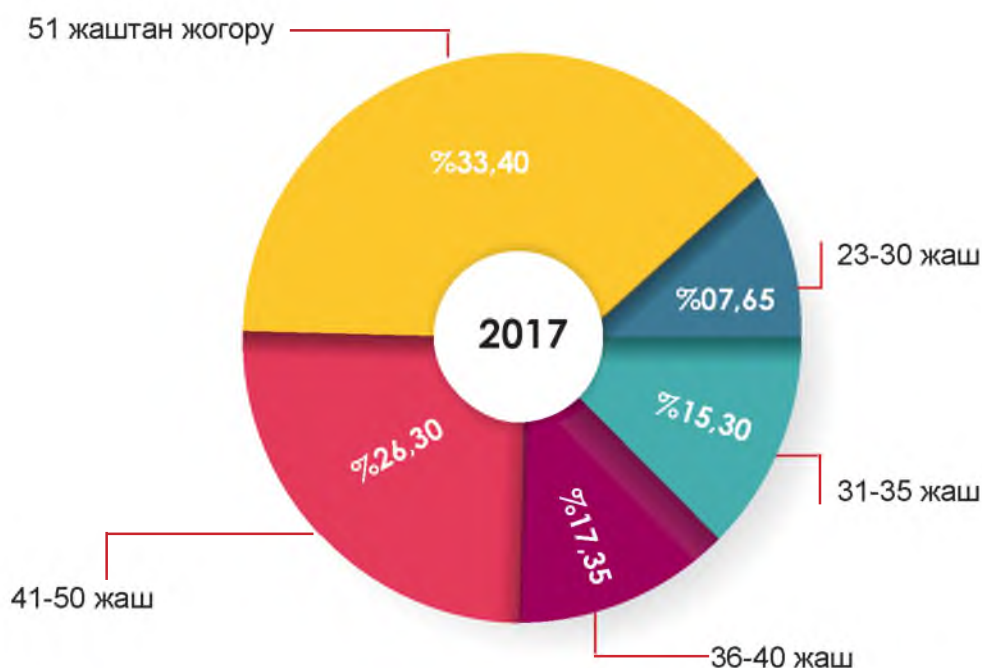
Академиялык кызматкерлердин жаш курагына көңүл бура турган болсок, 51 жаштан жогору жана 41-50 жаш ортосундагылар калган 3 топтугу жаш курагындагылардын тең жарымын түзгөндүгүн көрүүгө болот.

27-таблица. Академиялык кызматкерлердин жаш курагына жараша бөлүнүшү

	23-30 жаш	31-35 жаш	36-40 жаш	41-50 жаш	51 жаштан жогору	Жалпы
Киши саны	41	82	93	141	179	536
% Көрсөткүч	7,65	15,30	17,35	26,30	33,40	100

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

3-график. Академиялык кызматкерлердин жаш курагына жараша бөлүнүшү

28-таблица. Академиялык кызматкерлердин жаш курагына жараша бөлүштүрүлүшү

Наамы	23-30 жаш	31-35 жаш	36-40 жаш	41-50 жаш	51 жаштан жогору
Профессор	-	-	1	14	55
Доцент	-	-	6	30	52
Доцент м.а.	-	8	16	13	1
Ага окутуучу. Докт.	-	14	16	27	20
Ага окутуучу	8	15	21	23	31
Окутуучу	14	31	33	36	9
Адис	-	3	2	5	1
Кенже илим. кызмат	14	15	2	-	-
Жалпы	36	86	97	148	169

4.5. Эмгек келишиминин негизинде толук ставка статусунда иш алып барган академиялык кызматкерлер

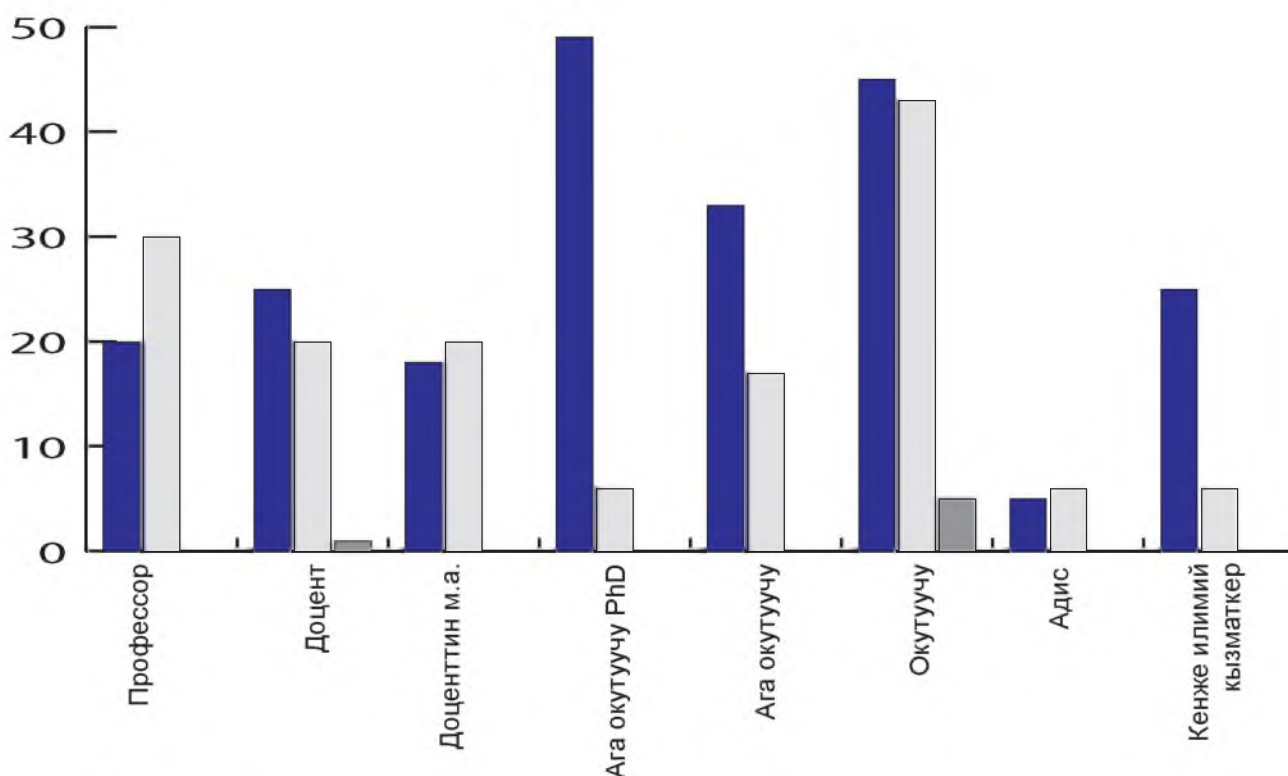
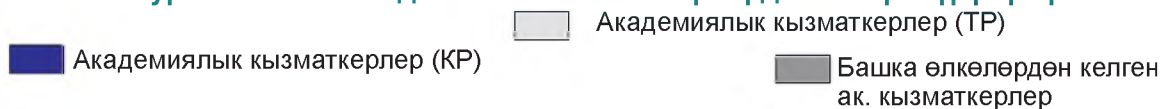
Университетте толук ставка статусунда эмгектенген академиялык кызматкерлер төмөндөгү таблицада берилген.

29-Таблица. Эмгек келишиминин негизинде толук ставкада эмгектенген академиялык кызматкерлер

Наамы	Академиялык кызматкерлер (КР)	Академиялык кызматкерлер (ТР)	Башка өлкөлөрдөн келген ак. кызматкерлер
Профессор	20	30	-
Доцент	25	20	1
Доценттин м.а.	18	20	-
Ага окутуучу, доктор	49	6	-
Ага окутуучу	33	17	-
Окутуучу	45	43	5
Адис	5	6	-
"Кенже илимий кызматкер"	25	6	-
Жалпы	220	148	6

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

4-график. Штаттык курам боюнча академиялык кызматкерлердин бөлүштүрүлүшү

4.6. Академиялык кызматкерлерди дайындоо / кызматтан бошотуу

Университеттеги кадр маселесинде сапатка маани берүү принцибине таянып дайындалат жана профессордук-окутуучулук курамдын жетишкендиктерине баа берүү жыйынтыктарын эске алуу менен иш жүргүзүлөт.

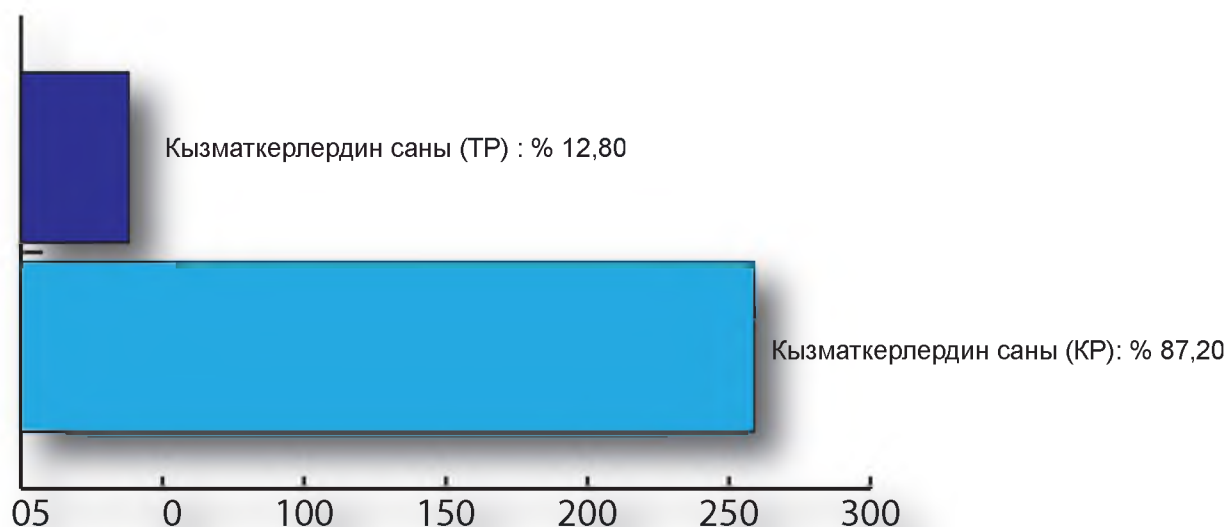
2016		2017	
"Кызматка дайындалган"	"Кызматтан кеткен "	"Кызматка дайындалган"	"Кызматтан кеткен "
36	34	41	48

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

4.7. Административдик кызматкерлер

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин административдик структурасынын схемасы жана административдик кызмат орундарынын саны Камкорчулар Кеңешинин 2011-жылдын 30-сентябрында №2011-02-жыйынында ал эми административдик кызматкерлерге төлөнө турган айлык маяналардын өлчөмдөрү 2009-жылдын 15-декабрында 2009-02-номерлүү жыйынында аныкталып бекитилген. Буга ылайык, университеттин административдик кызматкерлерин дайындоо иштери иреттүү жана уюштурулган формада жүргүзүлүшү камсыздалган.

5-график. Административдик кызматкерлердин өлкөлөргө карата % катнашы

31-таблица. Административдик кызматкерлердин бөлүмдөргө карата бөлүштүрүлүшү

БӨЛҮМҮ	Кызматкерлердин саны (ТР)	Кызматкерлердин саны (КР)	Жалпы
Ректорлук ж-а Баш катчылык	7	33	40
Анкара байланыш бюросу	3	-	3
Кадрлар башкармалыгы	3	4	7
Стратегиялык пландаштыруу бөлүмү	6	7	13
Китепкана жана документация башкармалыгы	-	12	12
Студенттик иштер башкармалыгы	1	9	10
Административдик-чарбалык иштерди камсыздоо башкармалыгы"	6	47	53
Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	1	60	61
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	-	13	13
Курулуш иштери башкармалыгы	2	18	20
Табигый илимдер факультети	1	1	2
Гуманитардык факультет	1	8	9
Инженердик факультети	-	7	7
Коммуникация факультети	2	5	7
Экономика жана башкаруу факультети	-	4	4
Айыл чарба факультети	-	2	2
Ветеринария факультети	-	1	1
Көркөм өнөр факультети	-	2	2
Чет тилдер жогорку мектеби	1	3	4
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	-	4	4
Теология факультети	-	3	3
Кесиптик жогорку мектеп	-	2	2
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	3	6	9
Коомдук илимдер институту	-	6	6
Табигый илимдер институту	-	2	2
"Студент тандоо жана жайгаштыруу башкармалыгы"	1	-	1
Жалпы	38	259	297

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

4.8.Административдик кызматкерлердин билим деңгээли

32-таблица. Административдик кызматкерлердин билим деңгээли

	"Башт-ч класс"	"Орто билим"	"Кесиптик билим"	Бакалав.	"Магистратура/докторантура"	Бардыгы
Кисинин саны	2	59	32	163	41	297
%	0,67	19,87	10,77	54,88	13,81	100

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

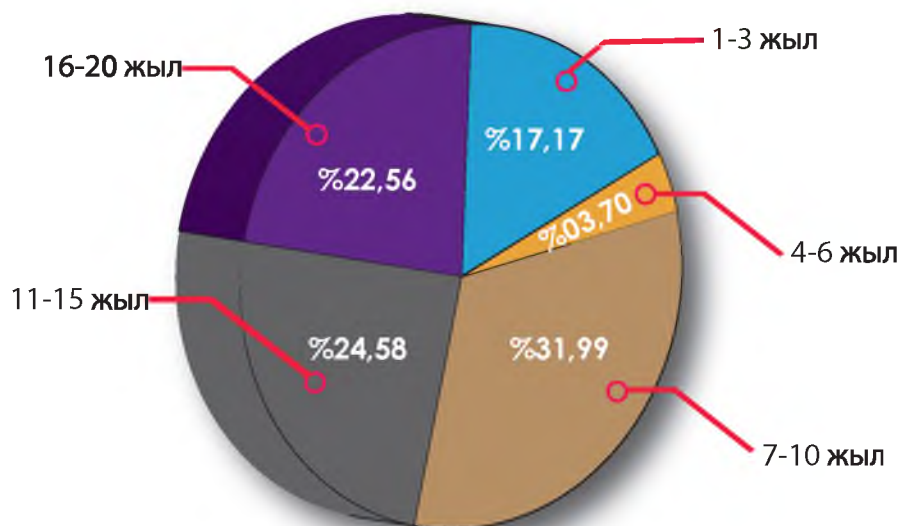
4.9.Административдик кызматкерлердин эмгек стажылары

33-таблица. Административдик кызматкерлердин эмгектенген жылдарына жараша бөлүнүшү

	1-3 жыл	4-6 жыл	7-10 жыл	11-15 жыл	16-20 жыл	Жалпы
Кисинин саны	51	11	95	73	67	297
%	17,17	3,70	31,99	24,58	22,56	100,00

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

6-график. Административдик кызматкерлердин эмгек стажына жараша бөлүнүшү

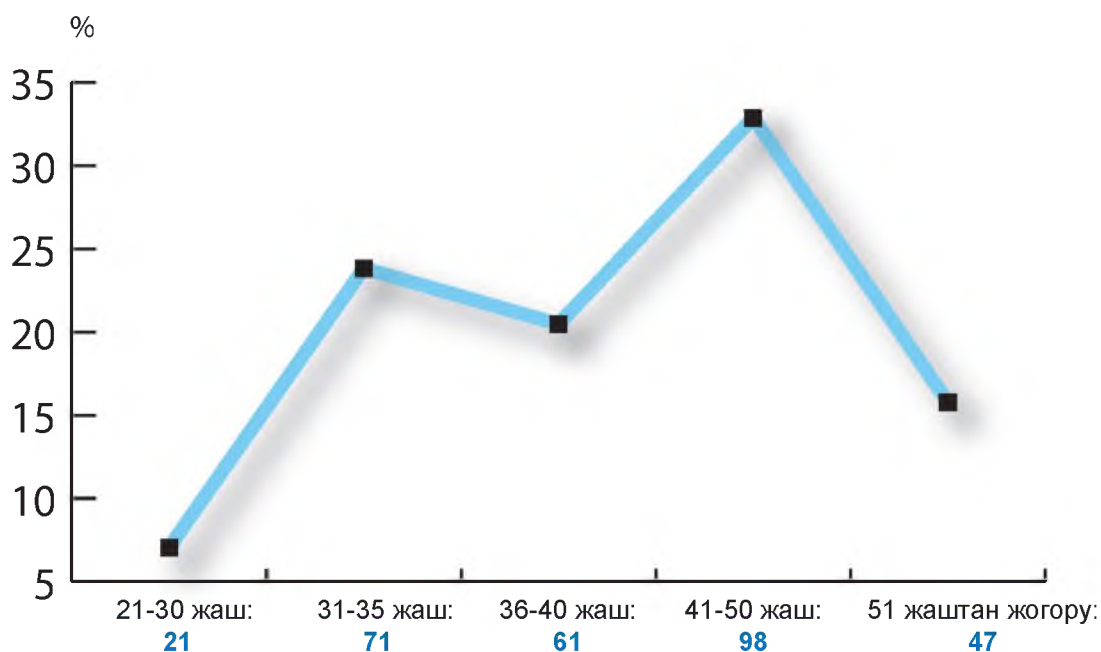
4.10. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жараша бөлүнүшү

Административдик кызматкерлердин көпчүлүк бөлүгүн 31-50 жаш аралыгындагы кызматкерлер түзөөрүн төмөндө берилген таблицадан байкоого болот.

34-таблица. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жараша бөлүнүшү						
	23-30 жаш	31-35 жаш	36-40 жаш	41-50 жаш	51 жаштан жогору	Жалпы
Кишинин саны	21	71	61	98	47	297
% көрсөткүчү	7,05	23,83	20,47	32,88	15,77	100,00

Булак: Кадрлар башкармалыгы (Декабрь, 2017)

7-график. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жараша бөлүнүшү

4.11.Административдик кызматкерлердин жумушка алынуусу / жумуштан кетиши

35-таблица. Административдик кызматкерлердин жумушка алынуусу / жумуштан кетиши			
2016		2017	
"Кызматка дайындалган"	"Кызматтан кеткен "	"Кызматка дайындалган"	"Кызматтан кеткен "
4	16	14	13

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

4.12. Келишимдик негизде иштеген кызматкерлер

36-таблица. Келишимдик негизде иштеген кызматкер (Иштеген позициясына жараша)	
Кызматы	Саны
Юрист	2
Инженер-электрик	1
Кызматкер	44
Дарыгер	6
Медайым	5
Уста / Кызматкер	5
Техник	10
Машыктыруучу	8
Оркестр кызматкери	26
Лабораториялык Кызматкер	5
Ашкана жана кир жуучу жай жумушчулары / Тазалык кызматкери	33
Коопсуздук кызматкери / Жарандык коргоо кызматкери	19
Жүк ташуучу	1
Камера кызматкери	3
Адис	1
Жалпы	169

Булак: Кадрлар башкармалыгы(Декабрь, 2017)

5. Көрсөтүлгөн кызматтар

5.1. Студенттерге көрсөтүлгөн кызматтар

5.1.1. Билим берүү кызматтары

Кыргыз-Түрк “Манас” университеттин бардык иш-аркеттери алдына койгон эл аралык марка болуу максатына карай аныкталып, бир үй-бүлөдөй болуп ынтымак-ырашкерлик ичинде билим алган, тарбия көргөн татыктуу студенттерди коомчулуктун пайдасы үчүн даярдап чыгаруу милдетин аткаруу аракетин талбай аткарып келет. Окуу-тарбия, илим изилдөө жаатында болсун бардык иш-аракеттерибиз жогоруда белгилеп өткөн максатка ылайык жүргүзүлүп келет. Окуу-тарбия иштеринде жасаган ар бир инвестиция менен киргизген жаңычылдыктарыбыз алдыга койгон максаттарга карай жасаган ишенимдүү кадамдарыбыз болуп саналат. Өмүр бою үйрөнүү жана инсанга багытталгандык принциптери, о.э. материалдык-техникалык базасы менен учурдун талабына жооп берген заманбап кызмат көрсөтүүлөрдү көрсөтүп келет.

Университетте билим берүү түрк жана кыргыз тилдеринде жүргүзүлөт. Муну менен катар эле Чет тилдер жогорку мектебинде орус, англис жана кытай тилдери да окутулат.

2016-2017-окуу жылында 9 факультет, 3 жогорку мектеп, 1 кесиптик жогорку мектепте бакалавр жана кесиптик орто билим берүү программалары менен катар эле 2 институтта магистратура жана докторантура программалары боюнча билим берилип, 5 илимий изилдөө практикалык борбору, Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору менен Үзгүлтүксүз билим берүү борборлорунда да билим берүү иш-чаралары жүргүзүлдү.

5.1.1.1. Кесиптик орто билим жана бакалавр программалары боюнча билим берүү программалары**37-таблица. Факультет/жогорку мектеп ж-а кесиптик жогорку мектептер б-ча 2 жана 4 жылдык билим берүү программаларынын саны**

Аталышы	Саны
Гуманитардык факультет	11
Табигий илимдер факультети	3
Көркөм өнөр факультети	4
Экономика жана башкаруу факультети	4
Теология факультети	2
Коммуникация факультети	3
Инженердик факультет	6
Ветеринардык факультет	1
Айыл чарба факультети	2
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	2
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	3
Чет тилдер жогорку мектеби	-
Кесиптик жогорку мектеп	10
Жалпы	51

Университетте күчтүү материалдык-техникалык базаны пайдалануу менен билим берүү жаатында заманбап мүмкүнчүлүктөр жана билим берүү кызматы көрсөтүлүп келет. Өзгөчө баса белгилеп айта кете турган болсок Manas теле-радио берүүлөрү жана кабар маалыматтык бюллетени аркылуу көптөгөн мекеме, уюмдар менен кызматташтык жүргүзүп келет. Окуу жайыбызда дистанттык билим берүү системасы түзүлүп, орток сабактар аталган система аркылуу борбордук билим берүү иш-аракети башталган(<http://eders.manas.edu.kg/>). Түрк, кыргыз жана орус тилдерин бирдей ыкмалар аркылуу кеңири үйрөтүү максатында курстар өтүлүп, жыйынтыгында сертификат тапшыруучу программалар уюштурулган. Өзгөчө, үзгүлтүксүз билим берүү программасы боюнча кызматкерлерибизге жана студенттерибизге түрдүү курстар өтүлөт. Кош диплом программасынын негизиндеги Селчук жана Нежметтин Эрбакан университеттери менен келишимдер түзүлүп, мындан ары да өнүктүрүү үчүн аракеттер жасалууда. Баса белгилеп айта кете турган болсок профессордук-окутуучулук курамды даярдоо программасынын негизинде 2 кенже илимий кызматкер алгачкы этапта Селчук университетине кызматка тажрыйба алмашуу үчүн иштеп келүүгө жөнөтүлгөн. Ушуну менен катар эле университеттер аралык түзүлгөн кызматташтыктардын алкагында студент жана академиялык кызматкерлер үчүн алмашуу программаларын пайдалануу мүмкүнчүлүктөрү сунушталган. Акыркы үч жыл ичинде аталган алмашуу программасынын алкагында 2017-жылы 30 студент университетибизге алынса 41 студентибизди чет өлкөгө жөнөткөнбүз. 2012-2017-жылдар аралыгында алмашуу программасы менен келген окутуучу-профессорлордун саны – 97, ал эми чет өлкөгө кеткен профессор-окутуучулардын саны 33кө жеткен. Өзгөчө студенттерибизге психологиялык көмөк жана кеңеш берүү кызматтары менен бирге личносттук өнүгүү, чет өлкөлөрдө практикадан өтүү мүмкүнчүлүктөрү сунушталган. 2017-жылы 425 студент ректораттын жана факультеттин жүргүзгөн иш-аркеттерине ылайык практикадан өтүү үчүн чет өлкөгө жиберилген.

38-таблица 2016-2017-окуу жылындагы студенттердин саны

Факультет жана бөлүмдөрдүн аталышы	Эркек	Кыз	Жалпы
ГУМАНИТАРДЫК ФАКУЛЬТЕТ	295	803	1098
БАТЫШ ТИЛДЕРИ (АНГЛИС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ) БӨЛҮМҮ	21	84	105
ЧЫГЫШ ТИЛДЕРИ (КЫТАЙ ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ) БӨЛҮМҮ	23	70	93
ЧЫГЫШ ТИЛДЕРИ (ОРУС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ) БӨЛҮМҮ	31	54	85
ФИЛОСОФИЯ БӨЛҮМҮ	22	48	70
СИНХРОНДУК КТОРМО БӨЛҮМҮ (КЫРГЫЗЧА-АНГЛИСЧЕ)	17	80	97
СИНХРОНДУК КТОРМО БӨЛҮМҮ (КЫРГЫЗЧА-ТҮРКЧӨ)	10	72	82
СИНХРОНДУК КТОРМО БӨЛҮМҮ (ТҮРКЧӨ-ОРУСЧА)	39	67	106
ПСИХОЛОГИЯЛЫК КЕҢЕШ ЖАНА КӨМӨК БӨЛҮМҮ	25	76	101
СОЦИОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	16	69	85
ТАРЫХ БӨЛҮМҮ	47	67	114
ТҮРКОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	44	116	160
ТАБИГЫЙ ИЛИМДЕР ФАКУЛЬТЕТИ	98	230	328
БИОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	13	94	107
МАТЕМАТИКА БӨЛҮМҮ	17	57	74
КОЛДОНМО МАТЕМАТИКА ЖАНА ИНФОРМАТИКА БӨЛҮМҮ	68	79	147
КӨРКӨМ ӨНӨР ФАКУЛЬТЕТИ	109	199	308
ГРАФИКА БӨЛҮМҮ	24	48	72
МУЗЫКАЛЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	16	43	59
ЖИВОПИСЬ БӨЛҮМҮ	42	54	96
ТЕАТРАЛДЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	27	54	81
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ	254	376	630
ФИНАНСЫ ЖАНА БАНК ИШТЕРИ БӨЛҮМҮ	53	94	147
ЭКОНОМИКА БӨЛҮМҮ	63	92	155
МЕНЕДЖМЕНТ БӨЛҮМҮ	66	96	162
ФИНАНСЫ БӨЛҮМҮ	2	0	2
ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР БӨЛҮМҮ	70	94	164
ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	101	147	248
ДИН ИЛИМИ БӨЛҮМҮ	35	70	105
ИСЛАМ ИЛИМИ БӨЛҮМҮ	66	77	143
КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	201	353	554
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛҮМҮ	52	137	189
КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖАНА РЕКЛАМА БӨЛҮМҮ	58	120	178
РАДИО, ТВ ЖАНА КИНО БӨЛҮМҮ	91	96	187

Факультет жана бөлүмдөрдүн аталышы	Эркек	Кыз	Жалпы
ИНЖЕНЕРИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	206	227	433
КОМПЬЮТЕРДИК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	105	35	140
ЭКОЛОГИЯЛЫК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	39	50	89
ТАМАК-АШ ИНЖЕНЕРИЯСЫ БӨЛҮМҮ	34	78	112
ХИМИЯЛЫК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	28	64	92
ВЕТЕРИНАРИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	56	58	114
ВЕТЕРИНАРИЯ БӨЛҮМҮ	56	58	114
АЙЫЛ-ЧАРБА ФАКУЛЬТЕТИ	54	136	190
МӨМӨ-ЖЕМИШ ЖАНА ТАЛАА ӨСҮМДҮКТӨРҮ БӨЛҮМҮ	36	49	85
ӨСҮМДҮКТӨРДҮ КОРГОО БӨЛҮМҮ	18	85	103
ЗООТЕХНИКАЛЫК БӨЛҮМ	0	2	2
ДЕНЕ ТАРБИЯ ЖАНА СПОРТ ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	128	35	163
МАШЫКТЫРУУЧУЛАРДЫ ДАЯРДОО БӨЛҮМҮ	63	13	76
ДЕНЕ ТАРБИЯ ЖАНА СПОРТ МУГАЛИМИ БӨЛҮМҮ	65	22	87
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШТЕТҮҮ ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	183	334	517
РЕСТОРАН ИШИ ЖАНА КУЛИНАРДЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	61	81	142
САЯКАТ ИШИ ЖАНА ГИД КЫЗМАТЫ БӨЛҮМҮ	75	122	197
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШТЕТҮҮ БӨЛҮМҮ	47	131	178
ЧЕТ ТИЛДЕР ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	114	44	158
ТИЛ БОЮНЧА ДАЯРДОО ПРОГРАММАСЫ	114	44	158
КЕСИПТИК ЖОГОРКУ МЕКТЕП	142	394	536
ОФИС МЕНЕДЖМЕНТИ ЖАНА ЖЕТЕКЧИНИН АССИСТЕНТИ ПРОГРАММАСЫ	11	61	72
МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БАЛДАРДЫ ТАРБИЯЛОО	3	79	82
КУРУЛУШ ПРОГРАММАСЫ	43	33	76
БУХГАЛТЕРДИК ЭСЕП ПРОГРАММАСЫ	12	68	80
АВТОУНААЛАРДЫ ТЕЙЛӨӨ ЖАНА ОҢДОО ПРОГРАММАСЫ	46	23	69
МАРКЕТИНГ ПРОГРАММАСЫ	16	60	76
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШТЕТҮҮ ПРОГРАММАСЫ	11	70	81
ЖАЛПЫ	1.941	3.336	5.277

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

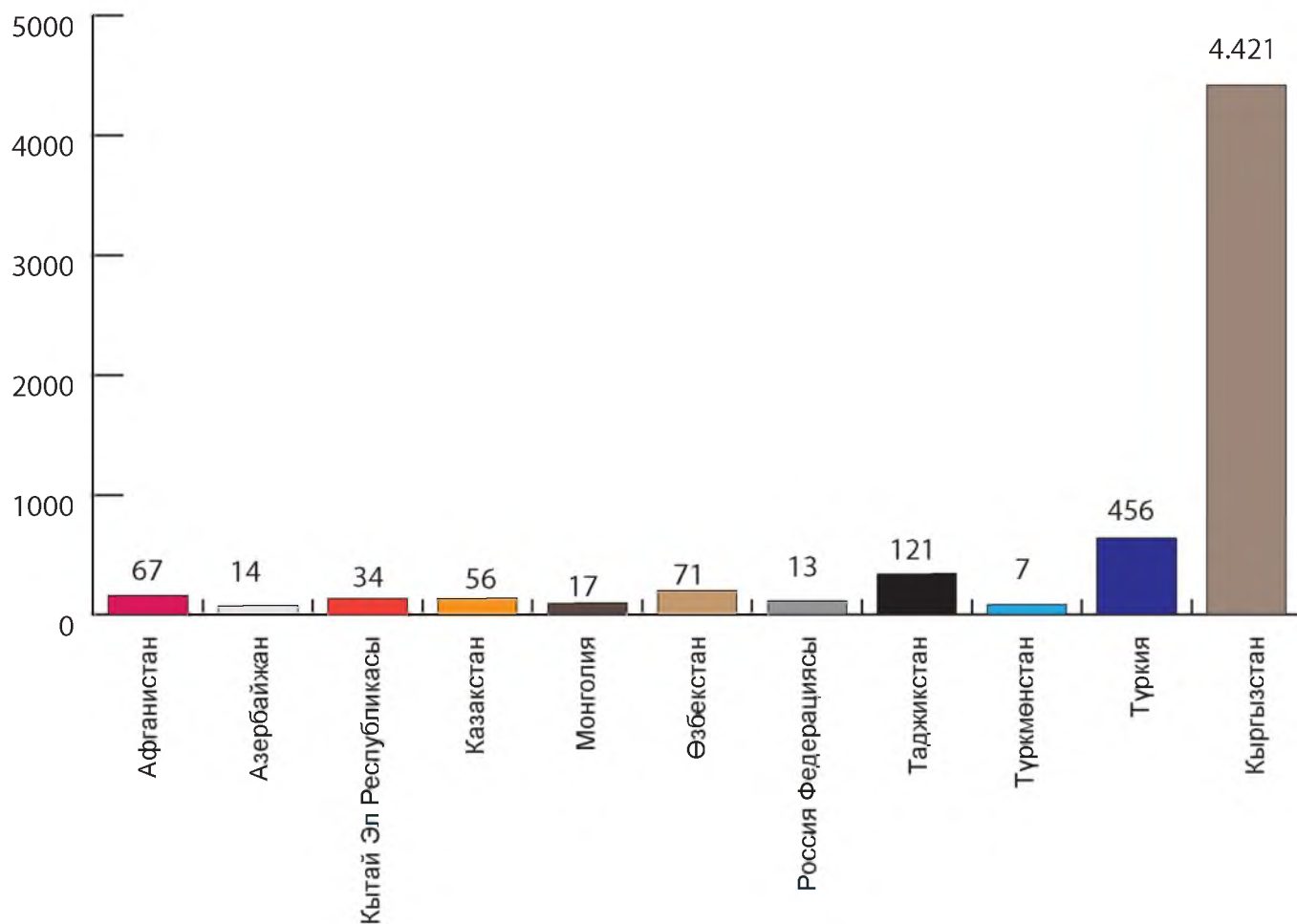

1.	Афганистан	67
2.	Азербайжан	14
3.	Кытай Эл Республикасы	34
4.	Казакстан	56
5.	Кыргызстан	4.421
6.	Монголия	17
7.	Өзбекстан	71
8.	Россия Федерациясы	13
9.	Таджикстан	121
10.	Түркия	456
11.	Түркмөнстан	7
Бардыгы		5.277

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

8-график. Студенттердин жарандыгына карата бөлүштүрүлүшү

40-таблица. Студенттерге бөлүнгөн орундардын саны жана ал орундардын толугу

	Квота	Катталган	"Толгон орундардын %дык көрсөткүчү"
Факультеттер	1170	1033	88,29%
Жогорку мектептер	368	270	73,37%
Кесиптик жогорку мектеп	315	301	95,56%
ЖАЛПЫ	1.853	1.604	86,56%

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

2016-2017-окуу жылында кабыл алынган студенттердин сандык катышы мурдагы жылдарда болгон сыяктуу эле бирдей деңгээлде болгондугу аныкталды.

41-таблица. 2015-2016–окуу жылында университеттен кеткен студенттердин саны

Өз каалоосу менен	Сабактардын каттоолорун жаңыртпагандыктан	Сабактагы жетишпегендиктеринен улам	Сабактарга катышпагандыгы үчүн	Дисциплина жазасы	Башка себептерден	Бардыгы	Студенттердин саны	Кoeffициенти %
311	96	22	120	0	1	550	5.277	10,42%

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

42-таблица. Окуу жылында университетке которулуп келген, университеттен кеткен, университеттин ичинде бир бөлүмдөн башка бир бөлүмгө которулган студенттердин саны

Сырттан келген		Университеттин ичинде	
Келген	Кеткен	Келген	Кеткен
-	2	179	179

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

2016-2017-окуу жылында университетибизден 2 студент башка окуу жайына которулуу ниети менен университетибизден которулуп кеткен. 179 студент университеттин ичинде Манас-СТЖБ аркылуу башка программаларга которулган.

43-таблица. 2016-2017-окуу жылында дисциплина жазасы алган студенттердин саны жана алган жазалары

"Жогорку окуу жайынан чыгаруу"	"2 жарым жылдык мөөнөткө унив-тен алыстатуу"	"жарым жылдык мөөнөткө унив-тен алыстатуу"	"1 аптадан 1 айлык мөөнөткө унив-тен алыстатуу"	Айыптоо	Эскертүү	Жалпы
-	-	5	19	-	7	31

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

Стипендия түрлөрү

1. Кируу сынагына ылайык берилген стипендия: Бул стипендия даярдоо курсунун биринчи курсунун биринчи жарымында аныктала турган стипендия болуп саналат. Студент бул баскычтардын бирөөнөн гана стипендия алат. Кируу сынагына ылайык берилген стипендия алган студенттер биринчи курстун экинчи жарым жылдыгынан академиялык жетишкендиктери үчүн стипендияга ээ болот.

а) Биринчи баскыч: Манас СТЖБ упай түрүндө (гуманитардык / так илимдер/ табигый так илимдер бирдей/) кыргызстандын ЖРТ жыйынтыгы боюнча алгачкы 50 абитуриенттин катарына кирген Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министирлиги тарабынан өткөрүлгөн олимпиадаларда ар бир тармак боюнча 1,2,3-орундун ээлери менен ТР СТЖБнын 15% эң мыктыларга берилет

б) Экинчи баскыч: Манас СТЖБда упай түрүндөгү баалоодо (гуманитардык / так илимдер/ табигый так илимдер бирдей/) жана Кыргыз Республикасы тарабынан уюштурулуучу ЖРТда экинчи 50 (51-100) упай алган, ТР СТЖБнын алгачкы 20%дык алдыңкы катарыдагы студенттер катары каттоого кирген студенттерге берилген стипендия.

2. Жөлөк стипендия: Университетке Түркия жана Кыргызстандан сырткары кабыл алынган студенттерге “академиялык жетишкендиктери үчүн стипендиянын” биринчи баскычына ылайык даярдоо курсунда жана биринчи курстун биринчи жарым жылдыгынын аягына чейин берилет. Жөлөк пул стипендиясын алган студенттер биринчи курстун экинчи жарым жылдыгынан баштап академиялык жетишкендиктери үчүн стипендиянын критериялары боюнча каралып баштайт.

3. Академиялык жетишкендиктери үчүн стипендия: биринчи курстун экинчи жарым жылдыгынан тарта жана ар бир жарым жылдыктын аягында студенттердин академиялык жетишкендиктери эсепке алынып берилген стипендия.

а) Биринчи баскыч: Жалпы академиялык баалардын орточо эсеби 3.50-4.00 арасында болгон студенттерге берилген стипендия.

б) Экинчи баскыч: Жалпы академиялык баалардын орточо эсеби 3.00-3.49 арасында болгон студенттерге берилген стипендия.

4. Улуттук спортсмен стипендиясы: Кыргыз Республикасы жана Түркия Республикасынын улуттук командаларын курамында өкүл болуп, улуттук спортчу наамын алган студентке кирүү сынагынын биринчи баскычына жараша даярдоо курсунда жана биринчи курстун биринчи жарым жылдыгынын аягына чейин берилет. Бул стипендия биринчи курстун экинчи жарым жылдыгынан тарта жалпы академиялык баалардын орточо эсеби 2.50ден жогору болгон студенттерге төлөм улантылат.

44-таблица. Стипендия алган студенттердин саны

Стипендиянын түрү	Өлчөмү (Сом)	Студенттин саны
Кируу сынагы боюнча стипендия (1-баскыч)	1600	396
Кируу сынагы боюнча стипендия (2-баскыч)	1300	847
Жөлөк стипендиясы	1600	155
Академиялык жетишкендиги б-ча стипендия (1-баскыч)	2500	41
Академиялык жетишкендиги б-ча стипендия (2-баскыч)	1500	39
Улуттук спортчу стипендиясы	2500	
"КР ЖРТ жыйынтыгы боюнча келген студенттер *КР тарабынан каржыланат"	800	5
Жалпы		1.483

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

Магистратура жана докторантура программалары боюнча билим алган 77 студентке жалпы стипендия менен окуудагы жакшы жетишкендиктери үчүн берилген стипендиялар берилүүдө. 2016-2017-окуу жылы ичинде күндүзгү билим берүү формасы менен окуган студенттердин жалпы санынын 28%ын стипендия алып окуган студенттер түзөт.

45-таблица. Бүтүрүүчүлөрдүн саны

"Академиялык жыл"	ТР	КР	Башка	Жалпы
2010-2011	28	225	36	289
2011-2012	42	350	27	419
2012-2013	90	470	12	572
2013-2014	54	498	18	570
2014-2015	66	534	17	617
2015-2016	66	614	17	697
2016-2017	54	657	18	729

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

46-таблица. Жылдарга карата окутуучуга туура келген студенттердин саны

"Академиялык жыл"	"Программа саны"	"Студенттин саны"	Окутуучу	"Окутуучуга туура келген студенттин саны % "
		(А)	(Б)	(А/Б)
2012	43	3.784	520	7,28
2013	49	4.173	525	7,95
2014	46	4.482	492	9,11
2015	46	4.802	514	9,34
2016	46	5.037	552	9,13
2017	46	5.277	536	9,84

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

47-таблица. 2016-2017-окуу жылына карата профессордук-окутуучулук курамга туура келген студент саны

"Академиялык жыл"	"Программа саны"	"Студенттин саны"	Проф.-окутуучулук курам	"Проф.-окутуучулук курамга туура келген студент (А/Б)
		(А)	(Б)	(А/Б)
2016-2017	46	5.277	196	26,92

Булак: Студенттик иштер боюнча башкармалык (январь 2017)

48-таблица. 2016-2017 окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында келген студенттер

Келген университети	Бөлүмү	"Студенттин саны"
АКДЕНИЗ УНИВЕРСИТЕТИ	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	4
	ТҮРКОЛОГИЯ	1
	ТАРЫХ	1
	КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖАНА РЕКЛАМА	1
	ГРАФИКА	1
АДНАН МЕНДЕРЕС УНИВЕРСИТЕТИ	БИОЛОГИЯ	1
	ТУРИЗМ Ж-А МЕЙМАНКАНА ИШТЕТҮҮ	1
АРДАХАН УНИВЕРСИТЕТИ	ТҮРКОЛОГИЯ	1
ЖЕЛАЛ БАЯР УНИВЕРСИТЕТИ	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	1
ЖУМХУРИЕТ УНИВЕРСИТЕТИ	ДИН ИЛИМДЕРИ	2
ГАЗИ УНИВЕРСИТЕТИ	ТҮРКОЛОГИЯ	1
ИСТАНБУЛ УНИВЕРСИТЕТИ	ОРУС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ	1
КАСТАМОНУ УНИВЕРСИТЕТИ	ТҮРКОЛОГИЯ	5
МУГЛА УНИВЕРСИТЕТИ	ТҮРКОЛОГИЯ	2
МЕРСИН УНИВЕРСИТЕТИ	ТҮРКОЛОГИЯ	1
ОНДОКУЗ МАЙЫС УНИВЕРСИТЕТИ	АНГЛИС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ	2
СЕЛЧУК УНИВЕРСИТЕТИ	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	1
	ЖУРНАЛИСТИКА	1
	СОЦИОЛОГИЯ	2
	ЖАЛПЫ	30

Булак: КТМУ Мевлана алмашуу программасынын координаторлугу

49-Таблица. 2016-2017-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында кеткен студенттер

Келген университети	Бөлүмү	"Студенттин саны"
АБАНТ ИЗЗЕТ БАЙСАЛ УНИВЕРСИТЕТИ	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	2
	БАТЫШ ТИЛДЕРИ	1
АКДЕНИЗ УНИВЕРСИТЕТИ	РАДИО, ТВ ЖАНА КИНО	1
	ТЕАТРАЛДЫК ӨНӨР	1
	ТУРИЗМ Ж-Н МЕЙМАН. ИШ.	1
	ФИЛОСОФИЯ	1
АНАДОЛУ УНИВЕРСИТЕТИ	СОЦИОЛОГИЯ	1
	ЭКОНОМИКА	1
БОЗОК УНИВЕРСИТЕТИ	ӨСҮМДҮКТӨРДҮ КОРГОО	1
ЖУМХУРИЕТ УНИВЕРСИТЕТИ	ЖУРНАЛИСТИКА	1
ДУМЛУ ПЫНАР УНИВЕРСИТЕТИ	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	1
ДУЗЖЕ УНИВЕРСИТЕТИ	ТУРИЗМ Ж-А МЕЙМАН. ИШ.	1
КАРАБУК УНИВЕРСИТЕТИ	КОМПЬЮТЕР ИНЖЕНЕРИЯСЫ	2
МЕРСИН УНИВЕРСИТЕТИ	ЖУРНАЛИСТИКА	1
МУСТАФА КЕМАЛ УНИВЕРСИТЕТИ	МЕНЕДЖМЕНТ	1
ОРДУ УНИВЕРСИТЕТИ	МӨМӨ-ЖЕМИШ ЖАНА ТАЛАА ӨСҮМДҮКТӨРҮ	1
ОНДОКУЗ МАЙЫС УНИВЕРСИТЕТИ	МЕНЕДЖМЕНТ	1
САКАРЯ УНИВЕРСИТЕТИ	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	2
	КОМПЬЮТЕР ИНЖЕНЕРИЯСЫ	1
	МАТЕМАТИКА	1
	ДИН ИЛИМДЕРИ	1
	МАРКЕТИНГ	2
	ТУРИЗМ Ж-А МЕЙМАН. ИШ.	1
СЕЛЧУК УНИВЕРСИТЕТИ	ЖУРНАЛИСТИКА	1
	МЕНЕДЖМЕНТ	1
	КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖАНА РЕКЛАМА	2
	ЖУРНАЛИСТИКА	1
	СОЦИОЛОГИЯ	1
	АНГЛИС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ	1
ТРАКЯ УНИВЕРСИТЕТИ	МЕНЕДЖМЕНТ	1
	ТАРЫХ	1
	ТҮРКОЛОГИЯ	1
ООРТА ДОГУ ТЕКНИК УНИВЕРСИТЕТИ (ERASMUS)	КОМПЬЮТЕР ИНЖЕНЕРИЯСЫ	1
	МЕНЕДЖМЕНТ	1
	ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР	2
ЖАЛПЫ		41

Булак: КТМУ Мевлана алмашуу программасынын координаторлугу

5.1.1.2. Магистратура жана докторантура программаларындагы билим берүү

5.1.1.2.1. Коомдук илимдер институту

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Коомдук илимдер институту 2001-жылда Тарых жана Түркология багытында ачылган магистратура программалары менен өз ишин баштаган. Кийинки жылдарда экономика, менеджмент, финансы, коммуникация, педагогика багытында магистратура жана докторантура программалары ачылган. 2013-2014-окуу жылында ачылган эл аралык мамилелер жана туризм менеджменти боюнча магистратура жана докторантура программалары боюнча билим берүү улантылып жатат. Институтта азыркы учурда 14 илимий багытта 15 магистратура, 7 докторантура программасы болуп, бардыгы ЖОЖдон кийинки билим берүү боюнча 22 программада билим берилүүдө.

2016-2017-окуу жылынын аягы менен 21 магистрант, 11 докторант институтту аяктаган. Аталган жылдын жазгы семестринде 168 магистрант жана 55 докторантты кошкондо бардыгы болуп 223 студент билим алып жатат. Бул студенттердин 136сы Кыргызстандык, 76сы Түркиялык, 11 студент ар кайсы өлкөлөрдөн келген болуп саналат.

Институтта билим алып жаткан 39 студентке стипендия төлөнүп берилди. Стипендия ала турган студенттер “КТМУнун стипендия боюнча нускамасынын” негизинде тандалып алынат. Магистратура программасында билим алган студенттер үчүн 50 АКШ доллары, докторантура программасы боюнча билим алгандар үчүн 75 доллар стипендия төлөнүп берилет.

Институт учурда Кыргызстан жана Орто Азиядагы башка университеттер үчүн академиялык кызматкерлерди даярдоочу абалга жетти. Университет илимий жааттагы жана коомчулукка сунган кызматы менен Түрк дүйнөсүнө жана адам баласынын өнүгүүсүнө жол көрсөткөн, эл аралык деңгээлде абройлуу жана белгилүү университет болуу менен билим

берүү тармагындагы өзгөчө марка болуу максатын көздөйт жана бул максаттарга жетүү үчүн институтубуз бардык программаларын ушул баалуулуктардын жана эл аралык стандарттардын негизинде жүргүзүп келет. Баса белгилеп айта кете турган нерсе, ЖОЖдон кийинки билим берүү боюнча иш алпарып жаткан 14 программанын жүргүзгөн окуу-тарбия, илим изилдөө иштери жана жыйынтыктарынын, мекемедеги күчтүү маданияты, өнүккөн инфраструктурасы, академиялык курамы жана уюмдук структурасынын натыйжасында ийгиликтүү иш жүргүзүп келет.

Багыты	Магистратура	Докторантура	Жалпы
Педагогика	10	6	16
Экономика	13	5	18
Менеджмент	17	6	23
Коммуникация	13	11	24
Финансы	0	2	2
Тарых	16	6	22
Түркология	23	19	42
Ислам таануу	22	0	22
Эл аралык мамилелер	11	0	11
Синхрондук котормо	7	0	7
Философия	9	0	9
Туризм жана мейманкана иштетүү	14	0	14
Социология	9	0	9
Педагогика (Менеджмент)	4	0	4
Жалпы	168	55	223

Булак: Коомдук илимдер институту (Декабрь 2017)

5.1.1.2.2. Табигый илимдер институту

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Табигый илимдер институту биология, компьютердик инженерия жана табигый илимдер факультеттериндеги негизги жана инженердик багыттарында магистратура жана докторантура программаларын уюштуруп, бул багытта билим берүү иш-чараларын жүргүзөт.

Табигый илимдер институтунда биология, компьютердик инженерия, тамак-аш инженериясы, экология инженериясы жана математика багыттарында магистратура программасында билим берилет. Эл аралык сапат боюнча атайын стандарттарга ылайык билим берүү максатын көздөгөн Табигый илимдер институту 2011-2012-окуу жылынан баштап тамак-аш инженериясы жана математика илимдери боюнча(PhD) докторантура программасы боюнча билим бере баштаган. 2014-2015-окуу жылынан баштап компьютердик инженерия багыты боюнча докторантура (PhD), биология тармагында магистратура программалары боюнча билим берүү жүргүзүлө баштаган. 2016-2017-окуу жылынын күзгү семестринен тарта өсүмдүктөрдү коргоо багытында магистратура программасы боюнча кабыл алууларды баштаган. 2018-2019-окуу жылынан баштап химия инженериясы багыты боюнча докторантура программасына студенттерди кабыл ала баштаган. Студенттердин билим алуу муктаждыктарына колдоо көрсөтүү максатында 2011-2012-окуу жылынан бери ар бир программдан эң көп 3 магистрантка 50 АКШ доллары, докторантуранын студенттерине 70 АКШ доллары КТМУнун ректорлугунун стипендиясы катары берилип келет.

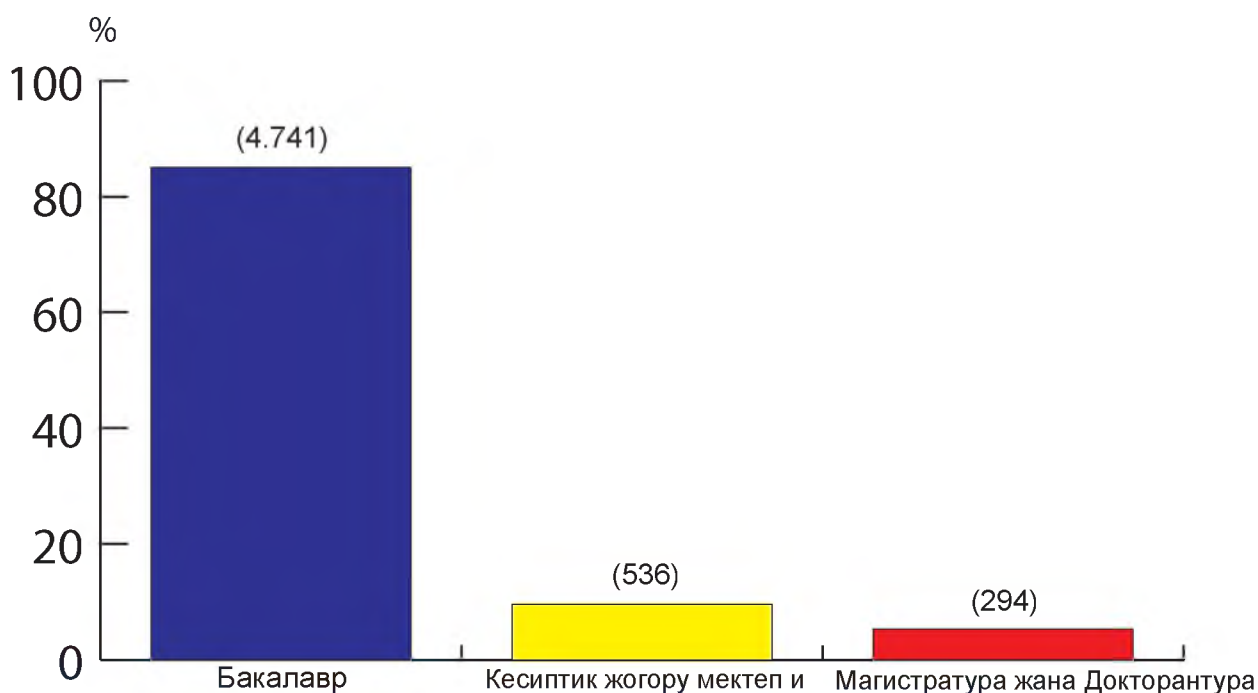
Табигый илимдер институтунда толук ставкада эмгектенген 13 профессор, 12 доцент, 5 доценттин милдетин аткаруучу, 8 (PhD) даражасына ээ илимдин докторунун жардамы менен билим берүү иш-аракеттери жүргүзүлүп келет. Институтта жалпы жонунан 71 студент билим алып жатат. Алардын ичинен 57си магистрант, 14ү докторант. 2017-жылы 6 магистрантыбыз 4 докторантыбыз ийгиликтүү аяктап, 2017-жылды кошкондо бардыгы болуп 65 магистрант жана 7 докторант институту ийгиликтүү аякташкандыгы тууралуу айта алабыз. Муну менен катар эле 13 өзгөчө статустагы студент билим алып жатат.

2017-жылы институттун компьютердик инженерия, тамак-аш инженериясы, экология инженериясы, химия инженериясы багытындагы магистратура программалары боюнча көз карандысыз аккредитациянын жыйынтыгы ийгиликтүү аяктады. (КР Аккредитациялык агентствосу тарабынан 2017-жылдын 1-июлунда VU170000047 - номерлүү сертификатка ээ болду).

51-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жакталган/диссертация жакталбаган) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү

Багыт	Магистратура	Докторантура	Бардыгы
Биология	9	-	9
Компьютердик инженерия	15	6	21
Өсүмдүктөрдү коргоо	6	-	6
Экологиялык инженерия	8	-	8
Тамак-аш инженериясы	5	2	7
Химиялык инженерия	7	-	7
Математика	7	6	13
ЖАЛПЫ	57	14	71

9-график. 2016-2017-окуу жылындагы студенттердин саны

5.1.1.3. Илим-изилдөө жана практика борбору

5.1.1.3.1. Биотехнология–биокөптүрдүүлүк илим-изилдөө жана практика борбору

Кыргызстандын жаратылышы жана өсүмдүктөр дүйнөсү бай өлкө болуп саналат. Мына ушул багытта иш алып барып баштаган университетибиздин Биотехнология-биокөптүрдүүлүк илим-изилдөө жана практика борбору коомчулукка кызмат кылуу үчүн билим берүү жана илим-изилдөө иш-аракеттерин жүргүзүп жатат. Кыргызстандын жаратылыш байлыктарынын ичинен өзгөчө жаңгак токойлору, мисте, бадам, каперс (кавар) сыяктуу Европада жана башка көптөгөн өлкөлөрдө кеңири колдонулган өсүмдүктөрдү тереңден изилдөө, алардын келечеги жана корукка алуу сыяктуу маселелер каралып жатат. Кыргызстанда эндемикалык өсүмдүктөрдү корукка алуу максатында өсүмдүктүн тамыры, сөңгөгү сыяктуу органдарынан алынып, университеттин биокөптүрдүүлүк борбору тарабынан түзүлө турган атайын өстүрүүчү жерлерде көбөйтүлөт. Бул иш-аракеттер 2017-жылы да улантылды. Экономикалык мааниге бадал өсүмдүктөрүнүн арасынан экспортко чыгаруу мүмкүнчүлүгү болгон бадалдын жана бак өсүмдүктөрүн тамыры аркылуу, сөңгөк жана жалбырактын тамырлануусу аркылуу алуу мүмкүнчүлүктөрүн табуу, изилдөө максаттары коюлган.

Биокөптүрдүүлүктөгү байлыкты табуу түрдүү изилдөөлөр, китеп, басылмалар жана эң негизгиси өсүмдүк жана зоомузейлердин жардамы менен жүргүзүлөт. Бул максатта борборубуз биология бөлүмү менен кызматташуу биргеликте илимий негизде гербарий (кургатылган өсүмдүктөрдүн музейи) жана зоологиялык музей түзүлөт. Бул иш-аракеттер 2017-жылы да улантылды.

Биокөптүрдүүлүк жана биотехнология борборунда 2014-2015-окуу жылында үзгүлтүксүз билим берүү борбору менен биргелеше “Багбандарды даярдоо жана лицензиялоо курстарын ачуу маселеси каралган. Бирок бул адис ээлери өтө төмөн кирешеге ээ болгондуктан окутуунун баасы кымбат деп табылган. Ошондуктан бул курс

кайрадан акысыз өткөрүлдү.

2017-жылдын 20-апрелинен 2-июнга чейин багбанчылык боюнча бир курс (6 жума, 32 саат) уюштурулду. Жыл ичине өткөрүлгөн башка иш-чаралар тууралуу айта турган болсок, 2017-жылдын 2-мартында Navi өкүлдөрү менен саат 13.30-15.00 аралыгында Турмуш-тиричиликти тейлөө комплексинин VIP залында “Кыргызстандын жаныбарлар дүйнөсү, Кыргызстандын кызыл китеби” деген аталыштагы жыйын өткөрүлдү.

2017-жылдын 18-майында саат 15:00-17:00 арасында жаңы салынган ректораттын имаратындагы конференц-залда “Кумтөр” алтын кенин иштетүү комбинатынын адистерин менен жолугушуу уюштурулду.

5.1.1.3.2. Орто Азия изилдөө борбору (ОАИБ)

Орто Азия изилдөө борбору (ОАИБ)– Түркия менен Орто Азия географиялык аймагында бөлүшкөн орток маданият жана иденттүүлүктү изилдөө максатында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин 2010-жылдын 30-ноябрындагы алган чечимине ылайык уюштурулган.

Орто Азия географиялык бир аймак эле эмес, тарыхый процесс учурунда түрк элдеринин өтө бай маданий баалуулуктарын жараткан, тарыхтын өткөнүн, бүгүнкүн жана эртеңин ичине камтыган мезгилдин агымында маданий баалуулуктарды, элдин мурасы катары каралган кенен тарыхый, маданий жана цивилизациялык аймак болуп саналат. ОАИБ Түркия жана Кыргызстан эле эмес, Орто Азиядагы түрк элдери жана коомчулуктары арасындагы коомдук, саясий, экономикалык мамилелерди бекемдөө менен орток маданиятты табуу, аны иштеп чыгуу, өнүктүрүү жолу менен аймактын жана дүйнө жүзүндөгү тынчтык үчүн кызмат кылууну алдына милдет кылган. Максаты Орто Азиянын маданий чөйрөгө багытталган стратегиялык тапшырмалар жана долбоорлорду иштеп чыгуу менен өз ара алмашуу, колдонуу жана бирдиктүү максатты көздөй иш алпаргандар менен кызматташтык жүргүзүү жана көмөк көрсөтүү. ОАИБ кандайдыр бир саясий уюмдун же жеке адамдардын саясий кызыкчылыгын көздөбөгөн, тескерисинче туура жолду, тынчтык саясатын түзүүдө түпкү булакты даярдаган жана келечекти түзүүчү академиялык курамдын ой-пикири болгон уюм.

Муну менен бирге эле, Орто Азия изилдөө борбору эл аралык уюмдарга, Кыргызстан жана Түркиядагы мамлекеттик жана жеке ишканаларга аймактагы саясий, социологиялык, экономикалык жана педагогикалык жааттагы кеңеш берүү, эл аралык деңгээлде илимий басылмаларды, отчетторду жана китептерди басып чыгаруу аракетин көздөйт. Башка максаттар катары Орто Азия жана башка мамлекеттер арасындагы орток стратегиялык иш-чараларды уюштуруу, илимий иш-аракеттер менен долбоорлорго колдоо көрсөтүп, алардын аткарылышына артыкчылык көрсөтүп, академиялык кызматкер жана студент алмашуу программалардын өнүгүшүнө өз салымын кошуу. Бул максаттарга карай, борбордук, Орто Азия жана коңшу мамлекеттердеги окуу жайлар, изилдөө борборлору, жарандык коом, мамлекеттик жана эл аралык уюмдар менен кызматташтык жүргүзүүдө жергиликтүү деңгээлде жана эл аралык масштабда конгресс, симпозиум, конференция, форум ж.б. академиялык иш-чараларды уюштурууга өз салымын кошуу болуп саналат.

2017-жылы аткарган иш-чаралардын арасында Өзбекстан жана Түштүк Корея элчилиги менен университетибиз конференция уюштурган. ОАИБ тарабынан даярдалган “Түрк дүйнөсүндө орток жарандык” деген аталыштагы долбоордун отчету жана “25 жылдык тажрыйбанын артынан Түрк кеңешине кирген өлкөлөрдөгү биргелешкен иш-чаралар жана кызматташтыктар” Түрк кеңешине сунуу максатында китеп болуп басылып жарыкка чыкты.

5.1.1.3.3. Түрк цивилизациясын изилдөө борбору

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору түзүлгөн күндөн тарта Түрк цивилизациясынын баалуулуктарынын изилдениши боюнча конференция, басылмалар жана долбоор деген үч негизги багытта ишин жүргүзүп келет. Бул багытта 22 конференция, семинар жана жыйын өткөрүлүп, 17 китеп, 2 журнал басылып чыгып, 23 сөздүк даярдалып, 20 долбоор кабыл алынды. Аталган иш-аракеттер борбордун Түрк цивилизациясынын баалуулуктарын изилдөө менен катар эле борбор жаңы баалуулуктарга ээ болгондугунун көрсөткүчү болуп саналат.

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору 2017-жылдан бери долбоор менен иш алпарууну биринчи орунга коюп, 10 долбоор ишке ашырыла турган болуп кабыл алынган. Ошону менен катар эле долбоорлордун жыйынтыгында даярдалган Кыргызча-Түркчө сөздүк, “Түрк тарыхындагы белгилүү инсандар”, “Тарых барактарындагы тандалма окуялар” (Mün-tehabü't-tevârih) аттуу чыгармалар жарыкка чыкты.

Мындан сырткары борборду таанытуу максатында Ректораттын көргөзмө залында таанытуу боюнча атайын стенддер жасалып,

борбор менен тааныштыруу иш-чарасы болуп өттү. Ирандын Эрдебил шаарындагы Борбордук Азия университетинин ассоциациясынын Жалпы кеңеши Эрдебил шаарынын Мохагхегах Эрдебили университетинде 15-16-ноябрь күндөрү борбор жана анын иш-алпаруусу тууралуу материалдар, стенддер көрсөтүлүп, англис, француз, түрк тилдеринде брошюралар таратылды. Ошондой эле басылып чыккан материалдарыбыз Мамлекеттик Эрдебил китепканасы менен Мохагхегах Эрдебили университетине тапшырылды.

2017-жылдын 28-декабрында Түрк тили уюму КТМУнун Гуманитардык факультетинин түркология бөлүмү менен Түрк цивилизациясын изилдөө борбору менен биргелешип, “Тилибиз биздин дилибиз” деген темада жыйын өткөрүлдү. Муну менен катар эле, коомчулуктун назарына таанытуу иш-чарасы боюнча жүргүзүлгөн аракеттер мындан да күчөтүлмөкчү.

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору мындан ары да долбоорлорду ишке ашыруу багытындагы иш-чараларын уланта бермекчи. Ошону менен катар элее коомчулук үчүн таанытуу иш-чаралары да мындан ары арбытыла бермекчи.

5.1.1.3.4. Дистанттык билим берүү борбору

Кыргыз-Түрк “Манас” университети дистанттык билим берүү, изилдөө жана практикалык борборунда университеттин орток сабактарын жана зарыл болгон тармактар боюнча бакалавриат жана магистратура программалары боюнча университеттен сырткаркы окутуучу профессорлор тарабынан сабактардын өтүүсүн камсыздайт. Университетте болжолдуу түрдө 2400 студент окуган орток сабак координаторлук тарабынан жүргүзүлөт. 2017-2018-окуу жылынын күзгү семестринде 3 орток сабак жана 3 университеттер аралык сабак дистанттык түрдө борборубуздун координаторлугу тарабынан жүргүзүлгөн. 2017-2018-окуу жылынын күзгү семестринде борбордун дистанттык сабак берүү кызматы эч кандай тоскоолдукка учурабастан жүргүзүлдү.

Борбор тарабынан орток сабактарды өткөрүү, сынак алуу, сынактардын жыйынтыктары менен кошо эле дистанттык жол менен сабак өтүүдөгү мүчүлүштүктөрдү жоюу маселеси боюнча иштер улантылып жатат. Орток сабактардын лекцияларын бир форматка келтирүү иши пландаштырылып жатат. Тагыраак айтканда, жалпы жонунан борбордун интернет баракчасы аркылуу берилген сабактын материалдары улам жаңыртылып, интерфайстерди башкаруу сыяктуу иштер жүргүзүлүп жатат.

2015-2016 жана 2016-2017-окуу жылдары үчүн борбор тарабынан жүргүзүлгөн жана жүргүзүлүүсү пландаштырылган изилдөө

иштери жана долбоорго карата даярдык иштери улантылып жатат. Муну менен катар эле сынак, сынак жыйынтыктары жана башка дистанттык билим берүү жолу аркылуу жүргүзүлгөн сабактар боюнча кемчилик жана мүчүлүштүктөрдү оңдоо боюнча аракеттер улантылып жатат. Бул даярдыктардын маанилүү бөлүгүн борбордун интернет баракчасындагы интерфайсти өзгөртүү, илимий долбоор катары сунуштай турган жана сабак өтүү процессин текшерип тура турган интерфайс иш-аракети, университеттен сырткары жүргүзө турган кызматташтык иш-чаралары түзөт.

5.1.1.3.5. Үзгүлтүксүз билим берүү борбору

2012-2013-окуу жылында түзүлгөн КТМУнун ҮБББсы коомдо ээлеген ишенимдүү орду жана профессордук-окутуучулук курамынын терең билими, зор тажрыйбасына таянып жеке адамдардын, ишкана, мекемелердин талабына ылайык сапаттуу жана натыйжалуу иш чөйрөсүн түзүү үчүн муктаждык туудурган тармактар боюнча ыңгайлуу үзгүлтүксүз билим берүү программаларын даярдоо менен өзүн курчаган коомдун өнүгүүсү үчүн өз салымын кошуу максатын астына койгон. Үзгүлтүксүз билим алуу түшүнүгүнөн улам, өлкөдөгү сапаттуу жумушчу күчүнө билим берүү муктаждыгын канааттандыруу үчүн коомчулуктун бардык бөлүгү колдоно ала турган тил үйрөтүү, чеберчиликти арттыруу жана кесиптик курстарды уюштуруу менен, КТМУ ҮБББ жалпысынан Кыргызстандагы мамлекеттик жана өкмөттүк эмес уюмдардан түшкөн билим берүү талабына жооп берүүдө. Атап айтканда, коомдун талабына, билимге болгон муктаждыктарга жараша курстарды уюштуруу аркылуу өз иш-аракеттерин жүргүзүүдө. Университет колдо болгон материалдык-техникалык базасын жана адам ресурстарын пайдалануу менен өзү жашаган коомго жана мамлекетке кызмат көрсөтүүсүн баалоо аркылуу шериктештери менен кызматташтык алакасын күчөтө бермекчи жана КТМУ ҮБББ университеттин факультет, бөлүмдөрү менен ырааттуу иш алпарууда.

Үзгүлтүксүз билим берүү борбору университеттеги бакалавр жана магистратура программаларынын билим берүүнүн күндүзгү формасынан сырткары окуу-тарбия жана илим-изилдөө иштеринде бардык тармактар боюнча коомчулуктун бардык катмары үчүн окутуу программаларын сунуштоо менен мамлекеттик, жеке сектор жана эл аралык уюмдар менен менен иш алпарып, кызматташтык алкактарын өнүктүрүү максатында түзүлгөн. Аталган максаттарга карай Үзгүлтүксүз билим берүү борбору өмүр боюу үйрөнүүнүн өзөгүн түзгөн жана тынымсыз өзгөрүүгө дуушар болуп жаткан билим берүүнү, жөндөмдүү жана талантты өнүктүрүүгө өз салымын кошуу максатында иш алпарып келет. Жогоруда аталган максат милдеттерди жүзөгө ашыруу үчүн университеттин астында уюштурулган Үзгүлтүксүз билим берүү борбору тил үйрөтүү, техника, маданият жана спорт боюнча билимди тереңдетүү, жеке жана кесиптик жөндөмдөрдү өстүрүү багытында көптөгөн окутуу курстарын уюштуруу менен өз иш-аракетин улантып келет. Ошол эле учурда, борборубуз мамлекеттик жана жеке секторлор менен кызматташууга ачык болуп, окуу-тарбия жана маданият жаатындагы тажрыйбаларын коомчулук менен бөлүшүүгө даяр адистердин жардамы менен бул иш-аракетти жеңилдете турган бир көпүрө катары кызмат кылууда.

КТМУнун Үзгүлтүксүз билим берүү борбору 2016-2017-окуу жылында 23 ар кандай окутуу курстарын уюштуруп, курска катышкандардын саны 286ны түздү. Өзгөчө жай мезгилинде 6-12 жаш курагындагы балдар үчүн уюштурулган жайкы лагерге 40 бала катышып, билим алып кетишкен.

5.1.1.3.6. Салттуу оюндар жана спорт изилдөө борбору

Бул борбор түрк тилдүү жана бордош элдерден тарта түрдүү географиялык аймактарда жашаган элдердин унутта калган жана унутулуп бара жаткан улуттук оюндарын жана алардын спортун жазуу жүзүндөгү жана оозеки булактардан табуу, бул багытта жүргүзүлө турган окуу-тарбия, илим-изилдөө иштерин аткаруу жана иш жүзүнө ашыруу максатында 2017-жылы түзүлгөн.

Изилдөө борборунда ар кыл илимий жана билим берүү мекемелери баш болуп төгөрөктүн төрт бурчунда жайгашкан мекемелер менен изилдөө, басылма жаатында тажрыйба алмашуу, орток долбоорлорду жүзөгө ашырып, илимий жыйындарды уюштуруу менен орток илимий басылмалар жаатында кызматташып, аларды жарыкка чыгаруу.

Изилдөө борбору астына койгон максаттарынын катарына салттуу оюндарга жана спортко тиешеси бар пайдалуу басылмаларды чогултуу, аларды ар кайсы тилдерге өзгөчө кыргыз жана түрк тилдерине котортуп, архив түзүү, Түрк дүйнөсүнүн аталган темага карата болгон изилдөөлөрүн коомчулуктун пикирине коюу сыяктуу иштер кирмекчи.

Түрк тилдүү мамлекеттер менен боордош элдердин тил, адабият, маданияттан тарта илимдүү, билимдүү окумуштууларды борборго кошуп, түзүлгөн архивди жана физикалык мүмкүнчүлүктөрү менен өз тармагында күчтүү институционалдык иденттүүлүккө ээ болуу;

Ошол ээ болгон күчтүү институционалдык түзүлүшү менен Түрк дүйнөсүнүн дүйнө менен болгон уюмдук байланыштарын өнүктүрүү;

Түрк тилдүү мамлекеттер менен боордош элдердин улуттук оюндары жана спорту боюнча жүргүзүлгөн илимий-изилдөөлөр жана анализ жүргүзүүлөр бул жаатта жүргүзүлгөн иштердин негизги өзөгүн түзөт.

5.1.1.3.6. Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору (СТЖБ)

Университетке студенттерди кабыл алуу жана чет тили сынагын өткөргөн Манас СТЖБ 2013-жылдын ноябрь айында кол коюлган протоколдун негизинде ТРнын студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун Бишкектеги сынак координаторлугу болуп калган.

Аталган борбор сынак өткөрүү, тесттик суроолорду түзүү жана даярдоо, маалыматтарды талдоо жана иштеп чыгуу, сынактын жыйынтыктарын баалоо, студенттерди бөлүмдөргө жайгаштыруу, доо арыздарды карап чыгуу боюнча жумушчу топтор менен кошо борбордун аткаруу комитети, борбор башчысы, борбор башчысынын орун басарлары менен кызматкерлеринен туруп, өз ишин улантып келүүдө.

Манас СТЖБ башчылыгы тарабынан өткөрүлгөн сынактар:

Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы

Чет тилди билүү деңгээлин текшерүү сынагы

Түрк тилдүү мамлекеттерден жана боордош элдерден келген студенттерди университеттин бөлүмдөрүнө жайгаштыруу сынагы

Андан сырткары, студенттердин жана окуу кызматкерлеринин канааттануу деңгээли сурамжылоо менен өлчөнөт.

МАНАС СТЖБ

Университетке кабыл алуунун жолдору

Университетке кабыл алына турган студенттерди тандоо жана алардын каалоосуна жараша жайгаштыруу боюнча иштер “Манас” университетинин студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору тарабынан жүргүзүлүп, студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы жылда бир жолу өткөрүлөт. Мунун натыйжасында абитуриенттер адилеттүү атаандаштыктын негизинде жана баалоо учурундагы субъективдүү факторлордон алыс болгон сынактан өтүшөт.

Сынакка кимдер катыша алат?

А. Кыргыз Республикасынан

- КРнын орто билими тууралуу аттестаты же ага эквиваленттүү документке ээ болгондор;
- КРнын ЖРТ (жалпы республикалык тестирлөө) боюнча кеминде 110 (жүз он) балл алгандар;
- Университетте окуган студенттер;
- КРнын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан эквиваленттүүлүгү

кабыл алынган орто билими тууралуу аттестатына ээ болгон башка мамлекеттердин жарандары;

- КРнын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын 7-беренесине ылайык, университеттин бүтүрүүчүлөрү “Манас” университетинин кирүү сынагына кире алышпайт. Орто кесиптик билим берүүчү окуу жайлардын бүтүрүүчүлөрү “Манас” университетинин кирүү сынагына кире алышат.

- ЖОЖдордо билим алып жаткан студенттер;

- Башка университеттерде катталган студенттер. Бирок алар студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагынан өткөндө Кыргыз-Түрк “Манас” университетине катталыш үчүн каттоодо турган башка университеттин каттоосунан чыгышы керек.

Б. Түркия Республикасынан

Түркия Республикасынын жарандары ТРнын Жогорку билим берүү комитетинин студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун башкармалыгы тарабынан өткөрүлгөн кирүү сынагынын жыйынтыгына жараша университетке кабыл алынышат.

В. Түрк тилдүү жана боордош мамлекеттерден

Келишим түзүлгөн университеттердин жардамы менен университет бөлүп берген квотага ылайык тийиштүү мамлекеттерде жайгашкан жана университетке

студенттерди тандоо ыйгарым укугу берилген университеттер тарабынан тандалган студенттер университетке кабыл алынат.

• Комиссиянын чечими менен

Университеттин алдында түзүлгөн түрк тилдүү жана боордош мамлекеттерден студенттерди тандоо комиссиясынын чечими менен тийиштүү мамлекеттерден студенттер кабыл алынат. Комиссиянын сунушу боюнча тийиштүү мамлекеттерге атайын комиссия жөнөтүлүп, ал жерде комиссия өз мүмкүнчүлүктөрү менен окууга тапшырган абитуриенттердин билим деңгээлин аныктайт. Талапка жооп берген абитуриенттердин университетке кабыл алынуусу боюнча сунушун университеттин Окумуштуулар кеңешине жиберет. Абитуриенттер университет бөлүп берген квотага ылайык кабыл алынат.

Сынакты өткөрүү жана сынактын жыйынтыктарын баалоо

Кирүү сынагы абитуриенттердин гуманитардык жана табигый илимдер боюнча билимин текшерген 120 суроодон турат. Негизги адистиги чет тили болгон бөлүмдөргө тапшырган абитуриенттер 60 суроодон турган чет тили сынагын да тапшырышат. Ошентип, кирүү сынагы бардыгы болуп 180 суроону камтыйт. Сынакта суроолор беш варианттуу жооптор менен берилет.

Суроо китепчеси эки бөлүмдөн туруп, биринчи бөлүмүндөгү суроолор кыргыз

тилинде, ал эми экинчи бөлүмдөгү суроолор орус тилинде берилет. Абитуриенттер өздөрү каалаган бөлүмдөгү суроолорго жооп бере алышат.

Сынактын жыйынтыгында “гуманитардык илимдер”, “табигый илимдер”, “гуманитардык жана табигый илимдер боюнча суроолордун ортосундагы тең салмактуулук” жана “чет тили” деген критерийлер боюнча төрт түрдүү балл эсептелинет. Абитуриенттер “БӨЛҮМДӨРДҮ ТАНДОО” деген жерге өздөрү тандаган бөлүмдөрдү ирети менен жазышат. Эң көп 5 бөлүмдү тандай алышат. Абитуриенттердин баллдары, тандаган бөлүмдөрү, бөлүмдөргө бөлүнгөн квота жана шарттары эске алынып, студенттерди бөлүмдөргө жайгаштыруу иши компьютердин жардамы менен ишке ашырылат.

Сынактын жыйынтыктары сынак өткөн борборлордо (Бишкек жана Ош шаарларында) жана университеттин веб-баракчасында кулактандыруу аркылуу жарыяланат. Сынак жана бөлүмдөргө жайгаштыруунун жыйынтыктарына нааразы болгон абитуриенттер 3 (үч) күндүн ичинде студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун башкармалыгына арыз менен кайрыла алышат. “Манас” университетинин студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин кирүү сынагы – 2017 боюнча маалыматтары төмөндө берилген.

Манас - Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы

Бул сынак университеттин Окумуштуулар кеңеши тарабынан аныкталган күнү жылда эки жолу өткөрүлөт. Мындан сырткары Ректораттын талабы боюнча университетке кенже илимий кызматкерлерди ишке кабыл алуу үчүн кошумча сынактар өткөрүлүп турат.

Манас - Бөлүмдү аныктоо сынагы

Түрк тилдүү жана боордош мамлекеттер менен башка мамлекеттерден келген абитуриенттерди университеттин бөлүм жана окуу программаларына жайгаштыруу максатында жыл сайын жылда бир жолу бөлүмдү аныктоосунагы өткөрүлөт. Жогоруда аталган абитуриенттер үчүн жыл сайын белгилүү бир квота бөлүнөт. Университеттин тил боюнча даярдоо курсун ийгиликтүү аяктаган, бирок бөлүмү анык болбогон абитуриенттердин сынак жыйынтыктары менен жогоруда аталган абитуриенттер сынактын жыйынтыктарына ылайык тандаган бөлүмдөргө жайгаштырылышат.

Манас - Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы – 2017 боюнча маалыматтар:

- 2017-жылдын 14-майында өткөрүлгөн сынакка 190 абитуриент катышкан.

- 2017-жылдын 17-декабрь айында өткөрүлгөн сынакка 150 абитуриент катышкан.

Манас - Бөлүмдү аныктоо сынагы – 2017 боюнча маалыматтар:

2017-жылдын 26-майында өткөрүлгөн сынакка 121 абитуриент катышкан.

Бишкектеги сынак координаторлугуна тапшырылган арыздар боюнча өткөрүлгөн сынактар:

- Студенттерди тандоо жана

жайгаштыруу системасы – 2017: 1 талапкер арыз тапшырган.

- ТРнын мамлекеттик кызматкерлерди тандоо сынагы – 2017: 8 талапкер арыз тапшырган.

- Вертикалдуу түрдө которулуу сынагы – 2017: 1 талапкер арыз тапшырган.

- ТРнын медицина тармагы боюнча билим деңгээлин аныктоо сынагы (күзгү семестр): 15 талапкер арыз тапшырган.

- ТРнын академиялык кызматкер болуу жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларына тапшыруу сынагы – 2017 (жазгы семестр): 8 талапкер арыз тапшырган.

- ТРнын академиялык кызматкер болуу жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларына тапшыруу сынагы – 2017 (күзгү семестр): 5 талапкер арыз тапшырган.

- ТРнын чет тилди билүү деңгээлин

аныктоо сынагы - 2017 (жазгы семестр): 6 талапкер арыз тапшырган.

- ТРнын чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы - 2017 (күзгү семестр): 5 талапкер арыз тапшырган.

**52-таблица. Манас-СТЖС-2017
Абитуриенттердин статистикасы**

Тапшырган абитуриенттердин саны	8.509
Бөлүмдөрдү тандаган абитуриенттердин саны	3.010
Тизмеге алынган абитуриенттердин саны	1.147

5.1.1.4. Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү кызматы

Студенттерге маалымат-кеңеш берүү борбору 2000-2001-окуу жылынын жазгы семестринде Ректоратка караштуу психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү борбору катары ачылган. Кийинки жылдары Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы ачылып, аталган борбор ушул башкармалыктын алдындагы мүдүрлүк катары өз ишин уланткан. 2013-жылдын март айында студенттерге маалымат-кеңеш берүү борбору деп аталып калган.

2017-жылы студенттерге маалымат-кеңеш берүү борбору бардыгы болуп 2619 студентке кызматын көрсөттү. Бул кызматтар төмөндөгү таблицанда көрсөтүлгөн.

53-таблица. Психологиялык кеңеш берүү жана багыт көрсөтүү кызматтары

	Кыз	Эркек	Бардыгы
Жеке психологиялык кеңеш берүү кызматы	78	37	115
Кеңеш берүү кызматтары	376	184	560
Өнүктүрүүчү психологиялык программалар	-	-	852
Психологиялык кеңеш берүү жана багыт көрсөтүү боюнча басылмалардын таркатылышы	-	-	1.424
Профилактикалык кызматтар	-	-	41
ЖАЛПЫ	454	221	2.951

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

5.1.2. Медициналык кызматтар

Медициналык борбор 2000-2001-окуу жылынын жазгы семестринде Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгынын алдында ачылган. Бул борбор жаңы ачылганда 1 дарыгер жана 1 медайым менен иш алып барып, университеттин студенттерине, кызматкерлери менен алардын үй-бүлөлөрүнө медициналык кызмат көрсөтө баштаган. 2001-2003-жылдары борбордун штаты кеңейип, өз ишин уланткан. 2010-жылында Ч.Айтматов атындагы студенттик шаарчадагы өз алдынча турган эки кабаттуу имараттардын бири бул борборго берилген. 2011-жылдын аягына чейин университеттин 3 башка жеринде (башкы имарат, студенттик үйлөр жана ден-соолук борбору) медициналык кызматтар көрсөтүлгөн. 2011-жылдан тартып башкы имарат менен медициналык борбордо күн сайын 24 саат бою медициналык кызматтар көрсөтүлө баштаган. 2015-2016-окуу жылында 8 адис дарыгер жана 6 медайым тарабынан медициналык кызматтар көрсөтүлгөн.

Медициналык борбордун максаты-ооруну өз убагында таап дарылоо, ден-соолукка байланыштуу бардык көйгөйлөр боюнча алгачкы баалоо жүргүзүү, борбордо иштеген бардык кызматкерлери менен дайыма байланышта болуп, аларга көзөмөл жүргүзүү, муктаж болгон кишилерге профилактикалык-медициналык көмөк көрсөтүү, өнөкөт оорулууларды дарылоо, көзөмөлдөө, калктын жашоо-турмушунун сапатын жакшыртуу жана ден-соолугун чыңдоо боюнча коомдун өнүгүшүнө салым кошуу.

54-таблица. Медициналык кызмат көрсөтүүлөр

Кызмат түрү			Бардыгы
Тез жардам кызматы			10
Операция болгон бейтаптардын саны			40
Педиатрия	-	-	1.089
	Кызматкер	Студент	
Поликлиникада дарыланган бейтаптардын саны	1.584	6.575	8.159
Toplam			9.298

Булак: Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

5.1.3. Студенттер үйлөр жана турмуш-тиричилик кызматтары

Ар түрдүү өлкөлөрдөн келип, университеттин студенттик үйлөрүндө жашоо мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон студенттер ар кыл маданий, көркөм-өнөр жана спорттук иш-чараларга катышып, өздөрүн өнүктүрүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болушуп, студенттик үйлөрдүн жашоо эрежелерине ылайык жашашат. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттик үйлөрү 2000-2001-окуу жылынын башында пайдаланууга берилип, студенттерге эне мээриминдей жылуулукту тартуулаган турак

жай болуп саналат. Студенттик үйдө жашаган студенттер өздөрүн тынч, жагымдуу жана коопсуз сезишет. Студенттерге түзүлгөн мүмкүнчүлүктөрдү жана көрсөтүлгөн кызматтарды эске алганда, өлкөдөгү эң мыкты студенттик үй болуп эсептелинет. Студенттер студенттик үйдө жашоо мүмкүнчүлүгүнөн сырткары өздөрүн ар тараптан өнүктүрүү үчүн аларга социалдык, маданий жана спорттук жактан бардык шарттар түзүлгөн. Бул өңүттө ар кандай иш-чаралар; атап айтканда, поэзия кечелери, дебаттар, көңүл ачуу жана куттуктоо программалары, театралдаштырылган оюндар, маалымат-жыйындар, экскурсиялар, спорттук иш-чаралар уюштурулуп турат.

Студенттерди турак жай менен камсыз кылуу кызматтары “Студенттер үйү тууралуу жобого” ылайык ишке ашырылат. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Ч. Айтматов атындагы студенттик шаарчада жайгашкан жана 2000-2001-окуу жылынын башында кыз жана эркек студенттер үчүн пайдаланууга берилген 6 кабаттуу студенттер үйүнүн Б-корпусу жана 2013-2014-окуу жылында колдонууга берилген 684 орундуку А-корпусу кызмат көрсөтүп келүүдө. Мындан сырткары студенттик шаарчада жайгашкан В-корпусунун (9 кабаттуу имараттын ичинде) университет тарабынан сатып алынган 39 батир студенттерге берилген.

Университеттин студенттер үйүндө жашоону каалаган студенттердин 44,63 %ынын суроо-талабы канааттандырылып, 2015-2016-окуу жылында орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программалары боюнча билим алып жаткан студенттердин 29,18%ы студенттер үйүндө турушат. Студенттер үйүндө жашаган студенттер ай сайын А-корпусу үчүн – 1000 сом, ал эми Б- жана В-корпустары үчүн – 500 сом төлөшөт. Мындан сырткары депозит катары ар бир студенттен 2000 сом алынат.

5.1.4. Тамак-аш менен тейлөө кызматы :

Ашкана жана буфеттерди иштетүү бөлүмүнүн максаты – университеттин студенттери менен академиялык жана административдик кызмакерлеринин ден-соолукка пайдалуу, баланстуу жана сапаттуу тамактануусун камсыздоо. Бардык тамак-аштар Ч. Айтматов атындагы студенттик шаарчанын ичинде жайгашкан Турмуш-тиричиликти тейлөө комплексиндеги ашканада даярдалат. Студенттик ашканада студенттерге түшкү жана кечки тамак берилет. Жалпы тамактандыруу кызматы университеттин студенттери менен академиялык жана административдик кызмакерлерине түшкү тамак берет. Студенттердин физикалык өзгөчүлүктөрүн эске алуу менен алардын

энергияга болгон муктаждыктарын жетиштүү жана баланстуу тамак-аш менен камсыздаган жана жыл мезгилинин өзгөчөлүктөрүнө жараша ай сайын атайын меню даярдалат. Буфеттин кызматтарынан күнүнө орточо эсеп менен 2000-3000 киши пайдаланат. Күн сайын студенттерге жана кызматкерлерге комплекстүү түшкү жана кечки тамак берилет. Университеттин бардык факультеттеринде жана жогорку мектептеринин иараттарында буфеттер бар. Буфеттер 08:00-17.30га чейин иштеп, анда студенттердин тез тамактануусун камсыздоо үчүн суусундук жана тамак-аш азыктары сатылат. Күн сайын тамак-аш азыктарынан сынама алынып, 72 саат бою тийиштүү шарттарда сакталат.

Университеттин социалдык, спорттук жана маданий иш-чараларына катышкан студенттерге иш-чаралар өткөрүлгөн учурда күлазык, эртең мененки, түшкү жана кечки тамак берилет. Ашкана жана буфеттерде иштеген кызматкерлер өздөрүн таза кармап, баш кийим, жең кап жана кол кап кийип иштешет. Жыл мезгили жана организм короткон калориянын өлчөмү эске алынып, түшкү жана кечки тамактар үчүн университеттин тамак-аш инженери тарабынан айлык меню даярдалып, университеттин веб-баракчасында жарыяланып турат.

5.2. Студенттик кеңештин башкармалыгы

Студенттик кеңеш студенттер менен университеттин жетекчилиги ортосундагы байланышты түзүп, студенттердин демократиялык түрдө университетти башкаруу иштеринекатышуусун камсыз кылат. Студенттик кеңештин мүчөлөрү факультеттердин жана бөлүмдөрдүн жыйындарына катышса, студенттик кеңештин төрагасы университеттин Окумуштуулар кеңешинин жыйындарында өзүнүн ой-пикирин жана сунуштарын билдирет. Ошентип, университеттин жетекчилиги менен пикир алмашуу жүрөт. Студенттик шаарчанын ажырагыс бир бөлүгү болгон студенттер тобу студенттердин өздөрүн өнүктүрүү, топтун ичинде иштөө, илимий, социалдык, маданий

жана спорттук керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн сабактан тышкаркы иштерди уюштуруу максатында түзүлгөн структура болуп саналат. 2016-2017-окуу жылында университетте бардыгы болуп 26 студенттер клубу иштеп, аларга 1250 студент мүчө болгон.

2016-2017-окуу жылында студенттик кеңеш тарабынан 9 долбоор жана бардыгы болуп 68 социалдык, маданий жана илимий иш-чара уюштурулган. Аталган иш-чаралардын алкагында Кыргызстанда өткөрүлгөн “Улуттарды таанытуу” иш-чарасында окуу жайыбыз таанытылды. 2017-жылдын 31-март

айында студенттик кеңештин “Инсандык өнүгүү” клубу уюштурган семинарга Кыргызстандын белгилүү телерадио алып баруучусу Салтанат Саматова конок катары катышты. Студенттик кеңеш студенттерге ар түрдүү семинарларды, иш-чараларды жана курстарды уюштуруп келет.

Ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугу

Ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугу ректораттын колдоосу менен 2015-жылдын 11-февраль айында түзүлүп, анын максаты – университетте окуп жаткан ар түрдүү улуттагы студенттердин сапаттуу билим алуусуна, социалдык, маданий жана спорттук иш-чараларга катышуусуна, башка маданияттар менен таанышуусуна колдоо көрсөтүү жана окууну бүтүргөндөн кийин университеттин ыктыярдуу элчилери катары иштеп кетүүсүнө салым кошуу болуп саналат. Университетте 11 өлкөдөн жана 23 боордош улуттан келип билим алып жаткан студенттердин ичинен ар бир өлкөдөн тандалган активдүү студенттер бул координаторлукта ыктыярдуу түрдө иштеп жатышат.

2017-жылдын 24-февраль айында университеттин Касым Тыныстанов атындагы конференц-залында ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугу тарабынан жүзөгө ашырылган “Түрк дүйнөсүнүн жылдыздары” долбоорунун алкагында залкар жазуучу жана акын Юнус Эмрени эскерүү кечеси өттү. 2017-жылдын 13-апрель айында тажик элинин улуу ойчулу жана акыны Абу Абдуллах Джафар Рудакинин поэзия кечеси өткөрүлдү. Программада акындын ырлары кыргыз, түрк, тажик, орус, өзбек жана англис тилдеринде көркөм окулуп, ырлар жана бийлер менен коштолду. 2017-жылдын 23-декабрь айында “Биз бир үй-бүлөбүз” аттуу концерт уюштурулду. Аталган иш-чарага университеттин ректору, проректорлору, ошондой эле Өзбекстан жана Афганистан өлкөлөрүнүн Кыргызстандагы толук ыйгарым укуктуу элчилери Рашидов Комил Каюмович, Мохаммад Исса Месбах, Тажикстан Республикасынын Кыргызстандагы элчилигинин Кеңешчи консулу, Монголиянын башкы консулу, Казакстан жана Түркменистандын элчилигинин биринчи катчылары жана студенттер катышты. Мындан сырткары ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугу университеттин социалдык, маданий жана таанытуу иш-чараларына (Нооруз майрамы, өлкөнү таанытуу, профориентациялык иштер) жигердүү катышып келет.

5.3. КТМУнун Бүтүрүүчүлөр жана кызматкерлер ассоциациясы

Кыргыз-Түрк “Манас” университети алгачкы бүтүрүүчүлөрүн 2002-2003-окуу жылында өз уясынан учурган. 2002-2017-жылдары 12 өлкөдөн жана 23 боордош улуттардан 6000дөн ашык студент университетти бүтүргөн.

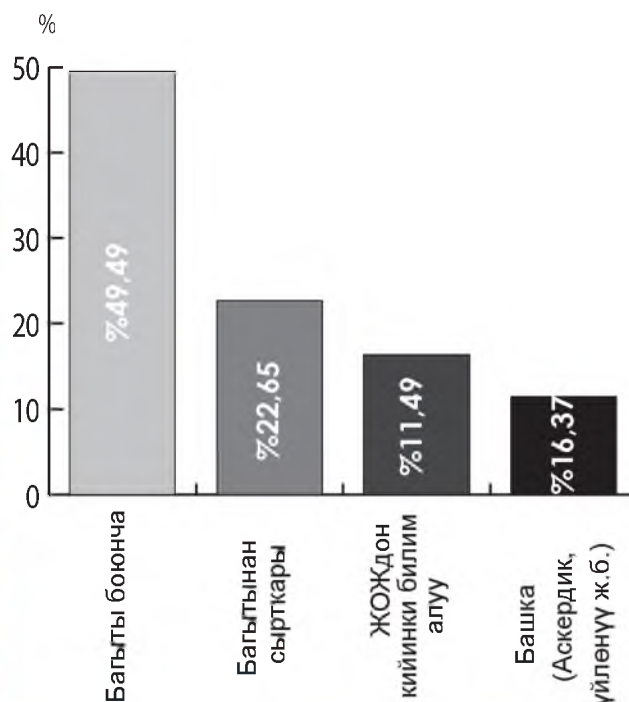
Университеттин бүтүрүүчүлөрүн бир жерге топтоо, керектүү маалыматтар, документтер жана ой-пикирлер менен алмашуу, ар түрдүү себептерден улам чогулуп, бирге болуу максатында “Манас” университетинин өкүлү болуу деген наамды бийик тутуу үчүн түзүлгөн КТМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн ассоциациясы 2006-жылдын 21-апрелинде Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин GR0042381 номерлүү чечими менен расмий түрдө өз ишин баштаган.

Ассоциация бүтүрүүчүлөр менен болгон байланышын 2017-жылында да бекемдеп, өнүктүрүп келди. Ошону менен катар 2002-2017-жылдары университетти бүтүргөн бүтүрүүчүлөрдүн кайсы кесип боюнча жана кайсы сектордо иштеп жаткандары боюнча анализ жасалды. 2017-жылы өткөрүлгөн социалдык иш-чаралар болсо, ассоциация тарабынан 2017-жылдын 18-февралында “Чункурчак” лыжа базасында салттуу түрдө уюштурулган 5-кышкы экскурсия болду. Көңүлдүү өткөн экскурсияга 83кө жакын

бүтүрүүчүбүз жана кызматкешибиз катышты. Кыргыз-Түрк “Манас” Манас университетинин бүтүрүүчүлөрүнүн ассоциациясы тарабынан 2017-жылдын 7-октябрында Бишкек шаарында ишмердүүлүгүн жүргүзгөн ири ишканаларда жана уюмдарда (Coca-Cola, Demirbank, Megascom, Hyatt Regency ж.б.у.с.) иштеген бүтүрүүчүлөр менен “Manas Кубогу-2017” турнири уюштурулду. Университетте иштебеген бүтүрүүчүлөрүбүз окуу жайдын бардык мүмкүнчүлүктөрүнөн пайдалана билүүсү үчүн аларга бүтүрүүчүнүн жеке карточкасы бериле баштады. Бүтүрүүчүнүн жеке карточкасына ээ бүтүрүүчүлөр КТМУнун бардык мүмкүнчүлүктөрүнөн мөөнөтсүз пайдалана алышат.

10-график. Бүтүрүүчүлөрдүн иштеген жери боюнча көрсөткүчтөрү

5.4. Иш чөйрөсү жана коомчулук менен байланыш

Университет коомчулук жана ишкерлер дүйнөсү менен тыгыз байланышта болуп, өз өнөктөштөрү аркылуу өзүн таанытуу максатында ар түрдүү мекеме жана уюмдарга зыярат кылып, өз өнөктөштөрүнүн катышуусу менен социалдык, маданий, көркөм-өнөр жана спорттук иш-чараларды уюштуруп келет. Ушундам улам студенттердин ата-энелери менен байланышты күчтөндүрүү максатында ата-энелер комитети да түзүлгөн.

Бул өңүттө үзгүлтүксүз жана системалуу түрдө иш алып баруу максатында “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин консультациялык кеңеш берүү комитеттерин түзүү жана иштетүүнүн жол-жоболору боюнча жобосу” жана “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ата-энелер комитетин түзүү жана иштетүүнүн жол-жоболору боюнча жобосу” иштелип чыккан. Түзүлгөн ата-энелер комитети өз ишмердүүлүгүн жигердүү түрдө жүргүзүп келүүдө. Университетти таанытуу иш-чараларына студенттердин активдүү катышуусун камсыздоо максатында студенттик кеңеш жана бул кеңештин жетекчилиги астында түзүлгөн студенттик клубдардын университетке жана коомчулукка багытталган иш-чараларына (акыл таймаштары, карьера күндөрү, дебаттар, куттуктоо жана эскерүү кечелери, таанытуу жана социалдык жардам көрсөтүү иш-чаралары ж.б.у.с.) колдоо көрсөтүлөт.

а. Ишкерлер чөйрөсү менен байланыш жана кызматташтык

Жаңычыл жана демилгелүү университет болуу максатында ишкерлер чөйрөсү менен күчтүү жана эки тарапка тең пайдалуу болгон байланыштар, бүтүрүүчүлөрдүн иш менен камсыз болуусун кыйла жеңилдеткен кызматташтыктар түзүлүп жатат. Бул жаатта билим берүү жана илимий-изилдөө долбоорлорун иштеп чыгуу жана тийиштүү сектордун өкүлдөрүнүн бул долбоорлорго катышуусун камсыздоо, долбоорлордун натыйжалары тууралуу ишкерлер дүйнөсүнө маалымат берүү максаты көздөлөт. Бул иш-чаралар университеттин жаңы ресурстар менен камсыз болушуна жана бүтүрүүчүлөрдүн бул секторлордо оңой иш табууларына өбөлгө түзөт.

Улуттук жана эл аралык өкмөттүк эмес уюмдар жана ишкерлер чөйрөсү менен түзүлгөн кызматташтыктын натыйжасында университеттин ишкерлер чөйрөсү менен байланыштары бекемдеп, коомчулуктун приоритеттүү керектөөлөрүнө жараша билим берүү багыттары аныкталып, окуу программалары жаңыланууда.

Мындан сырткары ишкерлер чөйрөсү муктаж болгон тармактар боюнча биргелешкен долбоорлорду иштеп чыгуу, консультациялык кеңеш кызматтарын көрсөтүү, кызматкерлердин билимин жогорулатууга багытталган кыска жана атайын курстарды уюштуруу, университеттин имараттарын, лабораторияларын жана жабдыктарын колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн коом менен бөлүшүү жаатында маанилүү иш-чаралар көрүлөт. Аткарылган иш-чаралардын натыйжасында студенттердин өндүрүштүк практикадан өтүүсү жана бүтүрүүчүлөрдүн иш менен камсыз болуусу үчүн ыңгайлуу шарттар түзүлүп, университет менен ишкерлер чөйрөсүнүн ортосунда маалымат жана тажрыйба алмашуу жүрөт.

КТМУнун 2017-2020-жылдарга карата стратегиялык планы беш негизги максатты көздөп, бул максаттарды ишке ашыруу үчүн 19 милдеттен жана 74 стратегиядан турат. КТМУ стратегиялык планда белгиленген төмөнкү максаттарына, милдеттерине жана стратегияларына ылайык иш-чараларын жүргүзүүнү улантат:

- Билим берүү жаатында эл аралык марка катары таанымал болуу;
- Өзүнө тарта турган илимий борбор болуу;
- Интернационалдаштыруу жаатында үлгү болуу;
- Коомчулук жана ишкерлер дүйнөсү үчүн чыныгы баалуулук болуу;
- Түрк дүйнөсүнүн биригишинде жана өнүгүшүндө таасирдүү күч болуу;
- Дүйнөлүк илимге салым кошууда абройлуу университет болуу.

б. Өнөктөштөр

Университет өнөктөштөр жана тыгыз байланышта болгон ар бир сектордун өкүлдөрүнүн ортосундагы ишенимди арттыруу, маалымат алмашуу жана кызматташтыкты түзүү максатында жыйындардын, ар түрдүү социалдык жана маданий иш-чаралардын уюштурулушуна жана биргелешкен долбоорлордун иштелип чыгышына өзгөчө маани берет.

в. Коомчулукка кызмат көрсөтүү, социалдык жоопкерчилик боюнча иш-чаралар

Кыргыз-Түрк “Манас” университети коомдун бакубатчылыгын арттыра турган ар түрдүү маалыматтарды жана тажрыйбаны өткөрүп берүү үчүн коомдун бардык катмарларынын керектөөлөрүн камсыздоо жана жашоо стандарттарын жакшыртуу жаатында жергиликтүү бийлик органдары, өкмөттүк эмес уюмдар жана профсоюздар менен кызматташып, тийиштүү окуу программаларын ачып, ар түрдүү көйгөйлөрдү чечүү жолдорун табууга аракет кылып келет.

Коомго карата болгон жоопкерчилик жана айлана-чөйрөгө аяр мамиле кылуу принциптерин эске алуу менен студенттердин жана окутуучулардын социалдык жана инсандык өнүгүүсүнө көмөк көрсөтүү, алардын мотивацияларын өнүктүрүү, жапакечтик, эгедерлик жана кайтарымдуу болуу сезимдерин бекемдөө, коомчулук жана ишкерлер чөйрөсү менен байланышын камсыздоо максатында окуу календарына ылайык социалдык, маданий, көркөм-өнөр жана спорттук иш-чаралар даярдалып, академиялык жана административдик кызматкерлердин түздөн-түз катышуусу жана колдоосунун натыйжасында студенттик кеңеш жана студенттик клубдардын жигердүү катышуусу менен бир окуу жылы ичинде уюштурулган иш-чаралардын жүзөгө ашырылышына көмөк көрсөтүлөт.

Жыл ичинде университет карылар жана жетим балдар үйлөрүнө барып, аларга керектүү жардам берилип, көмөк көрсөтүлөт. Студенттик кеңеш жана факультеттер тарабынан бул багытта иш-чаралар уюштурулат.

Түзүлгөн кызматташтыктар жана коомго карата болгон жоопкерчилик боюнча

уюштурулган иш-чаралар коомго жана ишканаларга пайда алып келүүдө. Университеттин туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби 2017-жылы Түркияда ишмердүүлүгүн жүргүзгөн мейманканалардын кадрлар башкармалыгынын башчылары менен кызматташтык түзгөн. Алар университетке келип, студенттер менен жолугушкан. Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби кээ бир туристтик фирмалар жана агенттиктер менен КРнын Туризм министрлигинин ортосунда долбоорлорду жүзөгө ашырган. Мунун натыйжасында Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби университетке көп сыйлык алып келген.

Ветеринария факультети тарабынан коомчулукка кызмат көрсөтүү жана уюмдар менен кызматташтыкты өнүктүрүү максатында даярдалган окуу программаларынын алкагында КРнын Өкмөтүнө караштуу Жазаларды аткаруу мамлекеттик кызматынын Коргоо жана конвой менен коштоп жүрүү боюнча департаментинде иштеген 15 кызматкерге “кызматтык иттердин жалпы жүрүм-турумундагы терс көрүнүштөр”, “иттердин жыныстык активдүүлүгүнүн өзгөчөлүктөрү жана эске алынышы керек болгон учурлар”, “иттерге шашылыш жардам көрсөтүү” боюнча теориялык жана практикалык семинарлар уюштурулган. Ошондой эле “Диянет” фонду тарабынан Курман айт майрамында уюштурулган иш-чарада факультеттин профессор-окутуучулары тарабынан курмандыкка союла турган майда жана бодо малдын союлганга чейинки жана союлгандан кийинки абалдарына анализ жасалган.

Коомчулукка кызмат көрсөтүү жаатында 2017-жылы пайдаланууга берилген ветеринардык клиникада жаныбарларга жалпы хирургиялык операция жасоо, акушердик-гинекологиялык жардам көрсөтүү, УЗИ жана ЭКГ сыяктуу текшерүүлөрдү жүргүзүү кызматтары көрсөтүлгөн. Аталган клиникада 2017-жылы бардыгы болуп 1105 жаныбар, алардын ичинен 643 ит, 176 уй, 255 мышык, 18 ат, 4 кой, 7 канаттуу жана 2 эчки текшерүүдөн өткөн. Ошондой эле факультеттин студенттерине ветеринария тармагын таанытуу максатында Кыргызстандагы ири жана заманбап лабораторияларга ээ болгон ветеринардык

диагностика жана экспертизалык борборго экскурсия уюштурулган.

Карьера күндөрү-2017 долбоорунун алкагында тийиштүү иш-чаралар өткөрүлгөн. КТМУнун студенттик иштер башкармалыгына караштуу студенттер жана бүтүрүүчүлөрдүн координаторлугу уюштурган иш-чаралардын алкагында бир топ секторлордун өкүлдөрү 2017-жылдын 26-майында университеттин студенттери менен жолугушкан. Университетти бүтүрө турган студенттердин ишке орношуусуна көмөк көрсөтүү

максатында жумуш берүүчүлөрдүн студенттер менен жолугушуусун уюштурган долбоорго Компаньон банкы, Express Plus лабораториясы, АКБ Кыргызстан Банкы жана Чанг Ан Банкынын кызматкерлеринин уюштурган семинарлары өз салымын кошкон.

Карьера күндөрүнүн натыйжасында иш чөйрөсүнө кирүүгө даярдык көргөн студенттер менен ишкерлер дүйнөсүнүн ортосуна көпүрө куруу, университеттин тышкы кардарлары болгон жеке жана мамлекеттик уюмдарга, башка ЖОЖдорго университетти таанытуу, Кыргызстандагы уюмдар менен студенттерди жолуктуруу, карьераны пландоодо жол көрсөтүү, университет менен өнөр жай секторунун ортосунда кызматташтыкты түзүү, университеттин жетекчилиги менен жеке жана мамлекеттик уюмдарды бир жерге топтоо максаттары көздөлөт.

г. Эл аралык мамилелер жана кызматташтыктар

Университет ааламдашуу процессинде дүйнөдөгү күчтүү жана атаандаштыкка туруштук бере ала турган институционалдык түзүлүшкө ээ болуу үчүн алгач болуп эки тарап өлкөлөрдөгү, андан кийин региондогу жана дүйнөдөгү абройлуу ЖОЖдор жана алдыңкы мекемелер менен эл аралык мамилелерди түзүп, кызматташтыкты өнүктүрүп келүүдө.

Бул максатта азыркы учурда бардыгы болуп 171 эл аралык кызматташтык жөнүндө келишимге кол коюлган: Түркия Республикасы менен – 87, Кыргызстан менен – 19, Россия менен – 11, Казакстан менен – 8, Кытай менен – 7, Азербайжан менен – 5, Палестина менен – 4, Украина менен – 4, Түндүк Кипр Түрк Республикасы менен – 3, АКШ менен – 3, Япония менен – 3, Германия менен – 2, Монголия менен – 2, Индия менен – 2, Англия менен – 2, Афганистан менен – 2, Грузия менен – 1, Франция менен – 1, Корея менен – 1, Португалия менен – 1, Тажикстан менен – 1, Румыния менен – 1, Македония менен – 1 (<http://iro.manas.edu.kg>). Ошондой эле Мевлана алмашуу программасынын алкагында 80 университет менен кызматташтык түзүлүп, окутуучулар жана студенттер менен алмашуу жүзөгө ашырылып келет. (<http://mdp.manas.edu.kg/>)

д. Сыйлыктар

Университеттин ректору проф., док. Себахаттин Балжы менен Биринчи проректор проф., док. Асылбек Кулмырзаевдин жетекчилиги астында коомго карата болгон жоопкерчилик түшүнүгүнүн негизинде жаштарга билим берүүдө кошулган салымдар, көрсөтүлгөн көмөктөр, Кыргызстанда уюштурулган бир катар кайрымдуулук иш-чаралары жана эл аралык кызматташтыктарга кошулган салымдары үчүн университет көп ардак грамоталарга ээ болду.

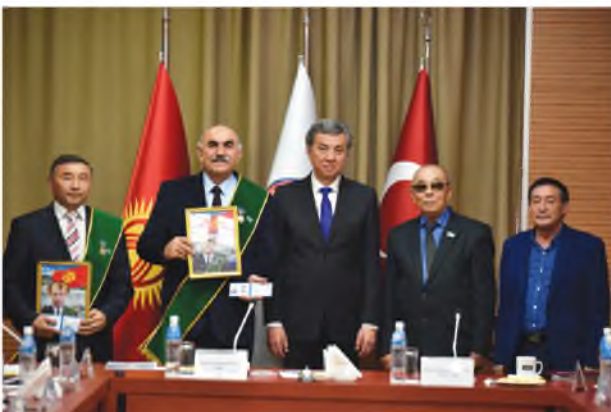
Университет бир катар эл аралык уюм жана мекемелер менен кызматташтыкты өнүктүрүп келет. Бул иш-чаралар жүзөгө ашырылып жатканда бир нече массалык маалымат каражаттары менен кызматташтыктар түзүлүп, студенттер жана кызматкерлер ар түрдүү сыйлыктарга ээ болушкан.

Доц., док. Бурул Сагынбаева Ататүрк маданият, тил жана тарых уюму менен Түрк

тили уюмунун Бештепе улуттук маданият жана конгрес борборунда 2017-жылдын 22-26 май күндөрүндө уюштурулган VIII Эл аралык түрк тили курултайында Түркия Республикасынын Президенти Режеп Таййип Эрдогандан “Түрк тилине эң мыкты кызмат” сыйлыгын алган. Ошондой эле университет “Clarivate Analytics (Thomson Reuters) University Ranking” сурамжылоосунун жыйынтыгы боюнча 2017-жылы индекстүү журналдарда Кыргызстанда эң көп басылма басып чыгарган жана 1 жыл ичинде басылмалардын санын эки эсе жогорулаткан ЖОЖ катары “Web of Science Awards 2017”де “эң жигердүү мекеме” болуп тандалган.

2017-жылы университет уюштурган коомдук иш-чаралардын жана коомго келтирилген пайдалардын негизинде университеттин Ректору проф., док. Себахаттин Балжы менен

Дене тарбия жана спорт жогорку мектебинин мүдүрү проф., док. Канат Жанузаковго “Кыргыз Республикасынын ардактуу инсаны” наамы жана медалы берилген.

Мындан сырткары Ректорго башка университеттер менен түзүлгөн кызматташтыктын негизинде сыйлыктар берилген.

Өлкөнүн социалдык-экономикалык, руханий жана интеллектуалдык потенциалын өнүктүрүүгө өзгөчө салым кошкондугу үчүн университетибиз КРнын “Достук” ордени менен сыйланган. “Достук” ордени КРнын Президентинин Аппаратынын жетекчиси Фарид Ниязов тарабынан 2017-жылдын 29-декабрь айында КТМУнун Биринчи проректору проф., док. Асылбек Кулмырзаевге тапшырылган.

Ар түрдүү конкурстарга катышкандыгы жана илимге салым кошкондугу үчүн университеттин окутуучулары жана студенттери түрдүү сыйлыктарга ээ болушкан. Кыргызстандагы мейманканаларды, ресторандарды жана кейтеринг кызматын көрсөткөн ишканаларды бир жерге топтоп координациялаган жана тийиштүү сектордун ишмердүүлүгү жөнүндө маалыматтарды коомчулук менен бөлүшкөн мекеме Horeca (Hotel & Restaurant & Catering) 2017-жылдын 15-декабрь айында Damas отелинде уюштурулган Кыргызстанда 2017-жылдын эң мыкты мейманкана, ресторан, кафе жана ишкана сыяктуу сыйлыктарды тапшыруу аземинде туризм секторунда билим берүү боюнча консультациялык кеңеш берген “эң мыкты өнөктөш” болуп университеттин туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби тандалган. Аталган аземде бир гана КТМУнун туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби сыйлыкка ээ болгон.

Түрк тилдүү өлкөлөрдүн 23 чөлкөмүнөн келип, Түркия, Кыргызстан, Казакстан, Өзбекстан жана Түркмөнстан сыяктуу өлкөлөр баш болгон жана 187 фильмдин катышуусу менен өткөн фестивалда Коммуникация факультетинин Теле-радио жана кино бөлүмүнүн профессордук-окутуучулук курамынын мүчөсү доц. Молдосеит Мамбеткуновдун “Аталардан калган сөз” аттуу фильми профессионалдуулук категориясында 2-орунга ээ болгон. Ал эми ушул эле бөлүмдүн студенттери Касиет Кубанычбек кызы “Оймок” аттуу фильми менен студенттер категориясында 1-орунга, Айзада Алиева “Дервиш” аттуу фильми менен 3-орунга ээ болушкан.

Түрк тилдүү өлкөлөрдүн 23 чөлкөмүнөн келип, Түркия, Кыргызстан, Казакстан, Өзбекстан жана Түркмөнстан сыяктуу өлкөлөр баш болгон жана 187 фильмдин катышуусу менен өткөн фестивалда Коммуникация факультетинин Теле-радио жана кино бөлүмүнүн профессордук-окутуучулук курамынын мүчөсү доц. Молдосеит Мамбеткуновдун “Аталардан калган сөз” аттуу фильми профессионалдуулук категориясында 2-орунга ээ болгон. Ал эми ушул эле бөлүмдүн студенттери Касиет Кубанычбек кызы “Оймок” аттуу фильми менен студенттер категориясында 1-орунга, Айзада Алиева “Дервиш” аттуу фильми менен 3-орунга ээ болушкан.

5.5. Спорт жаатындагы кызмат көрсөтүүлөр

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Дене-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы менен Дене тарбия жана спорт жогорку мектебине караштуу спорттук имараттарда университеттин студенттерине жана кызматкерлерине апта аягында жана эс алуу күндөрүндө да аптанын жети күнү кызмат көрсөтүлөт.

Университеттин ачык аба спорт комплекси 2001-2002-окуу жылынан баштап иштей баштаган. Спорттук комплекс: 1 стадион, 1 футбол, 1 чоң теннис, 2 волейбол, 2 баскетбол, 1 ачык асман алдындагы гимнастика спорттук аянтчалардан турат. Ушуну менен катар 1 күрөш, 1 фитнес, 1 штанга көтөрүү, 1 дзюдо, 1 самбо, 1 чатыраш (шахмат), 1 тогуз коргоол залдары жайгашкан. Спорттук комплекс зарыл болгон бардык жабдуулар жана шаймандар менен толук жабдылган. Мындан сырткары олимпиадалык оюндар өткөрүлүүчү жабык спорт комплекси 2015-жылдын октябрь айында Дене тарбия жана спорт жогорку мектебинин пайдаланууга берилип, иш-чаралар башталган. Аталган спорт комплексинен университеттин бардык студенттери менен кызматкерлери пайдаланып келет.

Спорттук имараттарда, спорт аянтчаларынан сырткары студенттердин кийинип чечинүү бөлмөлөрү жана кызматкерлер үчүн кеңселер орун алган. Мындан сырткары элдик оюндар, музыкалык аспаптар, заманбап бий ж.б.у.с. ийримдерге катышып, студенттер өздөрүн өнүктүрүүдө жана ушул ийримдерге катышуу менен санаалаш, досторду таап, ар дайым социалдык чөйрө менен карым-катнашта болушууда.

55-таблица. Спортчулар жөнүндө маалымат

	Катышкан спорт тармагынын саны	Мелдештерге катышкан кишинин саны	Медалга ээ болгондордун саны	Бардыгы
Студент	27	300	67	394
Кызматкер	3	30	0	33
ЖАЛПЫ	30	330	67	427

56-таблица. Сыйлыктар

Сыйлык түрү	Саны
Илим жана техника тармагындагы сыйлык	2
Илим жана техника тармагында эмгек сиңиргендиги үчүн сыйлык	21
Илим жана техника тармагында мотивациялоо багытында берилген сыйлык	0
Искусство тармагындагы сыйлык	16
Искусство тармагында эмгек сиңиргендиги үчүн сыйлык	4
Искусство тармагында мотивациялоо багытында берилген сыйлык	0
Илимий-изилдөө тармагындагы сыйлык	1
ЖАЛПЫ	44

57-таблица. Спорт жаатындагы сыйлыктар

	Саны
Академиялык бөлүмдөр	77
ЖАЛПЫ	77

5.6. Маданий иш-чаралар

Түрк тектүү мамлекеттер менен түрк коомчулуктарынын университетке тапшыра турчу курактагы жаштардын башын бириктирип, эл аралык заманбап билимдин талаптарына ылайык билим алуулары менен катар улуттук жана руханий баалуулуктарын ыйык туткан жаштарды тарбиялоо максатында курулган университетибиз, бул максатты ишке ашыруу үчүн маданий иш-чараларга да өзгөчө маани берип келет.

Студенттик үйлөрдө ар жуманын бейшемби күдөрү кечкисин “маектер” өткөрүлүп турат. Бул иш-чарага профессордук-окутуучулук курам чакырылып, үй-бүлөлүк атмосферада маектер өткөрүлөт. Аталган иш-чара кыматкерлер менен студенттердин тыгыз байланышта болушуна өбөлгө түзөт.

Мындан сырткары бул программанын алкагында поэзия кечелери, экскурсия жана маанай көтөрүүчү иш-чаралар өткөрүлүп, театралдык пьесалар да коюлуп келет.

2017 Нооруз майрамы

18-март Чанаккале (Дарданелл) жеңиш
майрамынын 102 жылдыгы

Республика майрамынын 94. жылдыгы

23-апрель Улуттук боштондук жана балдардын майрамы

Коомдук жардам программалары

Студенттердин дил – маек жыйындары

Куттуу жумалык программасы

Орозо айт майрамы

Салтуу бак тигуу

Карылар үйүнүн жолугушуу программасы

5.7. Административдик кызматтар

Баш катчылык

Башкы катчы университеттин административдик структурасынын жетекчи органы болуп саналат. Аткарган иш-чаралары боюнча Ректор жана Биринчи проректордун алдында жооптуу болот. Окумуштуулар жана Башкаруу кеңештерине добуш берүү укугуна ээ болбостон катышып, референт-мүчөсү болуп саналат.

Башкы катчынын милдеттери, ыйгарым укуктары жана жоопкерчиликти төмөндө көрсөтүлгөн:

- Университеттин административдик структурасында орун алган түзүмдөрдүн тийиштүү мыйзам, устав, инструкция, жобо, негиздерге ылайык натыйжалуу, үзгүлтүксүз жана шайкеш иштөөсүн камсыз кылуу;
- Окумуштуулар жана Башкаруу кеңештерине добуш берүү укугуна ээ болбостон катышуу жана референт болуу;
- Университеттин окумуштуулар кеңеши менен башкаруу кеңешинин жыйналыштарынын күн тартибин даярдап, тийиштүү кишилерге өз убактысында жиберүү;
- Университеттин окумуштуулар кеңеши менен башкаруу кеңеши тарабынан кабыл алынган чечимдерди жазуу, коргоо, сактоо жана университетке караштуу түзүмдөргө жана тийиштүү кишилерге жиберүү;
- Университеттин окумуштуулар кеңеши менен башкаруу кеңеши тарабынан кабыл алынган чечимдерди университеттин веб-баракчасында жарыялоо;
- Ректорлуктун тышкы жана ички иш кагаздарын жүргүзүү;
- Университеттин административдик түзүмдөрү менен жеке жана мамлекеттик мекемелер ортосундагы мамилелердин натыйжалуу жана ырааттуу өнүгүүсүн камсыз кылуу;
- Факультет/жогорку мектеп/институттун катчыларынын иш алып баруусун координациялоо жана жакшыртуу, кызматташтыкты камсыздоо, алардын натыйжалуу жана ырааттуу иштөөсүн камсыз кылуу;
- Баш катчылыкка караштуу болгон түзүмдөрдү байкоо, контролдоо жана текшерүү иштерин жүргүзүү, дисциплинаны камсыз кылуу;

- Университеттин ар түрдүү административдик-чарбалык иштеринин камсыздалышын уюштуруу;
- Университетте иштеген административдик кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу боюнча керектөөлөрдү аныктоо жана бул керектөөлөргө ылайык окуу программасын камсыз кылуу;
- Университеттин ар түрдүү юридикалык маселелерин көзөмөлгө алуу жана бир жыйынтыкка келтирүү;
- Университеттин басма-полиграфиялык тейлөө кызматтарынын ирээттүү иштешин камсыздоо;
- Университеттин административдик структурасында дайындала турган кызматкерлерди Ректор жана Биринчи проректорго сунуш кылуу;
- Университеттин балансында турган кыймылдуу жана кыймылсыз мүлктөрдү коргоо боюнча чараларды көрүү;
- Ректораттын протокол, визит жана азем өткөрүү иштеринде административдик-чарбалык иштин камсыздалышын жана уюштурулушун жөнгө салуу,
  - Мүчө болгон кеңеш жана комиссияларга катышуу жана/же төрагалык кылуу;
  - Система жана нормативдик-укуктук документтерди иштеп чыгуу;
  - Университетте ар түрдүү коопсуздук чараларды көрүү;
  - Университеттин бардык мүлктөрүн тариздөө, уюштуруу жана архивдөө иштерин жүргүзүү;
  - Кызматкерлердин социалдык коопсуздугунун камсыздалышында тийиштүү иш-чараларды жүргүзүү;
  - Ресурстардын натыйжалуу колдонулушун камсыз кылуу;
  - Баш катчылыктын жана ага караштуу түзүмдөрдүн аткарган бардык иш-чараларын контролдоо, көзөмөлдөө, текшерүү жана бул иш-чаралардын жыйынтыктарын алуу боюнча Ректораттын алдында жооптуу болуп саналат;
  - Ректор жана Биринчи проректор тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Маалыматтык технологиялар башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;
- Университетте маалымат алмашуу иш-чараларын пландаштыруу, уюштуруу жана жүргүзүү;
- Университеттин жергиликтүү байланыш-катыш тармагына (Network) техникалык кызмат көрсөтүү жана иштетүү;
- Жергиликтүү жана эл аралык байланыш-катыш тармактары менен локалдык тармак байланышын үзгүлтүксүз жана тоскоолсуз камсыздоо;

- Академиялык жана административдик түзүмдөр маалыматтык технологияларды колдонуу менен кызмат көрсөтүүлөрү үчүн техникалык көмөк көрсөтүү;
- Университеттин веб баракчасын даярдоо ишин координациялоо, түзүмдөрдөн келген сунуш жана маалыматтарга ылайык веб-баракчадагы маалыматты жаңыртуу, аткарылган иш-чаралар жөнүндө маалыматты веб баракчада жарыялоо;
- Университеттин лицензияланган программалык жабдууларга болгон керектөөсүн камсыз кылуу жана алардын жаңыланып туруусун камсыздоо;
- Университеттин академиялык жана административдик түзүмдөрдүн компьютердин жардамы менен өткөрө турган сабак/ жыйындар үчүн компьютердик лабораторияларды техникалык жактан даярдоо;
- Университет тарабынан уюштурулган ар түрдүү жыйындарда колдонула турган компьютер жана прожекторлорду камсыз кылуу жана бетачар/билдирүү/баяндамалардын (презентациялардын) өткөрүлүшүн камсыз кылуу;
- Университеттин балансында турган бардык компьютердик системаларды, персоналдык компьютерлерди жана кошумча жабдыктарды периодикалык түрдө жана түшкөн талаптарга ылайык оңдоп-түзөө жана техникалык кызмат көрсөтүү иштерин жүргүзүү;
- Университет муктаж болгон ар түрдүү компьютер жана компьютердик жабдыктарды сатып алууга байланыштуу сатып алуу жана жана текшерүү комиссиясына техникалык маселелери боюнча комиссияга мүчө катары катышуу;
- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Административдик-чарбалык иштерди камсыздоо башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;
- Университеттин балансында турган же колдонуусунда болгон кыймылдуу жана кыймылсыз мүлктөргө байланыштуу таблицалардын жыйынтыктарын даярдоо;
- Керектүү каражат жана материалдардын камсыздалышы боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү жүргүзүү;
- Имараттарды тазалоо, жарыктандыруу, жылытуу, оңдоп-түзөө ж.б.у.с. кызмат көрсөтүүлөрдү жүргүзүү;
- Университетке келген конокторго жардам көрсөтүү жана тийиштүү кишилер менен жолугушуулардын өтүшүн камсыз кылуу;
- Университеттин жашыл аянттарынын тазалыгын сактоо жана сугаруу ж.б.у.с. иш-чараларды өткөрүү, күнүгө көзөмөл жана текшерүүлөрдү жүргүзүү;
- Жол кыймылынын коопсуздугу жөнүндө мыйзамга ылайык университеттин балансында турган унааларга байланыштуу страховка, оңдоп-түзөө, номер алуу жана каттоо боюнча иштерин жүргүзүү;
- Коопсуздук жана айлана-чөйрөгө көзөмөл жүргүзүү иштерин аткаруу;

- Университеттин имараттары, кызматкерлердин турак-жайы жана жатаканалардын коопсуздугу үчүн ички иштер органдары менен келишимдердин даярдалышын камсыздоо, бул келишимдерди жетекчилерге жөнөтүү жана келишимге ылайык коопсуздук кызматынын ишке ашырылышын жана текшерилишин камсыз кылуу;

- Катмышкан жана/же жоопкерчилик алган процесстерде иштерди жакшыртуу боюнча мүмкүнчүлүктөрдү изилдеп чыгып, тиешелүү сунуштарды киргизүү;

- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;

- Университеттин китепканаларынын ар түрдүү керектөөлөрүн камсыздоо;

- Басылма, фильм, видеолента, микрофильм, каттоо каталогдорун даярдоо;

- Профессордук-окуутучулук курамдын булактарды издөө боюнча талап жана керектөөлөрүн камсыздоо;

- Библиографиялык маалыматтарды издөө иштерин жүргүзүү;

- Китепканалар ортосундагы кызматташтык боюнча иш-чараларды жүргүзүү;

- Аныкталган принциптерге ылайык коомго китепканалык кызмат көрсөтүү;

- Академиялык түзүмдөр менен биргелешип китепкананын керектөөлөрү боюнча бюджетти даярдоо;

- Университеттин басылмаларын (публикацияларын), диссертацияларды, китеп ж.б.у.с. илимий эмгектерди коомчулукка таанытуу, алардын автордук укугун коргоо жана көзөмөлдөө;

- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Студенттик иштер боюнча башкармалык

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;

- Милдет жана жоопкерчиликтерине кирген бардык процедураларды тез, туура, так аткаруу жана коопсуздугун камсыздоо;

- Академиялык (окуу) календардын толук жүзөгө ашырылышын камсыз кылуу;

- Академиялык түзүмдөр тарабынан кабыл алынган чечимдерди тез арада туура жана так жүзөгө ашыруу;

- Университеттин студенттик иштерине байланыштуу буйруктарды тийиштүү түзүмдөргө жана кишилерге билдирүү;

- Маалыматтык технологиялар башкармалыгы менен бирге Студенттик иштер

башкармалыгынын маалыматтык системаларынын туура иштөөсүн жана коопсуздугун камсыздоо;

- Студенттерди каттоо иштерин жүргүзүү, сабактарга байланыштуу процедуралардын каттосун жүргүзүү жана сактоо;

- Диплом, студенттик билет, стипендия, бүтүрүүчүлөргө көзөмөл жүргүзүү боюнча иштерди аткаруу, аттестат жана дипломдун каттоолорун жүргүзүү жана каттоолорду сактоо;

- Эркек студенттердин аскердик кызмат өтөө иштерин жүргүзүү;

- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Кадрлар башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;

- Университеттин адам ресурстарына болгон керектөөлөрүн камсыздоо үчүн пландарды иштеп чыгуу жана аларды жүзөгө ашыруу үчүн иш-чараларды уюштуруу;

- Университетте академиялык жана административдик кызматкерлерди кызмат ордуна дайындао, өздүк делолору жана пенсиялык камсыздоосуна байланыштуу иш-чараларды уюштуруу;

- Административдик кызматкерлер үчүн даярдоо жана квалификацияны жогорулатуу курстарын уюштуруу жана ишке ашыруу;

- Биринчи жолу ишке алына турган, башка уюм жана мекемелерден которулуу жолу менен дайындалган жана туруктуу иштей турган ар бир баскычтагы кызматкерге тийиштүү процедуралардын мыйзам, устав же инструкцияларга ылайык иш жүргүзүлүшүн жана кызматкердин ишке баштоосун камсыздоо;

- Ай сайын келишим түзүлгөн кызматкерлердин ар бир ай ичинде аткарган иш-чараларын талдоо жана маалыматтардын улам жаңыланып туруусун камсыздоо;

- Катышкан жана/же жоопкерчилик алган процесстерде иштерди жакшыртуу боюнча мүмкүнчүлүктөрдү изилдеп чыгып тиешелүү сунуштарды киргизүү, жетекчилик тарабынан бекитип, жаңы иш-чараларды жүзөгө ашыруу;

- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Ден-соолук, маданият жана спорт башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;

- Студенттерге жана кызматкерлерге дарылоо-ден соолукту чыңдоо боюнча кызмат көрсөтүү;

- Психологиялык кеңеш берүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн толук аткарылышын камсыздоо;

- Студенттердин жана кызматкерлердин турак-жай жана тамактанууга болгон керектөөлөрүн камсыздоо;
- Студенттердин жана кызматкерлердин спорттук, маданий жана социалдык керектөөлөрүн камсыздоо үчүн керектүү иш-чараларды уюштуруу;
- Тийиштүү түзүмдөр менен бирге кызматкерлердин турак-жайын жана конок үйлөрүн үзгүлтүксүз иштетүү;
- Спорттук аянтчаларды иштетүү жана кармоо;
- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;
- Отчеттук жылдан кийинки 2 жылдын бюджеттик болжолдоосун камтыган административдик бюджетти стратегиялык план жана жыл ичинде аткарылган иштердин натыйжалуугу жөнүндө программага ылайык даярдоо жана административдик иш-чаралардын коюлган талаптарга ылайык келгендигин талдоо жана баалоо;
- Университеттин нормативдик-укуктук документтерине ылайык аныкталган бюджеттик принцип жана негиздеринин чектеринде чыгымдар тууралуу деталдуу программаны даярдоо жана кызмат көрсөтүүлөргө керектөө талабын эске алуу менен төлөмдөрдүн тийиштүү түзүмдөргө жөнөтүлүшүн камсыздоо;
- Бюджеттик эсептерди уюштуруу, бюджеттик каражаттарды колдонуу жыйынтыктары боюнча маалыматтарды топтоо, баалоо жана акыркы бюджеттик эсеп менен финансылык статистикалык маалыматтарды даярдоо;
- Университеттин нормативдик-укуктук документтеринин чектеринде кирешелерди эсептөө, киреше жана карыздардын түшүшүн көзөмөлдөө жана жыйноо иштерин жүргүзүү;
- Бюджеттик каражаттарды пайдаланган түзүмдөрдүн отчетторун эске алуу менен административдик иш-чаралардын отчетун түзүү;
- Университеттин инвестиция программасын даярдоо ишин координациялоо, программаны жүзөгө ашыруу жыйынтыктарын талдоо жана жылдык инвестицияларды баалоо отчетун түзүү;
- Университеттин башка администрациялар менен болгон финансылык иш-чараларын жана процедураларын жүргүзүү жана жыйынтыктоо;
- Финансылык мыйзамдарга байланыштуу башка мыйзамдардын жүзөгө ашырылышы тууралуу жетекчиликке жана финансы иштери боюнча жооптууларга керектүү маалымат жана кеңеш берүү;
- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

Курулуш иштери башкармалыгы

- Башкармалыктар үчүн аныкталган Университеттин максаты, мүдөөсү, стратегиясы жана принциптерине ылайык милдет жана жоопкерчиликтерди аткаруу;

- Имараттын курулуш иштери жана материалдар менен байланыштуу технологиялык өнүгүүлөрдү жакындап байкап, жаңы технологиялардын колдонулушун камсыздоо;

- Университеттин түзүмүндө жана системаларында колдонула турган стандарт жана негиздерди аныктоо;

- Жаңы курула турган имарат/объекттердин технологиялык өнүгүүлөргө ылайык планын жана долбоорлорун иштеп чыгуу, имараттарды куруу жана оңдоо боюнча долбоорго ылайык келген санда жана сапатта курулуш материалдары менен камсыз кылуу жана алардын колдонулушун камсыздоо;

- Имарат/объекттерди оңдоо жана куруу иштеринин план жана долбоорго ылайык жүргүзүлүшүн камсыздоо;

- Кыймылсыз мүлктөрдүн эсебин жүргүзүү жана төлөмдөрдүн тиешелүү мамлекеттик уюмдарга өз убактысында, туура жана так төлөнүшүн камсыздоо;

- Жаңы имараттарга байланыштуу архитектуралык-курулуштук көзөмөл, электр энергиясы, механикалык иштер, вентиляция, сууну тазалоо системасы жана айлана-чөйрөнү жакшыртуу боюнча алдын ала долбоорлорун иштеп чыгуу жана аларды ишке ашыруу;

- Тендердин алдындагы техникалык шарттар, тендердик документтер, атайын административдик шарттар, сметалар, келишимдин долбоорлору ж.б. документтердин тендер өткөрүү жана сатып алуулар жөнүндө Инструкцияга ылайык экендигин бекитүү;

- Университеттин сырттагы фирмаларга жасаткан курулуш иштери жүргүзүлгөн учурда кабыл алуу, акыркы эсептөөлөрдү жүргүзүү жана акыркы кабыл алуу иштеринин өз убактысында жана туура аткарылышын камсыздоо;

- Подрядчик фирмаларга тендер аркылуу курдурулган имараттарга байланыштуу төлөмдөрдүн жоболорго ылайык төлөнүшүн камсыздоо;

- Подрядчик фирмалар тарабынан жүргүзүлгөн курулуш иштери долбоор жана келишимге ылайык толук аткарылганда, кепилдик катынын кайтарып берилишине макулдук берүү жана келишимдин аякташы боюнча процедуралардын ишке ашырылышын камсыздоо;

- Тендердик комиссияга катышуу;

- Катышкан жана/же жоопкерчилик алган процесстерде иштерди жакшыртуу боюнча мүмкүнчүлүктөрдү изилдеп чыгып тиешелүү сунуштарды киргизүү;

- Кызматына байланыштуу жетекчилер тарабынан берилген башка тапшырмаларды аткаруу.

5.8 Система, нормативдик-укуктук документтер менен башкарууну жакшыртуу жана өнүктүрүү**Система**

Университет салттуу башкаруу системасынан стратегиялык башкаруу системасына өттү. Мунун негизинде 2011-2015-жылдарды камтыган стратегиялык планы иштелип чыгып, Камкорчулар кеңеши тарабынан бекитилип, иш жүзүнө киргизилген. Мындан кийин 2017-2021-жылдарды камтыган Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Стратегиялык планы даярдалып Камкорчулар кеңешине сунулган. Академиялык багытта, жаңыча башкарууга бардык кызматкерлердин активдүү катышуусун камсыз кылуу жана жакшы натыйжаларды алуу максатында КТМУнун кеңеши жана комитеттери кайрадан түзүлүп, календардык план боюнча пландуу иштөө иш-аракеттери ишке ашырыла баштаган. Ушуну менен катар, университетти эл аралык деңгээлде таанытуу жана биргелешип иш алпаруу максатында Болондук процесс менен бирге эле аймактык жана ааламдашуу маселелерине өзгөчө маани берилген.

Нормативдик-укуктук документтер

Структуралык башкаруу жана стратегиялык пландоо системасынын негизинде университетти натыйжалуу башкаруу, стратегиялык планда белгиленген максаттарга эң жакын мезгилде жетүү, түзүлүш максатына багытталган иш-чараларды жүргүзүү үчүн Университетти куруу боюнча келишимди жаңыртуу, буга караштуу уставдын даярдалышына жетишээрлик деңгээлде көмөк көрсөткөн алгачкы жылдарда даярдалган инструкция жана жоболорду азыркы учурдун талабына ылайык жана өнүктүрүү муктаждыгынан улам бул багытта иш-чаралар башталып, аныкталган жаңы миссия, концепция жана максаттарга багытталган жаңы структуралык түзүлүш үчүн муктаж болгон жаңы инструкция, жобо жана негиздер даярдалып, “ченемдик-укуктук документтер” аталышында веб баракчага (<http://manas.edu.kg/index.php/tr/ktmu-emevzuat>) жалпы колдонууга коюлган. Университеттин максаты жана концепциясы менен шайкеш келген ураан (лозунг) иштелип чыгып, жыйынтыгында “Келечек колубузда...” деген ураан кабыл алынган.

Өз аймагында биринчиликтерди колдон чыгарбаган “Манас” университети Түрк стандарттары институтунун ISO 9001 Сапатты башкаруу документине ылайык ишмердүүлүгүн улантып келет. Түрк стандарттары институту (ТСИ) менен университетибиз арасында жүргүзүлгөн сапатты башкаруу системасы боюнча долбоордун алкагында ISO 9001 желеги көктө желбиреп келет.

58-таблица. 2017-жылы өз күчүнө кирген нускама жана жоболор

Нускама жана жоболордун аталышы	Чечимдер
КТМУнун академиялык жетишкендикти баалоо жана шыктандыруу боюнча нускамасы	Камкорчулар кеңешинин 2017-жылдын 19-июнундагы 2017-01/2 номерлүү чечими
КТМУнун сынак өткөрүү боюнча жобосу	Окумуштуулар кеңешинин 2017-жылдын 28-мартындагы 2017-06.32 номерлүү чечими
КТМУнун академиялык, административдик жана финансылык иштери жөнүндө жобосу	Окумуштуулар кеңешинин 2017-жылдын 29-июнундагы 2017-13.61 номерлүү чечими
КТМУнун академиялык жетишкендикти баалоо жана шыктандыруу боюнча иш алып баруу жобосу	Окумуштуулар кеңешинин 2017-жылдын 6-июлундагы 2017-14.65 (а) номерлүү чечими
КТМУнун кош диплом программасы боюнча нускамасы	Камкорчулар кеңешинин 2017-жылдын 22-декабрындагы 2017-02/4 номерлүү чечими
КТМУнун салттуу оюндар жана спорт изилдөө борбору боюнча нускамасы	Камкорчулар кеңешинин 2017-жылдын 22-декабрындагы 2017-02/5 номерлүү чечими
КТМУнун алдындагы Чарбалык эсептин негизинде иш жүргүзүүчү түзүмдүн ишмердүүлүгү боюнча нускама	Камкорчулар кеңешинин 2017-жылдын 22-декабрындагы 2017-02/6 номерлүү чечими

Булак: Баш катчылык (Декабрь 2017)

6. Башкаруу жана каржылык текшерүү системасы

Университеттин административдик структурасы: Башкаруу органдары Ректор, Биринчи проректор, Окумуштуулар кеңеши жана университеттин Башкаруу кеңешинен турат. Мындан сырткары проректорлор жана административдик бөлүмдөрдүн башында турган Баш катчылык да башкаруу штатына кирет.

Университетте каржылык башкаруу иштеринде каржылык тартип, эсептик отчет жана каржылык ачыктык өкүм сүргөн экономикалык өнүгүүнү камсыз кылуу максатында каржылык булактар эффективдүү колдонулуп келет. Каржылык башкаруу коомдук сарптоону башкаруу жана бюджеттик процесстерди жакшыртуу иштеринин алкагында № 5018 Коомдук каржылык көзөмөл жана тескөө тууралуу мыйзамы жана Кыргызстандын базар жана каржылык түзүлүшүнө ылайыкташтырылып иштелип чыккан.

Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы бөлүмдөрүнүн иштөө усулдары жана негиздери тууралуу инструкциясына ылайык Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгына караштуу ички финансылык түзүлүш иштеп келет. Бирок университеттин өзгөчө статуска ээ болгондугуна байланыштуу анын Уставына ылайык Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгына караштуу Бюджет жана бухгалтерия мүдүрлүгү түзүлгөн.

Каржылык көзөмөл; коомдук булактардын белгиленген максаттарына байланыштуу тиешелүү мыйзам менен белгиленген эрежелерге ылайык эффективдүү, экономикалык жана натыйжалуу түрдө колдонулушун камсыз кылуу үчүн түзүлгөн көзөмөл системасы менен структуралык түзүлүш, усул жана процесстер. Сарптоолордон жооптуу бөлүм: административдик бюджеттен бөлүнгөн каражаттарды сарптоо укугуна ээ болгон бөлүмдү билдирет. Университетте бюджеттен бөлүнүп берилген ар бир каражатты сарптоо укугуна ээ болгон киши бул Ректор, ал эми эң жогорку жетекчи органы Камкорчулар кеңеши болуп эсептелет.

Университетти сырттан көзөмөлдөө иши Текшерүү комиссиясы тарабынан ишке ашырылат. Уставга ылайык бул комиссиянын ишин эки өлкөнүн 4 мүчөсүнөн турган 8 киши алып барат.

2. НЕГИЗГИ САЯСАТ ЖАНА ПРИОРИТЕТТЕР

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин окуу-тарбия, изилдөө жана коомго кызмат көрсөтүү иш-аракеттери төмөнкү саясаттардын негизинде жүргүзүлөт:

Университетти башкарууда өз салымын кошуу жана биргелешип өнүгүүнү колдоо;

Учурдун жана келечектин талабы болгон кесиптик орто билим (2 жылдык), бакалавр (4 жылдык) жана ЖОЖдан кийинки билим берүү (магистратура, докторантура) программаларын түзүү жана бул программалардын актуалдуулугун артыруу жаатында иш-чараларды жүргүзүү;

Илимий-изилдөөгө багытталган билим берүү методдорун колдонуу;

Билим берүүдө, алгач иретте Европалык Шериктештиктин жогорку билим берүү платформасына таасирдүү, динамикалуу жана жигердүү катышып, абройлуу жана мартабалуу орунга ээ болуу;

Университетте жана сырткары мекемелерде улуттук жана эл аралык деңгээлде өткөрүлгөн илимий-изилдөөлөргө колдоо көрсөтүү; Илимий-изилдөө иш-чараларында университет-өндүрүш-мекеме-уюм ортосундагы кызматташтыктарга маани берүү; Технологиялык инновацияларды өнүктүрүү аймагын түзүү, учурда иш алып барып жаткан технологиялык инновацияларды өнүктүрүү борборун бул аймак менен бириктирип, улуттук өндүрүшкө илимий жана технологиялык инновацияларды киргизүүнү тездетүү;

Студенттердин социалдык, маданий, чыгармачылык жана спорттук жактан өнүгүүлөрүнө өбөлгө боло турган университеттин окуу программалары менен бирге эле эле үзгүлтүксүз, дистанттык билим берүү жолдору менен да коом жана ар-түрдүү мекеме-уюмдарга багытталган сертификат ыйгарылган окуу курстарын уюштуруу. Айрыкча коомчулук үчүн конференция, семинар ж.б.у.с. иш-чараларды уюштуруу менен коом жана университеттин ортосунда натыйжалуу байланыштардын түзүлүшү үчүн данакер болуу. Университеттин бүтүрүүчүлөрү жана ошондой эле көмөктөш (кызыктар) тараптар менен болгон кызматташтык мамилелерин мүмкүн болушунча натыйжалуу жана жигердүү деңгээлге жеткирүү. Университеттеги кызматкерлердин квалификацияларын жогорулатууда көмөк көрсөтүү, мотивациялоо жана иш жерине болгон канааттануусун арттыруу;

Өмүр бою билим алуу, студент борбордуулук жана билим берүүдөгү ийкемдүүлүк.

3. ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

А) Каржы иштери боюнча маалыматтар

1. Бюджетти ишке ашыруунун жыйынтыктары

Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы тарабынан иштелип чыккан университеттин 2017-жылдагы бюджетти аткаруунун жыйынтыктары жана негизги каржылык таблицаларга байланыштуу түшүндүрмөлөр менен каржы иштеринин жыйынтыктары төмөндөгүдөй түрдө берилген. Таблицада көрсөтүлгөн цифралар АКШ доллары менен берилген.

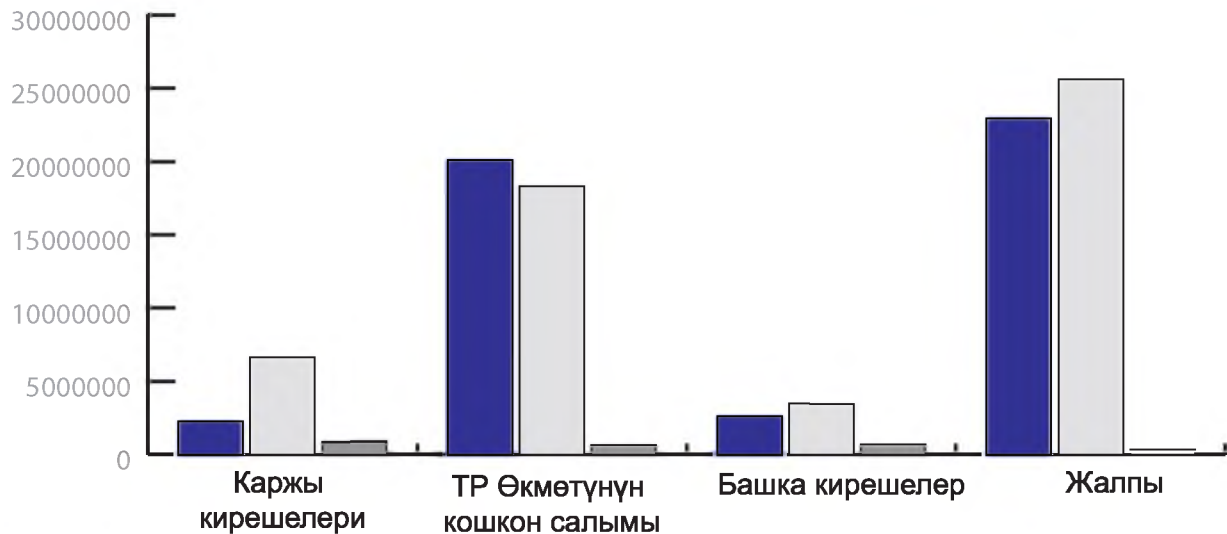
1.1. Бюджеттик кирешелер: Университеттин кирешелери: Каржылык кирешелер, алынган гранттар, жардамдар жана башка кирешелер болуп саналат. 2017-жылы киреше жалпысынан 25.612.531,50 \$ АКШ долларын түзүп, 111,66 %да ишке ашырылган.

59-таблица. Бюджеттик кирешелер			
	2017-ж. Бюджеттик сметасы	Ишке ашыруу	Ишке ашырылгандардын көлөмү (%)
Каржы кирешелери	2.259.103,93	6.611.001,04	292,64
ТР Өкмөтүнүн кошкон салымы	20.110.302,85	18.286.463,04	90,93
Башка кирешелер	568.231,51	715.067,42	125,84
Жалпы	22.937.638,29	25.612.531,50	111,66

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

11-график Бюджеттик кирешелер

- ▼ Бюджеттик смета
- ▼ Ишке ашыруу
- ▼ Ишке ашырылгандын көлөмү (%)

1.2 Бюджеттик чыгымдар: Университеттин чыгымдары 2017-жылы 20.197.237,02 АКШ долларын түзгөн.

Бул чыгымдар төмөндөгүдөй бөлүштүрүлдү:

01-Кызматкерлерге жумшалган чыгымдар - 93,40 %, 02-Социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөргө кеткен чыгымдар 92,50 %, 03-Мүлк жана тейлөө кызматтарынын чыгымдары 71,52 %, 05-Күнүмдүк которуулар 92,29 % жана 06-Капиталдык чыгымдар болсо 83,33 % түздү.

Жалпы жонунан, бардыгы болуп 88,05%ды түздү. Төмөндөгү таблицада ишке ашырылган сарптоолордун түрлөрүнө жараша маалымат берилген.

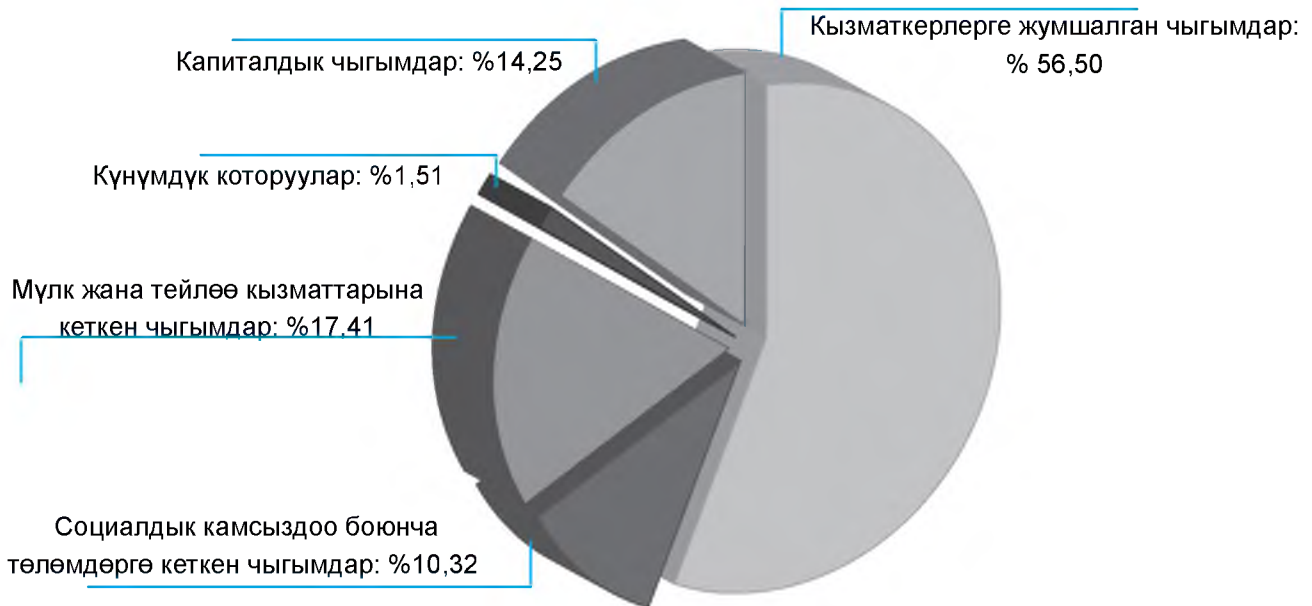
60-таблица. Бюджеттик чыгымдар

	Бюджеттик ассигнование/ бөлүштүрүлүшү (\$)	Сарптоолор (\$)	Калганы (\$)
01-Кызматкерлерге жумшалган чыгымдар	12.960.332,00	12.106.195,75	854.136,25
02-Социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөргө кеткен чыгымдар	2.368.298,00	2.190.751,24	177.546,76
03-Мүлк жана тейлөө кызматтарына кеткен чыгымдар	3.994.059,29	2.856.769,28	1.137.290,01
05-Күнүмдүк которуулар	346.393,00	319.688,45	26.704,55
06-Капиталдык чыгымдар	3.268.556,00	2.723.832,30	544.723,70
Жалпы	22.937.638	20.197.237,02	2.740.401,27

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

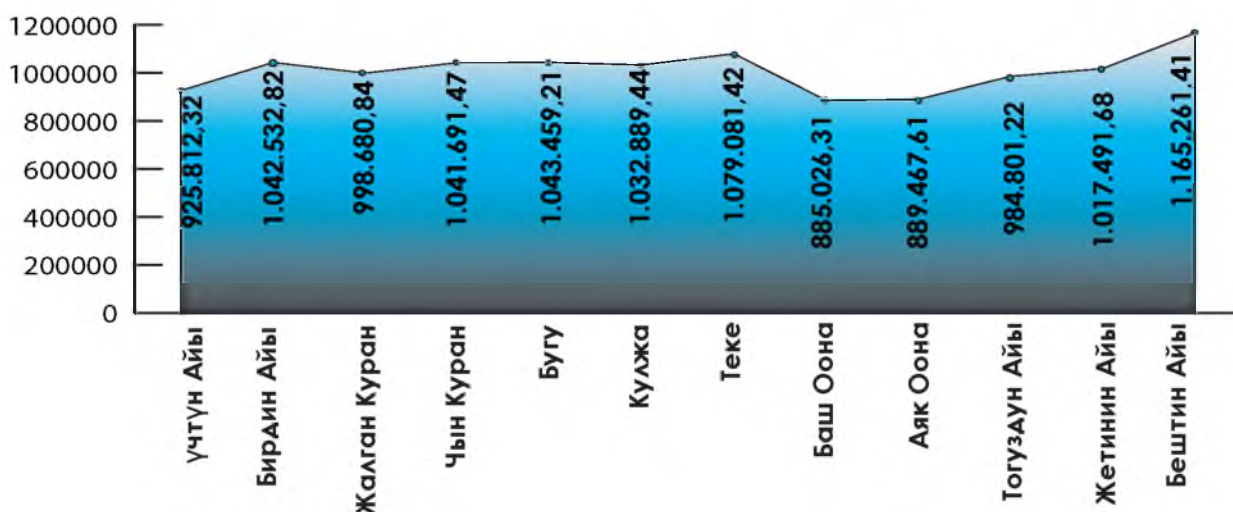
12-График. 2017-жылдагы экономикалык классификацияга карата баштапкы бюджеттик ассигнованиелер

2017-жылы Кыргыз-Түрк “Манас” университетине бөлүнгөн 22.937.638 АКШ долларлык ассигнованиенин 56.50 % же б.а. 12.960.332 АКШ доллары - Кызматкерлер үчүн кеткен чыгымдар менен Социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөр, 10.32 % (2.368.298 АКШ доллары) - Мүлк жана тейлөө кызматтарынын чыгымдары, 17.41 % (3.994.059 АКШ доллары) - Күнүмдүк которуулар, 1.51 % (346.393 АКШ долларынын) 14,25 %ы - Капиталдык чыгымдар үчүн жумшалган.

2017-жылы Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин бюджетине бөлүнгөн каражаттын көлөмү, бир жыл мурунку бөлүнгөн каражаттын көлөмүнө салыштырмалуу 20,05 %га азайган. 2017-жылга карата бөлүнгөн бюджеттин ичинен жыл аягына карата болжолдуу түрдө 88,05% чыгымдалып, жалпы сумма 20.197.237,02 АКШ долларын түзгөн.

13-График. 2017 Жылында ай сайын кызматкерлерге жумшалган чыгымдар

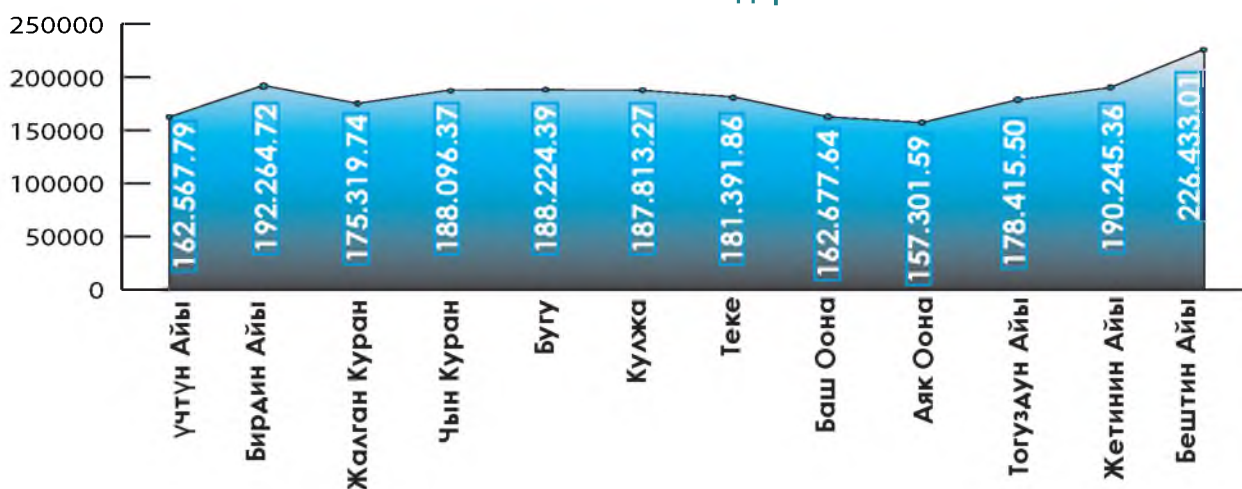

02- Социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөргө кеткен чыгымдар: 2017-жылы баштапкы ассигнование 2.368.298 АКШ доллары өлчөмүндө каралган, жылдын декабрь айынын аягына карата бөлүнгөн бюджеттик каражаттын ичинен 2.190.751,24 АКШ доллары колдонулган.

2017-жылы социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөр үчүн берилген ассигнованиелердин дээрлик 92,50% сарпталган.

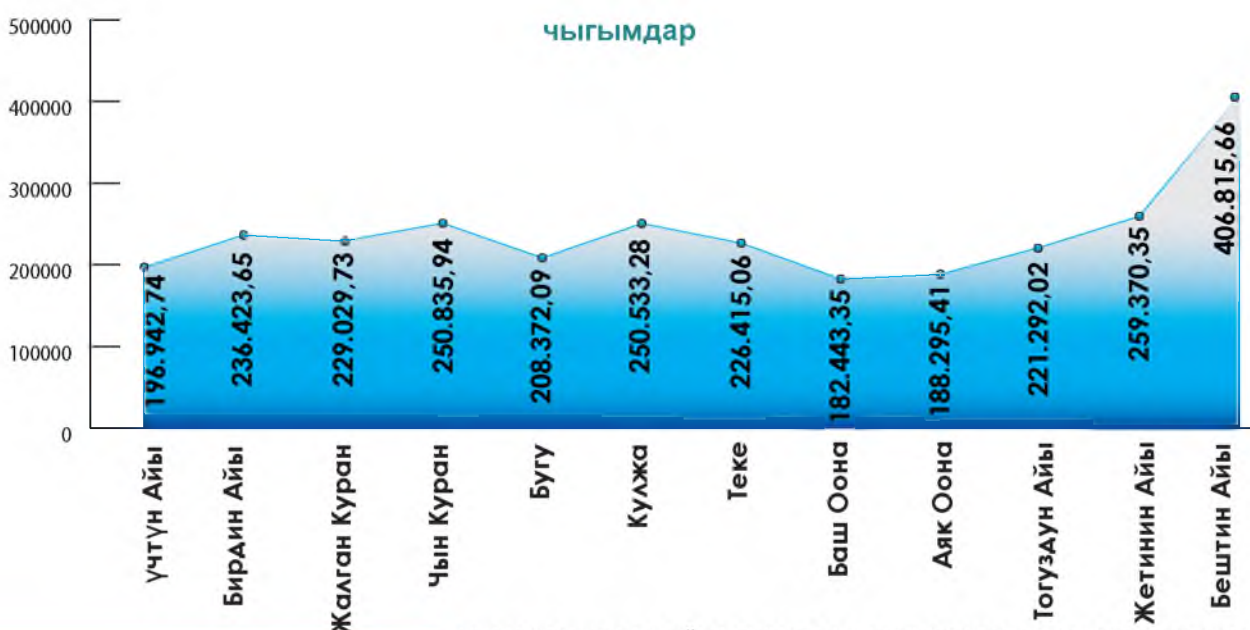
14-График. 2017 Жылында ай сайын социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөргө кеткен чыгымдар

03-Мүлк жана тейлөө кызматтары боюнча чыгымдар: 2017-жылы баштапкы ассигнование 3.994.060 АКШ доллары өлчөмүндө каралган, 2017-жылдын декабрь айынын аягына карата бөлүнгөн бюджеттик каражаттын 2.856.769 АКШ доллары колдонулган.

2017-жылы мүлк жана тейлөө кызматтарынын чыгымдарына бөлүнгөн ассигнованиелердин дээрлик 71,52 % колдонулган.

15-График. 2017 Жылында ай сайын мүлк жана тейлөө кызматтарына кеткен чыгымдар

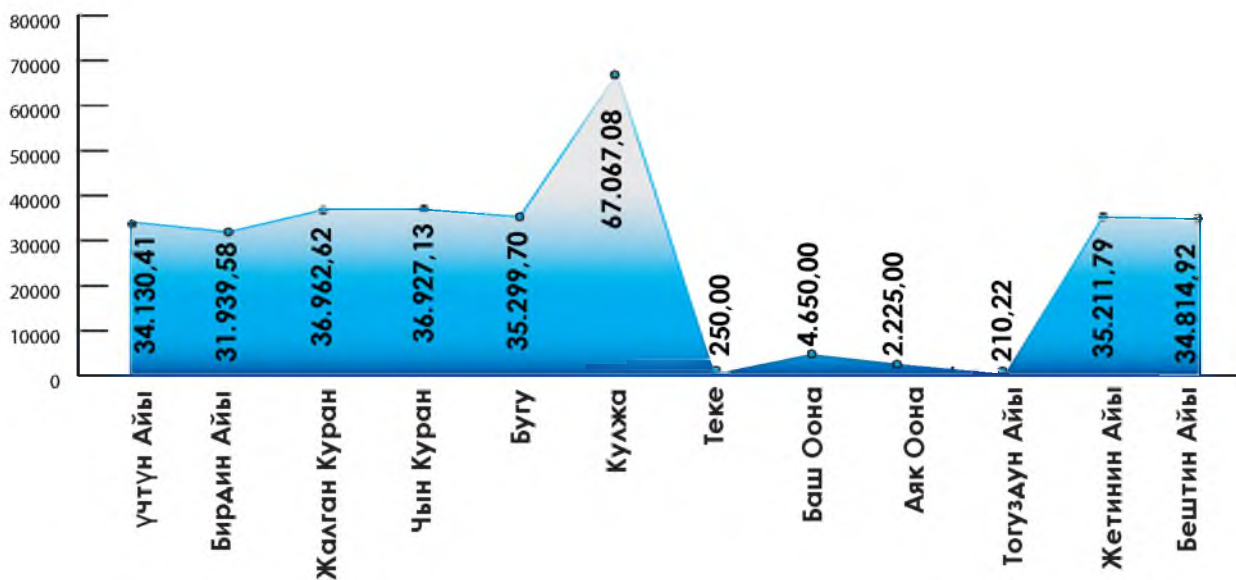

05-Күнүмдүк которуулар: 2017-жылы баштапкы ассигнование 346.393 АКШ доллары өлчөмүндө каралган, жылдын декабрь айынын аягына карата бөлүнгөн бюджеттик каражаттын ичинен 319.688,45 АКШ доллары колдонулган.

2017-жылы күнүмдүк которууларга бөлүнгөн каражаттын дээрлик 92,29 % колдонулган.

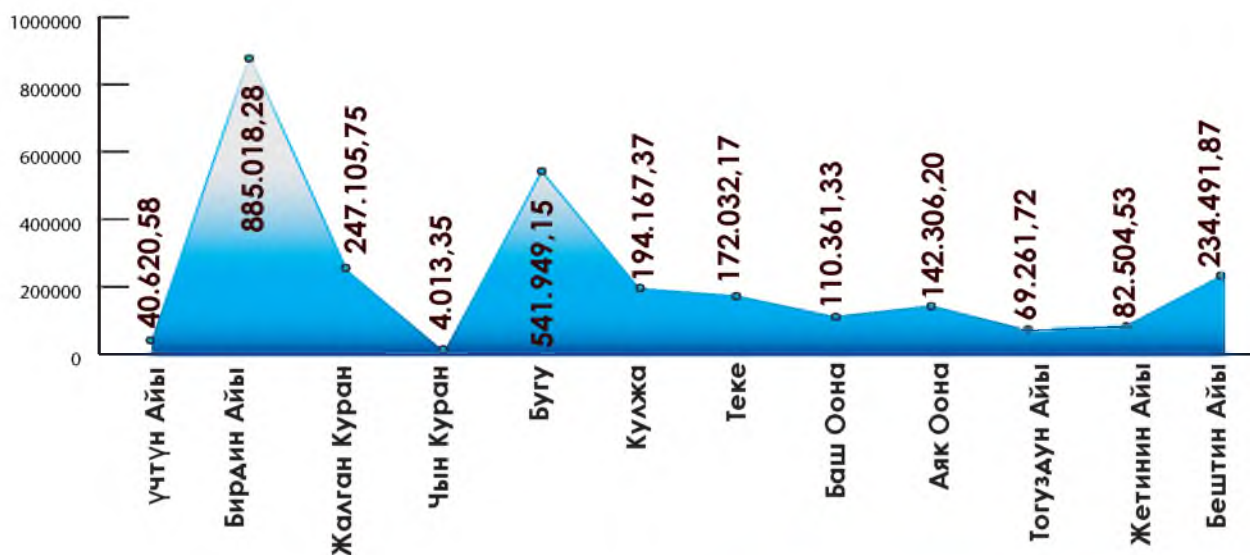
16-График. 2017 Жылында ай сайын күнүмдүк которуулар

06-Капиталдык чыгымдар: 2017-жылы баштапкы ассигнование 3.268.556 АКШ доллары өлчөмүндө каралган, 2017-жылдын декабрь айынын аягына карата бөлүнгөн бюджеттик каражаттын ичинен 2.723.832,30 АКШ доллары жумшалган.

2017-жылы капиталдык чыгымдарга бөлүнгөн жалпы ассигнованиенин дээрлик 83,33% колдонулган.

17-График. 2017 Жылында ай сайын Капиталдык чыгымдар

61-таблица. 2017-жылы сарптоолордун бөлүштүрүлүшү

	Сарптоолор
01-Кызматкерлерге жумшалган чыгымдар	12.106.195,75
02-Социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөргө кеткен чыгымдар	2.190.751,24
03-Мүлк жана тейлөө кызматтарына кеткен чыгымдар	2.856.769,28
05-Күнүмдүк которуулар	319.688,45
06-Капиталдык чыгымдар	2.723.832,30
Бардыгы	20.197.237,02

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

18-График. 2017-жылдагы сарптоолордун экономикалык классификацияга карата бөлүштүрүлүшү

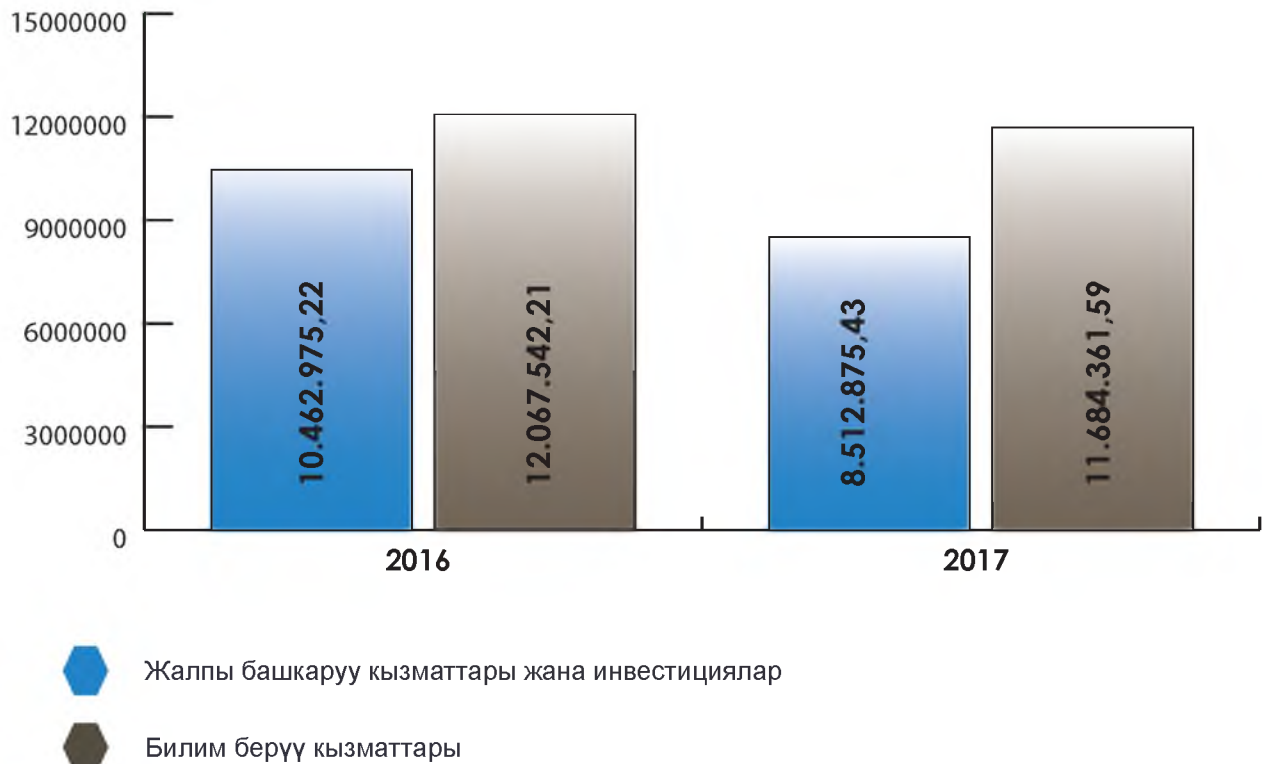
62-таблица. 2017-жылга карата университеттин чыгымдары

	2014-жыл	2015-жыл	2016- жыл	2017-жыл
Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар	16.435.414,26	15.741.918,23	10.462.975,22	8.512.875,43
Билим берүү кызматтары	11.113.195,89	11.537.764,82	12.067.542,21	11.684.361,59
Бардыгы	27.548.610,15	27.279.683,05	22.530.517,43	20.197.237,02

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

19-График. 2016-2017-жж. карата чыгымдардын бөлүштүрүлүшү

Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар

Билим берүү кызматтары

63-таблица. Чыгымдардын бөлүштүрүлүшү %

	2013-жыл	2014-жыл	2015-жыл	2016- жыл	2017-жыл
Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар	57,28	59,66	57,71	46,43	42,14
Билим берүү кызматтары	42,72	40,34	42,29	53,57	57,86
Бардыгы	100	100	100	100	100

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

2. Негизги финансылык таблицага карата түшүндүрмөлөр

Кыргыз-Түрк “Манас” университетине бөлүнгөн 28.692.343 АКШ акча каражаты 2017-жылы 20,05 %га азайып, 22.937.638,29 АКШ долларын түздү. Университетке 2017-жылына карата бөлүнгөн 22.937.638,29 АКШ долларынын ичинен 87,67%дык бөлүктү түзгөн 20.110.302,85 АКШ доллары Түркия Республикасынын салымы менен жүргүзүлсө, 9,84% дык бөлүктү түзгөн 2.259.103,93 АКШ долларынан турган акча каражаты финансылык жана университеттин жеке кирешесинин жардамы менен жабуу максаты коюлган.

Университеттин 2017-жыл үчүн бөлүнгөн каражаты 22.937.638-АКШ долларын түзгөн болсо, жылдын аягында 20.197.237,02 АКШ доллары сарпталуу менен жыйынтыкталган.

64-таблица. 2014-2015-2016-2017 ж. Баштапкы ассигнованиелердин экономикалык классификациялоонун деңгээлине карата бөлүштүрүлүшү

	2014-жыл	2015-жыл	2016- жыл	2017-жыл
01-Кызматкерлерге жумшалган чыгымдар	11.652.825,00	11.852.626,56	12.304.108,64	12.106.195,75
02-Социалдык камсыздоо боюнча төлөмдөргө кеткен чыгымдар	1.797.563,00	2.125.988,96	2.211.090,93	2.190.751,24
03-Мүлк жана тейлөө кызматтарына кеткен чыгымдар	4.779.084,00	2.909.518,37	2.892.605,00	2.856.769,28
05-Күнүмдүк которуулар	568.500,00	316.887,73	282.223,32	319.688,45
06-Капиталдык чыгымдар	12.452.816,00	10.074.661,43	4.840.489,54	2.723.832,30
09- Резервдик Ассигнование	0,00	0,00	0,00	0,00
Бардыгы	31.250.788,00	27.279.683,05	22.530.517,43	20.197.237,02

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

20-График. 2016-2017-жж. Экономикалык классификация боюнча баштапкы ассигнованиелер

Жылдарга карата университетибизге бөлүнгөн каражаттар менен сарптоолор таблицаларда көрсөтүлгөн.

65-таблица. Жылдарга карата бөлүнгөн бюджеттик каражаттар жана сарптоолор (\$)

Ассигнованиенин түрү	1997-2015		2016		2017	
	Бөлүнгөн каражат	Сарптоо	Бөлүнгөн каражат	Сарптоо	Бөлүнгөн каражат	Сарптоо
Күнүмдүк	168.557.070,00	147.709.363,32	19.284.862,00	17.407.804,57	19.322.689,29	17.153.716,27
Инвестиция	239.972.740,00	100.884.001,77	8.920.785,00	4.840.489,54	3.268.556,00	2.723.832,30
Каражат которуулар	9.279.630,00	4.028.938,29	486.696,00	282.223,32	346.393,00	319.688,45
Резерв	13.112.902,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Бардыгы	430.922.342,00	252.622.303,38	28.692.343,00	22.530.517,43	22.937.638,29	20.197.237,02

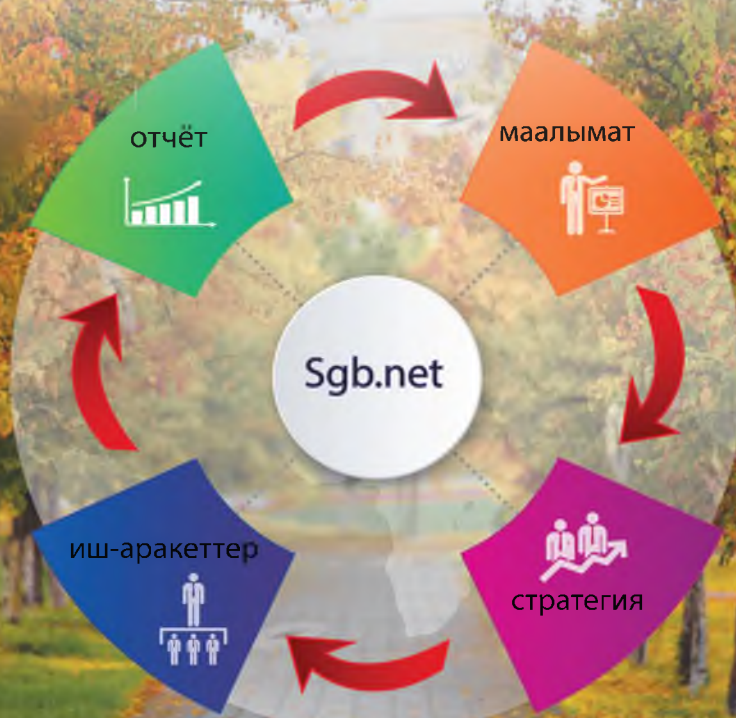

66-таблица.2012-2013-2014 -2015-2016-2017 -жж. Иш сапарындагы ар бир күн үчүн төлөнүүчү акыларды каттоо

Жыл/Ай	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Жалпы
2012-жылы	276	496	534	753	860	728	613	421	561	947	628	996	7813
2013-жылы	276	427	469	681	771	708	775	445	530	534	709	819	7144
2014-жылы	270	390	486	473	491	667	628	310	382	430	517	739	5783
2015-жылы	159	369	461	645	394	864	642	329	456	540	479	728	6066
2016-жылы	212	332	453	606	551	599	557	352	399	428	687	1194	6370
2017-жылы	302	349	360	376	491	490	488	284	346	448	399	512	4845
Жалпы	1496	2365	2766	3538	3563	4062	3710	2149	2683	3337	3430	5000	38021

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

Университеттин курамына кирген ар бир структуранын иш кагаздары жана финансылык операциялар боюнча жүргүзүлгөн иш-аркеттерди атайын бирдиктүү система аркылуу текшерип туруу мүмкүнчүлүгү түзүлгөн. 2017-жылы sgb.net системасы аркылуу университетти башкаруунун маалыматтык системасын түзгөн, бардык маалыматты бир системага бириктирүү менен, актуалдуу маалыматтарды жана маалыматтык анализ жүргүзүү, кызматтык иш бөлүштүрүү, иш жүргүзүү планын түзүү мүмкүнчүлүгүнө ээ электрондук маалымат ситемасы менен бирге 19 модулдуу электрондук университет болуу жолунда өз аракетин улантып келет.

- Бөлүм ачуу, жабуу иш-аракеттери •Функционалдык милдеттер •Бөлүмдөрдө жооптуу кызматтык орундарга дайындоо •Жооптуу кызматтарга жараша программалык камсыздоону аныктоо •Структуралык түзүмдүн схемасын түзүү

- Миссия •Милдет •Тема •Стратегиялык максат •Стратегиялык милдет •Электрондук бюджеттин интеграциясы •Ар бир бөлүм үчүн өзүнүн стратегиялык планын (СП) түзө билүү мүмкүнчүлүгү шартталган. (Бул мекеменин базасында түзүмдөр өздөрүнүн стратегиялык планын түзө билүүсү үчүн) •SWOT-анализ •Өнөктөштөрдүн анкетасы •Түзүмдөрдүн стратегиялык пландарын бир баскыч жогору турган инстанция тарабынан бекитүү

- Университеттин структуралык түзүмүндөгү ар бир бөлүмдүн кызматтык милдет жана жоопкерчилигинин бөлүштүрүү •Милдет ж-а жоопкерчиликтерди кызматкердин жетишкендиктери боюнча программага жана кызматкерге жараша айкалыштыруу •Жоопкерчиликтердин негизинде иш көрсөткүчүн аныктоо

- Жогорку структуралык түзүмдөрдүн бир жылдык иш планын түзүү •Жогорку структуралардын бир жылдык иш планынын айлар боюнча бөлүштүрүлүшү •Жогорку структуралык түзүмдөрдүн бир жылдык иш аракетинын 1 айлык жана 6 айлык мөөнөткө жараша көзөмөлдөнүшү жана отчет түзүлүшү •Карамагындагы майда түзүмдөрдүн бир жылдык иш планын түзүү •Карамагындагы майда түзүмдөрдүн бир жылдык иш аракетинын айлар боюнча бөлүштүрүлүшү •Карамагындагы майда түзүмдөрдүн бир жылдык иш аракетинын 1 айлык жана 6 айлык мөөнөткө жараша көзөмөлдөнүшү жана отчет түзүлүшү •Görev.net (Тапшырмаларды активдүү башкаруу) системасы менен интеграциялашуу •Өнүгүү планы сыяктуу бир нече түзүмдүн иш жүргүзүү планына көз салуу •Мобилдүү отчет түзүү

- Уюмдук схемага ылайык кызматтык милдеттердин иерархиясы •Күнүмдүк тапшырмаларды киргизүү жана дайындоолор •Кызматкердин жеке өзүнө күнүмдүк тапшырмаларды берүү мүмкүнчүлүгү •Берилген тапшырмаларга карата киргизилген өзгөртүүлөрдү иерархиялык түрдө электрондук почта аркылуу жетекчилерге маалымат берүүсү •Тапшырмаларга папка/сүрөт кошо тиркөө мүмкүнчүлүгү •Жетекчилик жыйыны •Мобилдик колдонмо аркылуу отчет түзүү жана тапшырма берүү аракетиин жүргүү мүмкүнчүлүгү(Планшет/Мобилдик телефон) •Иш планы менен айкалыштыруу

- Түзүмдөрдөн бюджетке болгон суроо-талаптарды тактоо •Бюджеттик чек (Экономикалык коддун 1-деңгээли, сектор жана түзүмдүн деңгээлинде чектөөгө кирүү) •Түзүмдөрдүн экономикалык жаатта 1-баскычта болгон, долбоорлорго карата чектин киргизилиши •Долбоор жетекчилеринин чекке ылайык толук бюджетти жана кошумча акча которууларды киргизиши •Киргизилген цифраларга жана кошумча акча бөлүүлөргө жараша бухгалтерия бөлүмү жүргүзүлгөн сүйлөшүүлөргө жараша жаңы чектерди киргизүү •Долбоор жетекчилеринин жаңы чектөөлөргө жараша бюджет жана кошумча ассигнование киргизүүсү •Инвестиция б-ча бюджеттин долбоорун, кошумча долбоорлорду жана алардын булактарын аныктоо •Долбоорлонгон кредит жана гранттарга көзөмөл жүргүзүү •Чыгашалар боюнча бюджет •Каржылоо боюнча көрсөткүчтөр •Жыл аягына карата болжолдуу бюджет •Бюджетти даярдоо справочнигиндеги таблицалардан маалыматтарды алуу жана отчет даярдоо

- Жетишкендиктер боюнча алдыга коюлган максаттар •Жетишкендиктердин көрсөткүчүндөгү алдыга койгон баалар •Уюмдун иш-аракетин, жалпы башкаруу чыгымдарын, акча которууларды аныктоо жана бул аныктоолор б-ча алдыга койгон жетишкендиктерге карай N жана N ортосундагы байланышын түзүү •Электрондук бюджет менен интеграциялашуу •Бюджеттик схемага кошулган 5-өлчөм менен бюджет, төлөм жана инвестиция программасы менен байланыш түзүү

- Чыгашалар планына аймактык чектөө киргизүү •Аймактар киргизилген чектөөлөрдү райондорго таратуу •Толук чыгашалар планын киргизүү •Толук чыгашалар планына жараша түзүмдүн ичинде чыгашалар планын түзүү •Чыгашалар планына ылайык акча бөлүштүрүүнү ишке ашыруу •Чыгашалар планына жараша бюджетти жүзөгө ашыруу (Долбоордун каражаты да көзөмөлдө болот) •Ассигнование жана ижарага болгон талаптар •Ассигнование жана ижара б-ча иш аракеттер •Электрондук бюджет менен интеграциялашуу •Жыл ичиндеги бюджеттик операциялардын чыгаша планы колдонулса чыгаша планына жараша, колдонулбаса толук чыгашалар планына ылайык жүрүзүлүшү

- Бухгалтериядагы бирдиктүү эсеп системасы •Сатып алуу зарылчылыгы б-ча бланк •Абонементтик талап кылган төлөмдөр •Мамлекеттик сатып алуулар •Аванс менен алынган операциялар •Түрдүү төлөмдөр ведомосттор •Бардык жол кирелер б-ча операциялар •Айлык маяна б-ча ведомосттар •Болжолдуу наркы (Фирма жана TÜFE менен) •Финансылык операцияларга жетекчинин берген макулдук каты •Рыноктогу бааны изилдөө б-ча протокол •Тендерди өткөрүү процессине баа берүү жана жыйынтык кагаздары Инвентарлардын интеграциясы жана ТІГ даярдоо •Бухгалтердик интеграция ж-а төлөм жүргүзүү •Төлөмдөрдүн жүргүзүлүшүнө көз салуу •Счет-фактураларга көзөмөлдүк кылуу •Салык кызматы менен электрондук төлөмдөр б-ча интеграция •Түрдүү мекемелер менен болгон счет-фактура, квитанцияларды бириктирүү •Халкбанк жана Вақыфбанк менен алпарган иштерди бириктирүү(Чектердин номери, эсеп-кысап иштери) •Борбордук банк менен алпарган иштерди бириктирүү •Салыкка болгон карызды билүү (Салык маселесиндеги иштерди бириктирүү) •Мамлекеттик алым жана кошумча нарк салыгы, төлөмдөр менен интеграция •Милдеттендирме карточкасы •Mernis жана адрес сервиси менен интеграция •Кепилдик каттарына көз салуу жана бухгалтерия менен интеграция

•Валюталар аркылуу жүргүзүлгөн операциялар •Милдеттенмелерге көз салуу
•Камсыздоо иштерин көзөмөлдөө •Төмөнкү эсептин негизинде операция жүргүзүү мүмкүнчүлүгү •Тийиштүү операциялар •Валюталарды алмаштыруудагы курстардын айырмачылыгы боюнча иш-аракеттер •Салык кызматы менен интеграция (мам пошлина, кошумча нарк салыгы, ж.б.) •Мекеменин бюджетти м-н интеграциялашып иш аларуу •Мекемени тейлеген банктар менен онлайн интеграция •Кассалык операциялар •SGB.net модулдары менен интеграция

•Складка келген ар бир материалга карата каттоо, каттоодон чыгаруу, башка жакка которуу сыяктуу операцияларды жасоо (Китепкана жана музейдеги операциялар биргеликте) •Кыймылдуу мүлккө жеке номер берүү •Атайын кишиге жана түзүмгө каттоо иш-аракети •RFID интеграциясы, посттордогу текшерүүлөр •TIFтен төлөм жүргүзүү буйругун алуу •Кыймылдуу мүлккө болгон зарылчылык тууралуу документи •Суроо-талапты орундатуу •Талаптан ашыкча болгон инвентарлар (келиши жана суроо-талабы) •Амортизатор б-ча иштер жана амортизатор MIFти өндүрүү

•Инвентарлардын интеграциясы •Инвентардык карточка •Кепилдик жана оңдоп-түзөө боюнча келишимдер •RFID инвентарларга көзөмөлдүк кылуу •Кыймылдуу мүлк боюнча жобого ылайык амортизация б-ча жана бухгалтердик операциялар

•Накталай акча, кредиттик карточка боюнча чогултуулар, квитанция жана кабыл алуулар •Кассалык операциялар •Бухгалтердин кассалык операциялары •Квитанция толтуруу •Кириш докиенттерин башкаруу

•Мекемедеги кадр маселеси боюнча иш-аракеттер •Жеке жана күбөлүктөр боюнча маалыматтар •Байланыш телефондору •Үй-бүлөсү тууралуу маалымат •Аскердик милдети тууралуу маалымат •Билим деңгээли •Чет тилин билүү деңгээли •Квалификация жогорулатуучу курстар •Эмгек өргүүсү жана уруксаат алуулары тууралуу маалымат •Эмгек китепчеси, эмгек стажынын эсептелиши •Алган эскертүү жана сыйлыктар •Кызматкердин карточкалары •Кызматкердин эмгек акысы боюнча маалымат •Эмгек акыны эсептөө

•Электрондук бюджетти бириктирүү менен такталган эсептик төлөмдөрдү кармап калуу •Киреше жана чыгаша жүргүзүү боюнча түшүндүрмөлөрдү киргизүү •Аккредитив б-ча эсептешүүлөрдү, артка кайтарылган, жокко чыгарылган төлөмдөрдү киргизүү •Таблица б-ча түшүндүрмөлөрдү киргизүү •Уюмдун финансылык абалы жана болжолдуу отчетторду киргизүү

•TSE-13298 Электрондук документтерди башкаруу стандартынын сертификаты •Электрондук жазышуу боюнча кеңеш берүү аркылуу бирдиктүү электрондук жазышуу пакетин түзүү (ЭЖП) •Кириш документтерин каттоо •Чыгыш документтерин каттоо •Документтерди бөлүштүрүү (кириш жаша чыгыш документтери боюнча) •Электрондук кол тамга боюнча иш кагаздарын жүргүзүү •РТТ КЕР бириктирүү •ТНВ КЕР бириктирүү •DETSIS бириктирүү (Учурда DTVT бириктирүү колдонулат) •Иштин жүрүшүн башкаруу аркылуу бириктирүү жана динамикалык түрлөрүн даярдоо •Е-почтаны бириктирүү (POP3, IMAP) •Факс жөнөтүү •Иш кагаздардын папкасын электрондук почта аркылуу жөнөтүү •Жеке жана уюмдук архивдик папкаларды түзүү •Кызматты активдүү башкарууга кошулуу •Документтерге жараша кызмат бөлүштүрүү

•Компьютердик, интернет жана мобилдүү платформалар •Папкаларды бөлүштүрүү, коддоо, каттоо •Папкадагы файлдарды өз ара алмашуу •Версияларды текшерүү •

•Бардык модулдар үчүн Excel add-in •Ички отчетту түзүү инструментине кошулуу •Оперативдүү DB боюнча отчет •Оперативдүү DB боюнча анализ •HTML, MS Word, MS Excel, PDF, RTF жана XML форматында отчетту кагазга басып чыгаруу •Интерактивдүү схема, графиктер •Тааныш колдонуучуларга электрондук почта аркылуу жөнөтүү •Колдонуучуларга динамикалуу таратуу тизмесин түзүү •Автоматтык түрдө мезгил мезгили менен отчет түзүү •Отчеттордун китепканада сакталышы

67-таблица. 2017-жылдагы факультеттердин сарптоолорунун бөлүштүрүлүшү

Факультеттердин аталышы	Күнүмдүк	Каражат которуулар	Капитал	Бөлүмдүн сарптоолорунун суммасы
Инженердик	907.530,86	14.515,31	3.680,53	925.726,70
Гуманитардык	1.838.060,47	62.833,71	112,66	1.901.006,84
Экономика жана башкаруу	1.074.566,31	43.427,00	1.753,13	1.119.746,44
Теология	455.414,14	8.616,15	4.331,38	468.361,67
Коммуникация	733.860,48	35.386,80	0,00	769.247,28
Табигый илимдер	672.869,65	11.900,41	0,00	684.770,06
Айыл-чарба	335.547,93	7.576,31	0,00	343.124,24
Ветеринария	594.389,70	1.361,99	198,61	595.950,30
Көркөм өнөр	757.086,41	15.626,36	0,00	772.712,77
БАРДЫГЫ	7.369.325,95	201.244,04	10.076,31	7.580.646,30

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

68-таблица. 2017-жылдагы жогорку мектеп//кесиптик жогорку мектептеринин сарптоолорунун бөлүштүрүлүшү

Аталышы	Күнүмдүк	Каражат которуулар	Капитал	Бөлүмдүн сарптоолорунун суммасы
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	366.766,49	26.956,98	81.900,00	475.623,47
Чет тилдер жогорку мектеби	2.499.653,76	30.830,90	0,00	2.530.484,66
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	545.195,72	5.289,86	0,00	550.485,58
Кесиптик жогорку мектеп	409.151,84	9.732,35	93,69	418.977,88
БАРДЫГЫ	3.820.767,81	72.810,09	81.993,69	3.975.571,59

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

Жогорку мектептерге кеткен чыгымдар боюнча 63,65 % менен Чет тилдер жогорку мектеби биринчи орунда, 13,84% менен Дене-тарбия жана спорт жогорку мектеби экинчи орунда, 11,96% менен Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби үчүнчү орунда турат.

69-таблица. 2017-жылдагы институттардын сарптоолорунун бөлүштүрүлүшү

Аталышы	Күнүмдүк	Каражат которуулар	Капитал	Бөлүмдүн сарптоолорунун суммасы
Табигый илимдер	28.478,52	14.230,38	0,00	42.708,90
Коомдук илимдер	57.060,39	28.374,41	0,00	85.434,80
БАРДЫГЫ	85.538,91	42.604,79	0,00	128.143,70

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

Институттарга кеткен чыгымдар боюнча Коомдук илимдер институту 66,67%ды, Табигый илимдер институту 33,33%ды түзгөн.

70-таблица. 2017-жылдагы административдик түзүлүштөрдүн сарптоолорунун бөлүштүрүлүшү

Аталышы	Күнүмдүк	Каражат которуулар	Капитал	Бөлүмдүн сарптоолорунун суммасы
Ректорлуктун катчылыгы	804.467,57	0,00	1.308,60	805.776,17
Баш катчылык	347.812,83	0,00	0,00	347.812,83
Студенттик иштер башкармалыгы	168.479,32	0,00	0,00	168.479,32
Кадрлар башкармалыгы	151.253,78	0,00	0,00	151.253,78
Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы	330.802,03	0,00	41.000,00	371.802,03
Административдик-чарбалык иштерди камсыздоо башкармалыгы	1.486.533,37	1.634,54	111.854,73	1.600.022,64
Китепкана жана иш-кагаздар башкармалыгы	159.317,18	0,00	0,00	159.317,18
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	963.919,17	0,00	741,44	964.660,61
Курулуш иштери башкармалыгы	1.039.135,93	0,00	2.477.425,54	3.516.561,47
Анкара байланыш бюросу	179.903,94	0,00	0,00	179.903,94
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	246.544,87	0,00	740,59	247.285,46
БАРДЫГЫ	5.878.169,99	1.634,54	2.633.070,90	8.512.875,43

Булак: Стратегияны өркүндөтүү башкармалыгы

71-таблица. Өткөн жылдарда башталып, азыркы учурда ишке ашырылып жаткан инвестициялык долбоорлор (Курулуш иштери башкармалыгы)

Долбоордун аталышы	Ишке ашкан пайызы	План боюнча аяктай турган күнү
Альтернатива жылытуу системасына которулууда (жаратылыш газы)	Долбоор түзүлүүдө	Долбоордун 2018-жылы аякташы пландаштырылууда
Имараттар үчүн техникалык паспорттарды алуу	Иштер улантылууда	2018-жылы аякташы пландаштырылууда

Булак: Курулуш иштери башкармалыгы

72-таблица. 2017-жылы аяктаган инвестициялык долбоорлор (Курулуш иштери башкармалыгы)

Долбоордун аты	Башталган күнү	Бюджети(\$)	Аяктаган күнү
Теология факультетинин лицензиясын алуу	03.04.2012	-	15.02.2017
Айыл чарба жана Ветеринария факультетинин жылуулук системасын орнотуу	01.12.2016	\$942.000,00	21.04.2017
Ч. Айтматов атындагы Жал студенттик шаарчасына 2-кирүү жолу жана ага байланышкан жолдорду жасоо иши	29.05.2017	\$18.800,00	27.10.2017
Инженердик, Айыл чарба жана Ветеринария факультетинин имараттарын бүтүрүү	17.02.2012	\$28.500.000,00	21.11.2017
Студент үйү, ашкана жана спорт залды бүтүрүү	23.02.2007	\$9.700.000,00	03.04.2017
Ачык футбол аянтына жасалма газон төшөө иши	11.04.2017	\$209.000,00	21.06.2017
Ачык спорт жайлары 1 кабаттуу имарат иши	10.04.2017	\$27,605	11.05.2017

Булак: Курулуш иштери башкармалыгы

В) Жетишкендиктер боюнча маалымат

1.1.Иш-чаралар тууралуу маалымат

Университетте эмгектенген кызматкерлерге берилген сыйлыктар тууралуу маалымат төмөндөгү таблицада берилген.

КТМУ Кыргызстанга жана Түрк дүйнөсүнө үлгү болуу, абройлуу, алдыңкы окуу жайынын бири болуу үчүн жергиликтүү жана эл аралык деңгээлде өткөрүлүүчү илимий иш-чараларга зор маани берүү менен өзүнүн колдоосун көрсөтүп келет.

Тагыраак айтканда, профессордук-окутуучулук курамыбыз башка окуу жай, мекемелер тарабынан уюштурулган жергиликтүү жана эл аралык илимий жыйын, форум, көргөзмө, ярмаркаларга катышуусу үчүн колдоо көрсөтүлүп, акыркы үч жыл ичинде 810 илимий жыйынга чет өлкөгө барып катышып келүүсү камсыздалган.

73-таблица. Илимий иш-чаралар

Иш-чаранын түрү	2016-2017
Симпозиум жана конгресс	6
Конференция жана семинар	288
Панель	12
Көргөзмө	12
Концерт	20
Көрсөтүү	9
Долбоор	63
Эл аралык публикациялар	143
Индексүү басылмалар (SCI-Expanded, SSCI, ANIC же болбосо тармактык индекстер)	39
Улуттук публикациялар	97
Эл аралык деңгээлдеги баяндамалар	260
Улуттук деңгээлдеги баяндамалар	46
Китеп	53
ЖАЛПЫ	1.026

Булак: Бардык академиялык бөлүмдөр

Кыргыз-Түрк “Манас” университети тарабынан түзүлгөн жана КТМУнун ректору проф., докт. Себахаттин Балжынын төрагалык кылуусу менен иш алпарган Борбордук Азиянын университеттер ассоциациясынын биринчи кеңеши Ирандын Эрдебил шаарында 16 жогорку окуу жайдан 11 ректор жана башка өкүлдөр болуп, бардыгы 35 кишинин катышуусу менен өткөн. Ирандын түндүк батышындагы Эрдебил университетинен, Чыгыш Азербайжан, Батыш Азербайжан жана Гилан сыяктуу аймактардан 13 университеттен, коңшу Грузиянын 1 университетинен келген өкүлдөрдүн катышуусу менен өттү. Ошону менен катар эле, жыйынга Ирандын жетекчилери да катышып кетишти. БАУБ университеттер ортосундагы кызматташтык

жана студент алмашуу программалары ж.б. бир топ маселерди талкууга алышты. КТМУда 2016-жылдын 29-апрелинде түзүлгөн БАУБ арадан кыска убакыт өткөнүнө карабастан чоң платформа болуп калды. Бул ассоциацияга Афганистан, Азербайжан, Кытай Элдик Республикасы, Грузия, Иран, Түндүк Кипр Түркия Республикасы, Кыргызстан, Түштүк Корея, Македония, Монголия, Пакистан, Россия Федерациясы, Тажикстан, Түркия жана Украина болуп 16 өлкөдөн 60 университеттин алкагында

иш жүргүзүлүүдө.

Ректорубуз проф., докт. Себахаттин Балжынын Украинанын баш калаасы Киев шаарына 2017-жылдын 22-ноябрында жасаган иш сапарынын жыйынтыгында институттун директору Самолинко Анатолий Михайлович жана башка жетекчилер менен жолугушуп, эки мекеменин ортосунда жүргүзүлө турган илим жана билим берүү жаатындагы кызматташтык келишимдерине кол коюлган. Буга ылайык, алгачкы эки тараптуу кызматташтыктын негизинде алгачкы орток иш-чара 2018-жылдын 17-23-июнунда Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин уюштуруусунда өтө турган 8-Эл аралык математиктердин симпозиуму жүзөгө ашмакчы.

Түркия, Кыргызстан жана Азербайжан өлкөлөрүнүн 16 университетинин башын бириктирген Түрк университеттер ассоциациясынын төрагасы жана КТМУнун ректору проф., докт. Себахаттин Балжынын төрагалыгы менен Түрк университеттер ассоциациясынын I спорт оюндары өткөрүлдү. Ошону менен бирге эле, университетибиз менен Украинанын Луцк шаарындагы Чыгыш Европа Леся Украина

университети ортосунда ректорлор тарабынан кызматташтык келишимине кол коюлду.

Келишимдин алкагында окутуучу жана студент алмашуу, биргелешкен илимий, социалдык жана маданий иш-чараларды уюштуруу максаттары көздөлгөн.

Түркия Республикасынын президентинин башкы кеңешчиси Ялчын Топчу атайын маданий иш-чарага карата келген иш сапарында КТМУга да жолугууга келип кетти. Университетибиздин ректору жана бир эле учурда Түрк кеңешинин түрк университеттер ассоциациясынын

кезектеги төрагасы проф., докт. Себахаттин Балжы 2017-жылдын 21-июлунда ТРнын президентинин башкы кеңешчиси Ялчын Топчу баш болгон делегацияга Кыргызстан тууралуу кеңири маалымат берип, КТМУдагы ийгиликтер жана жаңычылдыктарга токтолуп кетти. Ал эми Ялчын Топчу мырза болсо КТМУ алгач Түрк дүйнөсүнүн ренессансын ишке ашырат, андан кийин ааламга өз жарыгын чача тургандыгын айтты.

Сельчук университетинин ректору проф.,

докт. Мустафа Шахин аталган университеттин проректору проф., докт. Хусейин Кара менен университетибизге келип кетишти. 2017-2018-окуу жылынын ачылышында ачык сабак өткөн проф., докт. Мустафа Шахин да түрк дүйнөсүнүн жаштарын тарбиялап жаткан Манас университети менен болгон кызматташтыкка өз сөзүндө басым жасап өттү. Эки университеттин ортосундагы профессордук-окутуучулук курамды даярдоо

программасы боюнча алгачкы кызматташтыктар жүзөгө ашырыла баштаган.

Монголиянын борбору Улан-Батор шаарындагы Табигый илимдер университетинин проректору университетибизге расмий сапар менен келип кетти. КТМУнун Окумуштуулар кеңешинин жыйындар залында кызматташтык жүргүзө турган факультеттердин декандарынын катышуусу менен атайын жыйын өткөрүлдү.

74-таблица. Илимий долбоорлор

№	Долбоордун аталышы	Илимий жетекчиси	Учурдагы абалы
1	Zeynū'l-Ahbār (Tārīh-i Gerdīzī)	проф., док. Фахри Унан	Аяктады
2	“Мүнтехабатү’т-теварих (Müntehabätü’t-tevârīh) (Тарыхтан үзүмдөр)китебинин котормосу (персче, автору: Мухаммед Хеким Хан)	проф., док. Фахри Унан	Аяктады
3	Түрк тилдүү элдердин тарыхындагы көрүнүктүү инсандар	проф., док. Фахри Унан	Аяктады
4	Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде психологиялык-педагогикалык кеңеш жана көмөк көрсөтүү кызматтары	проф., док. Йүжел Өксүз	Аяктады
5	Кыргыз Республикасында парламентаризмди калыптандыруу шарттарында жарандардын саясий социалдашуусу	КРнын билим берүү жана илим министрлиги	Аяктады
6	Философиялык энциклопедия, 5 том	КРнын Улуттук илимдер академиясы	Аяктады
7	Салттуу билимдер. Хрестоматия	проф. М. Айтматовдунжет екчилигиндегиКристенсен фонду	Аяктады
8	Кыргызстандагы миграциянын социо-экономикалык жана социо-маданий таасирлерин аныктоо	проф., док. Хаяти Беширли	Аяктады
9	Кыргыз Республикасын өнүктүрүү жолдору - 2015-2016, КРнын билим берүү жана илим министрлигинин илим жана илимий-техникалык маалыматтар башкармалыгы	проф., док. Кусеин Исаев	Аяктады
10	Шаардагы (Бишкек шаарынын мисалында) 11-класстын окуучуларынынжогорку окуу жайларды тандоо критерийлери жана үмүттөрү, КТМУ	доц.м.а., док. Бактыбек Исаков	Аяктады
11	Кыргызча-түркчөсөздүк	доц., док. Экрем Арыкоглу/	Аяктады
12	Кыргызстанда өндүрүлгөн балдын курамын изилдөө	проф., док. Али Осман Солак	Аяктады
13	Кыргызстандагы табигый жаңгак популяциясынын арасынан эң мыкты жаңгак сортторун тандоо жана алардын мемөсүнүн касиетин аныктоо	проф., док. Али Осман Солак	Аяктады
14	Кыргызстандын экологиялык жагымсыз региондорунда жашаган кемирүүчүлөрдүн цитогенетикалык өзгөчөлүктөрү	доц., док. Гүлбүбү Курманбекова	Аяктады
15	Ийкемдүү конус метрикалык мейкиндиктерине киришүү	доц., док. Дагыстан Шимшек	Аяктады
16	Нөлдөрдүн жайгашуусу алдын ала берилген фабер көп мүчөлөрү жана фабер көптүктөрү	проф., док. Фахреддин Абдуллаев	Аяктады
17	Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Кочкордогу археологиялык изилдөөлөрү	проф., док. Кубатбек Табалдиев	Аяктады
18	Түрк дүйнөсүндө жалпы жарандык билим берүү	проф., док. Себахаттин Балжы	Аяктады
19	Education Mismatch and Employment Outcomes of Youth in Kyrgyzstan	кенже илимий кызматкер Бурулча Сулайманова/ КРнын билим берүү жана илим министрлиги	Аяктады
20	Кыргызстандын эмгек рыногун изилдөө	Экономика жана башкаруу факультети/КРнынэмгек жана социалдык өнүгүү министрлиги	Аяктады
21	Заманбап маалыматтык технологиялар (уюлдук, булуттук ж.б.), Кыргыз Республикасынын билим берүү мекемелериндеги колдонуудагыпрограммалык жабдыктарды жана электрондук шаймандарды изилдөө	проф., док. Улан Бримкулов	Аяктады

22	Жердеги щелочтуу металлдардын оксиддеринин жардамы аркылуу электр трансформаторлорундагы полихлорлонгон бифенилдерди кайра өзгөртүү жана бузуу илимий базасын калыптандыруу	проф., док. Зарлык Маймеков	Аяктады
21	Кыргызстандын Чүй облусунун тоолуу жана бийик тоолуу аймактарында өндүрүлгөн бээнин сүтүнүн жана кымыздын касиеттерин изилдөө	ага окутуучу, док. А. Мажитова	Аяктады
22	Биологиялык активдүү наноөлчөмдөгү жез жана күмүштү синтездөө	доц.м.а., док. Эмил Омурзак уулу	Аяктады
23	Кыргызстандагы өсүмдөктөрдүн калдыктарын комплекстүү кайра иштетүү	доц., док. Күлүмкан Сартова	Аяктады
26	Аудио-видео файлдарды кысуу жолу менен жөнөкөй платформалардын негизинде дистанттык билим берүү системасын иштеп чыгуу	доц., док. Райымбек Султанов	Аяктады
27	Эт жана балдын сапатын аныктоо үчүн электрондук мурунду колдонуу	проф., док. Леммер проф., док. А. Кулмырзаев проф., док. Ж. Ылыжалы док. Ж. Сманалиева DFG (Немис изилдөө фонду)	Аяктады
28	Сары-Жаздагы кара сланецтин пайдалуу компоненттерин байытуу ыкмаларын иштеп чыгуу	доц., док. Күлүмкан Сартова	Аяктады
29	Бишкек шаарындагы иттердин жыныс органдарындагы ооруларды гинекологиялык жана патологиялык жактан изилдөө	доц., док. Э. Оруч доц., док. А. Кескин адис И. Кысадере кенже илимий кызматкер, док. З. Жумаканова ага окутуучу Н. Кадыралиева	Аяктады
30	Бишкек шаарындагы күлүк аттардын жарышка чейинки жана жарыштан кийинки гематологиялык жана биохимиялык анализдери, альфа нафтил ацетат эстераза (ANAE) профилин жана мурун эпителийинин түлөп түшүүлөрүн салыштыруу	доц., док. Э. Оруч адис И. Кысадере ага окутуучу Н. Кадыралиева	Аяктады
31	Кыргызстанда өстүрүлгөн кой тукумдарынын көбөйүү өзгөчөлүгүнө карата натыйжалуу ген аймактарын изилдөө	доц., док. А. Кескин доц., док. И. Өнөр адис И. Кысадере	Аяктады
32	Күнөсканаларда органикалык жашылчаларды өстүрүү үчүн жаңы өнөр жай биологиялык жер семирткичтеринин формуласын иштеп чыгуу	проф., док. Т. Дөөлөткелдиева	Аяктады
33	Чүй өрөөнүндө кызгылтым күбөсүнүн (Tuta absoluta) биологиялык жайылышын жана аны менен күрөшүүнүн жолдорун аныктоо	кенже илимий кызматкер Таир Эсеналы уулу	Аяктады
34	Орто Азиянын мөмөлүү бак-дарактарынын генетикалык ресурстарын топтоо, сактоо жана алардын өзгөчөлүктөрүн аныктоо	К. И. Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университети Түркиядагы Эржийес университетинин окутуучулары жана док. А. Абдуллаев	Аяктады
35	Окуу сапарлары/ Германияда чет өлкөлүк студенттердин топтору үчүн семинарлар, DAAD германиялык академиялык мобилдүүлүк кызматы	проф., док. Т. Дөөлөткелдиева	Аяктады
36	Көз карандысыздыктын 25 жылында түрк тилдүү өлкөлөрдүн биргелешип түзүлгөн мекемелери: мамилелер жана кызматташтык	проф., док. Себахаттин Балжы	Аяктады
37	Кыргыз басма сөзүндө Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин чагылдырылышы	док. Угур Үнал	Аяктады
38	Жарактан чыккан автоунаа шиналарын таманташты жасоого колдонуунун ыкмаларын иштеп чыгуу жана алардын экономикага тийгизген таасири	доц., док. Тахир Генен	Аяктады
39	Кыргызстандын атынан эл аралык мелдештерге катышкан улуттук спортчулардын жөндөмдүүлүгүн анализдөө	проф., док. Канат Жанузаков (координатор)	Аяктады
40	Түрк дүйнөсүндө жалпы жарандык билим берүү	проф., док. Себахаттин Балжы	Аяктады

41	Түркчө-кыргызча орток сөздөр сөздүгү	доц., док. Таалайбек Абдиев	Аяктады
42	Кыргыз-түрк маданий лингвистикасынын сөздүгү	проф., док. Замира Дербишева	Аяктады
43	Түрк дүйнөсүнүн орток тексттеринин антологиясы	проф., док. Орхан Кемал Тавукчу	Аяктады
44	Тува тарыхы	Yrd. Doç. Dr. Cengiz BUYAR	Аяктады
45	Студенттердин улгайган адамдарга карата мамилелери: Бишкек шаарынын мисалында	доц.м.а., док. Харун Жейлан	Улантылууда
46	Алгебралык көп мүчөлөрдүн бардык комплекстүү тегиздиктерде өзүн алып жүрүүсү	проф., док. Фахреддин Абдуллаев	Улантылууда
47	Populus nigra, Dactylis glomerata, Urtica dioica, Mentha longifolia, Salix fragilis, Arundo donax жана Achillea millefolium өсүмдүктөрдү Бишкек шаарынын оор металлдар менен булгануусун аныктоодо биомонитор организм катары колдонуу мүмкүнчүлүгү	доц.м.а., док. Ильхан Доган	Улантылууда
48	Кыргызстанда демократияны институтташтыруу процесси: 2010-жылдан бүгүнкү күнгө чейинки саясий окуялар	ага окутуучу, док. Алтынбек Жолдошов	Улантылууда
49	Секторду өнүктүрүү программасы: билим берүү системасын бекемдөө. Азия өнүктүрүү банкынын № 0408- KGZ гранты (мектептердин 7-9-класстарынын окуучулары үчүн жаңы муундагы математика сабагы боюнча окуу китептерин даярдоо)	КРнын билим берүү жана илим министрлиги Азия өнүгүү банкы	Улантылууда
50	Теология факультетинде окутулган базалык сабактар боюнча окуу китептерин даярдоо жана аларды кыргыз тилине которуу	КТМУ ТИКА Түркиянын Дин иштери фонду	Улантылууда
51	Кыргызстан менен Түркиянын мамлекеттик электрондук тиркемелерин жана документтерди башкаруу системаларын салыштырмалуу изилдөө	док. Тунч Д. Медени, Иылдырым Баязид университети, Анкара доц.м.а., док. Рита Исмаилова, КТМУ	Улантылууда
52	Майлуу чүпүрөктөрдүн калдыктарын рекультивациялоо	док. Нурзат Тотубаева	Улантылууда
53	Жапайы өсүмдүктөргө карата биологиялык активдүү заттарды колдонуу менен Кыргызстандын жаңгак токойлорун өнүктүрүүнү башкаруу жана жаңы шарттарды түзүү	доц.м.а., док. Жамиля Сманалиева	Улантылууда
54	Секторду өнүктүрүү программасы: билим берүү системасын бекемдөө. Билим берүү стандарттарын даярдоо	доц., док. Күлүмкан Сартова	Улантылууда
55	Мезгил, инсандар жана окуялар	проф., док. Лайли Үкүбаева	Улантылууда
56	Synthesis of biologically active metal nanodispersed systems and study of their properties	Проф., док. Т. Дөөлөткелдиева	Улантылууда
57	док. Сайкал Бобушева	Улантылууда	Улантылууда
58	Insect pathogenic bacteria, bacterial entomotoxins and bacteriophages: regional microbial biodiversity for more ecosystem-friendly and sustainable plant protection in Central Asia	проф., док. Т. Дөөлөткелдиева	Улантылууда
59	Бишкек шаарындагы жеке авто унаа ээлеринин тейлөө жана оңдоо кызматына карата адаттарды аныктоо	док. Махмут Вурал	Улантылууда
60	Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Ысык-Көл (Балыкчы, Ак-Өлөң, Сары-Камыш, Көк-Мойнок) археологиялык-эпиграфикалык изилдөөлөрү	доц., док. Абдуллах Карачаг	Улантылууда
61	Түрк макал-лакаптарынын кыргыз тилине которулушу жана алардын контекстке жараша индексин түзүү	проф., док. Жейхун Ведат Уйгур	Улантылууда
62	Кыргыз макал-лакаптарынын контексттик жана тематикалык индекси	проф., док. Жейхун Ведат Уйгур	Улантылууда

Булак: Бардык Академиялык Бөлүмдөр

4. УНИВЕРСИТЕТТИН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА ЖӨНДӨМДҮҮЛҮКТӨРҮН БААЛОО

АРТЫКЧЫЛЫКТАР

- Студенттик шаарча
- Заманбап материалдык-техникалык база
- Студенттерге көрсөтүлгөн кызматтар
- Кыргызстанда эң мыкты китепкана кызматтары жана иш кагаздарын жүргүзүүнүн жогорку деңгээли
- Акысыз билим берүү жана студенттерге көрсөтүлгөн материалдык жардам
- Бюджеттин ийкемдүүлүгү
- Ченемдик-укуктук актылардын ачыктыгы, тактыгы жана ийкемдүүлүгү
- Биргелешип башкаруу жана башкаруудагы ачыктык
- Эки өлкөнүн ортосунда түзүлгөн эл аралык макулдашуу жана эң жогорку деңгээлде каржылык жана административдик колдоо
- Эл аралык масштабда квалификациялуу кадрлар менен камсыз кылуу
- Болонья процессине шайкеш келген окутуу пландары
- Ар түрдүү багыттагы билим берүү программалары
- Дипломдордун эквиваленттүүлүгү
- ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында стипендиянын берилиши
- Түрк дүйнөсү жана башка мамлекеттерден студенттердин кабыл алынышы
- Коомдук жана маданий иш-чаралар
- Дистанттык билим берүү
- Илимий-изилдөө жана тажрыйба иштерин жүргүзүү жөндөмдүүлүгү
- Студенттерди тандоо жана кирүү сынактарын өткөрүү борбору
- Заманбап спорт комплекси
- Мезгилдүү басылып чыккан илимий журналдар
- Академиялык, коомдук, жеке менчик мекеме жана уюмдар, о.э. өкмөттүк эмес уюмдар менен кызматташтык

КЕМЧИЛИКТЕР

- Университет ээ болгон илимий-изилдөө жана тажрыйба жүргүзүү жөндөмдүүлүгүн эл аралык деңгээлде натыйжалуу колдоно албашы
- Эки өлкөнүн мыйзамдарындагы айырмачлыктардан улам университеттин иш алып баруусундагы көйгөйлөр
- Академиялык жана административдик бөлүмдөрдүн сапат боюнча алдына так максат

кое албагандыгы

- Сапат тууралуу түшүнүктүн төмөндүгү
- Тендер жана сатып алууларды өткөрүүдө туш болгон көйгөйлөр
- Жогорку квалификациялуу профессордук-окутуучулук кадрлардын жетишпестиги жана окутуу жүгүнүн бирдей эмес бөлүштүрүлүшү
- Иш кагаздарын үч тилде жүргүзүүнүн кыйынчылыгы
- Окуу процессинде техникалык каражаттардын жана жабдуулардын натыйжалуу колдонулбашы
- Социалдык камсыздоо деңгээлинин жетишсиздиги
- Академиялык кызматкерлердин эмгек келишиминин (1 жылдык) кыска мөөнөтү
- Административдик кызматкерлерди кызматтан жогорулатуу системасынын начарлыгы
- Көз карандысыз билим берүү программаларын иштеп чыгуудагы кыйынчылыктар
- Окуу китептерди жана мезгилдүү басылмаларды алуудагы кыйынчылыктар
- ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында студенттердин санынын аздыгы
- Университеттин илимий-изилдөө борборлорунун материалдык-техникалык базасынын начарлыгы жана кадрлардын жетишсиздиги
- Билим берүү жана маданият жаатында кызматташуудагы көйгөйлөр
- Илимдин доктору дипломдорунун Кыргызстанда нострификациядан өткөрүү (эквиваленттүүлүгүн тастыктоо) кыйынчылыгы

МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР

- Улуттук жана эл аралык деңгээлдеги билим берүү мекемелери, мамлекеттик, жеке менчик уюмдар жана ишканалар, өкмөттүк эмес уюмдар менен туруктуу кызматташуу
- Академиялык мобилдүүлүк программалары
- Кыргызстандын жогорку кесиптик билим берүү системасын дүйнөлүк билим берүү системасына интеграциялоо боюнча иш-аракеттер
- Жогорку квалификациялуу адистерге муктаждыктын такай өсүүсү
- Кыргызстандын табигый потенциалы жана өнүккөн тармактары
- Бүтүрүүчүлөрдү ишке тартуу
- Кыргызстанда тил үйрөнүүнүн чоң мүмкүнчүлүгү
- Кыргызстандын көп улуттуу болушу ар түрдүү социалдык изилдөөлөрдү жүргүзүүгө өбөлгө түзөт
- Орто Азия регионунда эл аралык долбоорлорду ишке ашыруу дарамети
- Бүтүрүүчүлөрдүн ишке орношуу мүмкүнчүлүктөрү
- Өлкөнүн ичинде жана чет мамлекеттерде окуу-өндүрүштүк практикадан өтүү мүмкүнчүлүктөрү

- Улуттук жана эл аралык мекемелердин билим берүү жана илимий-изилдөө багытында кеңеш кызматына муктаждыгы
- Түрк дүйнөсү жана цивилизациясы багытында илимий-изилдөө иш-чараларынын борборуна айлануу

КООПТУУ ЖАГДАЙЛАР

- Жогорку кесиптик билим берүүнү жөнгө салуудагы белгисиздик
- Жалпы орто билим берүү сапатынын начарлашы
- Кыргызстан жана Түркиядан башка мамлекеттерден профессордук-окутуучулук кадрларды жумушка алуудагы кыйынчылыктар
- Тездик менен өнүгүп жаткан технологияларга шайкеш келүүдөгү кыйынчылыктар
- Кыргызстандын мыйзамдарына байланыштуу өндүрүштөгү жана товарлар менен кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуудагы кыйынчылыктар
- Саламаттыкты сактоо тармагындагы кыйынчылыктар
- Эки өлкөнүн нормативдик-укуктук базасындагы айырмачылыктар
- Виза алуудагы кыйынчылыктар
- Дүйнөдө болгон саясий, экономикалык жана социалдык өзгөрүүлөр

КТМУнун 2017-2021-жылдарды камтыган стратегиялык планы беш негизги максаттан турат, аларга жетүүдө 19 милдетти жана 74 стратегияны ишке ашыруу зарыл. Жогоруда стратегиялык планда көрсөтүлгөн максаттарды, милдеттерди жана стратегияны ишке ашыруу процессинде КТМУ төмөнкү багыттар боюнча алдыга умтулууну көздөйт:

- Билим берүү тармагында эл аралык марка болууну;
- Илимге тартылуунун борбору болууну;
- Интернационалдаштыруунун бир үлгүсү болууну;
- Коом жана ишкер чөйрөсү үчүн чыныгы баалуулук болууну;
- Түрк дүйнөсүнүн биримдигин камсыз кылууда жана өнүгүүсүндө кыймылдаткыч күч болууну;
- Дүйнөлүк илимге салым кошуу багытында ардактуу бир университет болууну.

5. ИЧКИ ТЕКШЕРҮҮНҮН ЖҮРГҮЗҮЛҮШҮНӨ КЕПИЛДИК БЕРҮҮ БОЮНЧА ЫРАСТАМА

ЖЕТЕКЧИЛИК

ОТЧЁТТУН ТАК ЖАНА ТУУРА ЭКЕНДИГИ ЖӨНҮНДӨ ЖЕТЕКЧИЛИКТИН ЫРАСТАМАСЫ

Мен, жетекчиликтин өкүлү катары, мага жүктөлгөн ыйгарым укуктардын негизинде ушул отчеттогу маалыматтардын ишенимдүү, так жана туура экендигин тастыктайм. Ошондой эле, отчеттогу иш-чаралар үчүн бөлүнгөн бюджеттик каражаттын өз максатына жана каржылык башкаруунун принциптерине ылайык колдонулгандыгын жана аткарылган иштердин мыйзамга ылайык жүргүзүлгөндүгүн билдирем.

Жетекчи катары маалыматым болгон маалыматтар жана анализдерге байланыштуу маселелерге таянып кепилдик берем.

Бул отчетко киргизилбеген, администрациянын кызыкчылыгына каршы келген кандайдыр бир жагдайлар тууралуу маалыматка ээ эмес экенимди билдирем. (30/04/2018).

Проф., док. Себахаттин Балжи

РЕКТОР

6. КАРЖЫ БАШКАРМАЛЫГЫНЫН ЖЕТЕКЧИСИНИН ЫРАСТАМАСЫ

ОТЧЁТТУН ТАК ЖАНА ТУУРА ЭКЕНДИГИ ЖӨНҮНДӨ ЖӨНҮНДӨ КАРЖЫ ИШТЕРИ БОЮНЧА ЖЕТЕКЧИЛИКТИН ЫРАСТАМАСЫ

СТРАТЕГИЯНЫ ӨРКҮНДӨТҮҮ БАШКАРМАЛЫГЫНЫН БАШЧЫСЫ КАТАРЫ

Мага жүктөлгөн ыйгарым укуктардын негизинде бул мекемеде бардык иштердин каржылык башкаруу жана текшерүү боюнча ченемдик-укуктук ж.б. документтерге ылайык жүргүзүлгөндүгүн, бюджеттик каражаттын үнөмдүү жана натыйжалуу түрдө колдонулушун камсыз кылуу үчүн ички текшерүү иштеринин жүргүзүлгөндүгүн, көзөмөлдөнүп тургандыгын жана керектүү чаралардын көрүлүүсү керектигин пикирим жана сунуштарым аркылуу жогорку жетекчиликке убагында отчет түрүндө билдиргенимди тастыктайм.

Университеттин 2017-жылдагы административдик иштердин отчетун “Каржылык маалыматтар” бөлүмүндө орун алган маалыматтардын ишенимдүү, туура жана так болгондугун ырастайм (30/04/2018).

Жейда Тугче Дөнмез

Стратегияны өркүндөтүү
башкармалыгынын башчысы

КОРУТУНДУ

Мекемелердин өз максатына ылайык жүзөгө ашырган пландары алардын жетишкендигин көрсөтөт. Бул багытта өнүккөн университетибиз өз милдеттерин стратегиялык башкаруу аркылуу аткарып жатат. Стратегиялык башкаруунун милдеттерин аныктоо, каржылык башкаруу жана текшерүү системасынын иштешин көзөмөлдөө, каражаттарды жалпы сапатты башкаруунун принциптерине ылайык башкаруу жана натыйжалуу түрдө колдонуу өтө маанилүү критерий болуп саналат. Стратегиялык артыкчылыктарды жана милдеттерди аныктоодо, жыйынтыктарга жетүүдө жана аларды мурун аныкталган жетишкендик көрсөткүчтөрүнүн негизинде баалоодо стратегиялык максаттын мааниси өтө зор.

Жогорку билим берүү комитети тарабынан жарыяланган “Жогорку окуу жайлардын аткарган иштери тууралуу отчетту даярдоо боюнча колдонмого” ылайык даярдалган бул отчет 3 негизги бөлүмдөн турат. Биринчи жана экинчи бөлүмүндө университеттин миссиясы жана концепциясы, ыйгарым укуктары, милдеттери жана жоопкерчиликти менен 2017-жылындагы материалдык-техникалык инфратүзүмү, маалыматтык-технологиялык базасы, студенттери жана кызматкерлери тууралуу маалыматтар кененирээк берилген. Ал эми үчүнчү жана эң акыркы бөлүмүндө болсо, университеттин каржылык абалы боюнча маалыматтар деталдуу түрдө көрсөтүлүп, жүргүзүлгөн стратегиялык анализдердин натыйжасында университеттин күчтүү жана алсыз жактары менен мүмкүнчүлүктөрү жана кооптуу жагдайлары тууралуу маалыматтар берилген.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттик шаарчасын куруу үчүн 2002-жылдын 8-январында Кыргызстандын борбору – Бишкек шаарынын Жал кичи районунда 85 гектарлык жер тилкеси бөлүнүп берилип, 2002-жылдын июнь айында курулуш иштери башталган.

Университеттин студенттик шаарчасын куруу долбоорунда Ректораттын имараты, 11 факультеттин имараты, турмуш тиричиликти тейлөө комплекси, студенттик үйлөр, стадион жана ачык спорттук аянтчалар, кызматтык турак-жайлар, конок үйлөрү, теология факультетинин окуу-практикалык мечити, конгресс борбору, басмакана, туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектебинин окуу-практикалык борбору, складдар, трансформатордук станциялар, жашыл чөп эгилген аянтчалар жана унаа токтотуучу жайлар орун алган.

Бул отчет университеттин 2017-жылы аткарган административдик жана финансылык иштери, инфратүзүмү жана адам ресурстары, жүргүзгөн иш-чаралары тууралуу маалыматтарды камтыйт.

Келечек қолубузда...

☒: 720044, Бишкек, КЫРГЫЗСТАН Тынчтык проспектиси, 56
+996 (312) 54 19 41-47
Факс: +996 (312) 54 19 35
www.manas.edu.kg